

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน
ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

สารนิพนธ์

ของ

นางณัฏฐา ดุษฎีอิสริยวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.24
ณ 3116
ร.3

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน
ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

บทคัดย่อ

ของ

นางณัฐฎา ดุษฎีอิสริยวงศ์

- 4 ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2546

h 223116 ร.3.

นัฏฐฎา ดุษฎีอิสริยวงศ์. (2546). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนา
เอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. สารนิพนธ์
กศม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ
เกิดพิทักษ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่
ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ประชากรที่ใช้ในการ
ศึกษาครั้งนี้ เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีอายุระหว่าง 15 – 21 ปี ที่อยู่ใน
ระยะตั้งครรภ์ 4 – 7 เดือน และเป็นครรภ์แรก ที่พักอาศัยอยู่ในบ้านสุขฤทัย ระหว่างเดือน
กันยายน – เดือนพฤศจิกายน 2545 และมีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน
8 คน ที่ได้มาจากการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลคือ แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบ
ค่า t (t – test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนเพิ่มขึ้น หลังจาก
ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณา
ค่าเฉลี่ยรายด้านของเอกลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่า เอกลักษณ์ด้านการรู้จักและเข้าใจ
ตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ด้านความเป็นตัวของตัว
เอง และด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมั่นใจ
ในตนเองที่อยู่ในระดับปานกลางและเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้าน
ความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF EXISTENTIAL GROUP COUNSELING ON SELF IDENTITY
DEVELOPMENT OF THE UNWANTED PREGNANT AND UNMARRIED MOTHERS

AN ABSTRACT

BY

Mrs. NATTHADA DUSADI-ISARIYAVONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
May 2003

Natthada Dusadi-isariyavong. (2003). The Effect of Existential Group Counseling on Self Identity Development of the Unwanted Pregnant and Unmarried Mothers. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor : Prof. Dr. Pongpan Kirdpitak.

The purpose of this research was to compare self identity development of the unwanted pregnant and unmarried mothers before and after participating in the existential group counseling. The population in this study were the unwanted first time pregnant and unmarried mothers, aged 15 – 21 years, 4 – 7 month gestational aged, lived in Baan Sukruethai during the month of September to November 2003, and deserved low self identity scores. The sample group consisted of 8 members of Baan Sukruethai were selected purposely from the population. The research instruments were the self-identity questionnaire and the existential group counseling program. The statistical method used in data analysis were means, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results of the study were as follows:

The self identity of the unwanted pregnant and unmarried mothers participated in the existential group counseling program significantly increased at .01 level. Besides, after participating in the existential group counseling program, the mean scores of the self-identity scales measuring "the self concept and the self understanding," "the self acceptance," "the self of trust both trust in oneself and others," "self of autonomy" and "the ability for life planning," were in the high level except the mean score of self confidence was in the average level. However, the stated self-identity scales significantly increased at .01 level except the self-identity scale measuring "the self of trust both in oneself and others" significantly increased at .05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

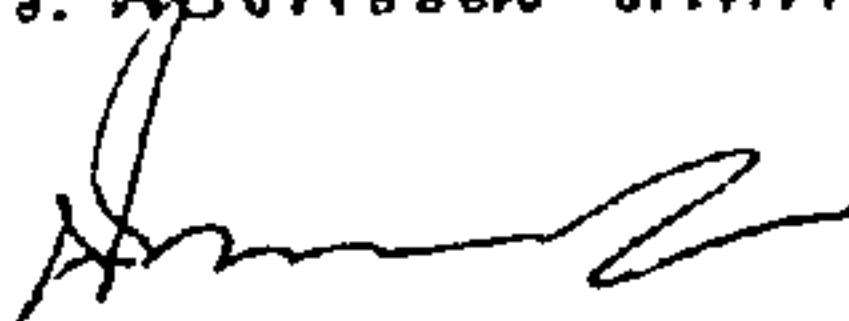
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

กรรมการ

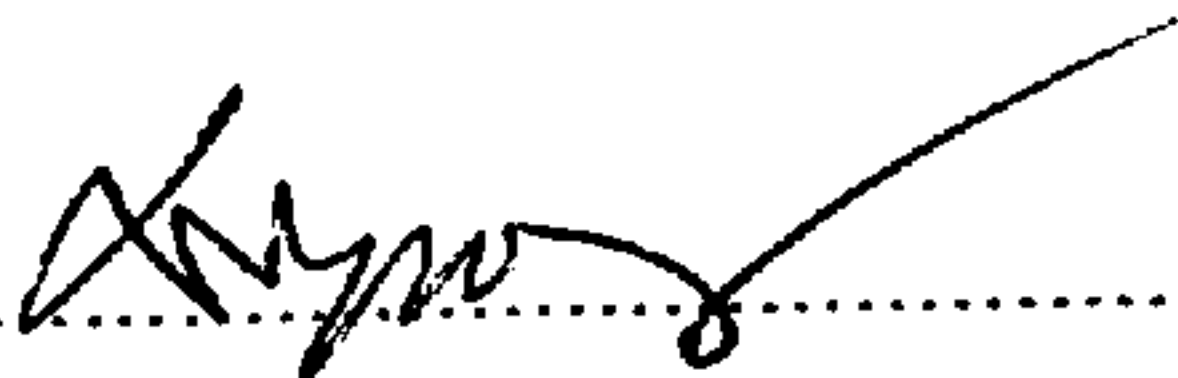
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

กรรมการ

(อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการบ้านสุขฤทัย ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ นายแพทย์ อัษฎวงค์ ดุษฎีอิสริยวงศ์ สามีนานรักที่คอยให้คำชี้แนะ จัดพิมพ์สารนิพนธ์ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณอัศวิน ดุษฎีอิสริยวงศ์ ที่ช่วยเหลือในเรื่องสถิติของการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสำรวย มายอด พี่สาวที่แสนดีที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัยและอาหารกลางวัน

ขอขอบคุณผู้รับคำปรึกษาบ้านสุขฤทัยทุกคนที่ให้ความร่วมมือเพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณเอื้อมฟ้า บานชื่น และเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่ให้กำลังใจ และแสดงความห่วงใยผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบให้กับบิดามารดาและบูรพาจารย์ทั้งหลาย ที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ความรู้ให้กับผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ณัฐภา ดุษฎีอิสริยวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	แหล่งข้อมูล.....	6
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานของการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน.....	9
	ความหมายของเอกลักษณ์แห่งตน.....	9
	ภาวะวิกฤติของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน.....	10
	แนวความคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	22
	ความหมายของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	22
	สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	24
	ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรสในต่างประเทศ.....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรสในประเทศ.....	32
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา.....	35
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา.....	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม.....	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม	73
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	 75
แหล่งข้อมูล	75
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	75
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	83
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	83
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	84
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ.....	87
 บรรณานุกรม	 90
 ภาคผนวก.....	 95
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดา นอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.....	82
2 คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม และรายด้านของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์ หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม.....	114
3 คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม และรายด้านของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์ ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม.....	115

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์เกือบทุกสังคม แม้ในสังคมสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด และการป้องกันการตั้งครรภ์จะก้าวหน้าพอสมควร การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ก็เกิดขึ้นอยู่เสมอ (กฤตยา อาชวนิจกุล และ นภาพร หะวานนท์. 2537:1)

ในปี 2536 องค์การอนามัยโลก รายงานว่า มีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทั่วโลก ปีละ 53 ล้านคน หรือประมาณ 150,000 คนต่อวัน หญิงเหล่านี้จะแก้ปัญหาโดยการทำแท้ง เกือบทั้งหมด ซึ่งพบว่าหนึ่งในสามทำแท้งด้วยวิธีที่ไม่ปลอดภัย และเสียชีวิตถึงจำนวน 500 คนต่อวันหรือ 180,000 คนต่อปี (กรมประชาสัมพันธ์กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2537 : 1)

ปัจจุบันยังไม่พบว่ามีข้อมูลของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นมารดานอกสมรสไว้เป็นที่แน่ชัด ซึ่งจากรายงานโครงการณรงค์เพื่อสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ (สภาประชากรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2534 : 2) ได้สรุปไว้ว่า จากจำนวนหญิงตั้งครรภ์ทั่วโลกทั้งหมด 200 ล้านคน พบว่า 50 ล้านคนเป็นหญิงที่มีการตั้งครรภ์ก่อนการสมรส (Premarital Pregnancy) และเป็นการตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนา (Unwanted Pregnancy) และยังพบว่า 14 ล้านคนจากจำนวนทั้งหมดนี้เป็นหญิงตั้งครรภ์ในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย อันเป็นผลจากการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมในประเทศ จึงทำให้เอื้ออำนวยต่อการรับเอาวัฒนธรรมและค่านิยมจากประเทศเพื่อนบ้านโดยผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะค่านิยมทางเพศ ที่มักถูกเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อที่กระตุ้นและยั่วยุให้บุคคลในวัยหนุ่มสาวเกิดพฤติกรรมทางเพศได้ง่าย ดังที่ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. 2536: 74) กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอันรวมถึงการพัฒนาเป็นเมือง (Urbanization) ซึ่งเน้นหนักในการเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณด้านการเกษตร การเพิ่มรายได้ประชาชาติซึ่งทำให้เกิดความเลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นระหว่างคนรวยกับคนจน ส่งผลให้คนยากจนต้องดิ้นรนทำมาหากินจนกระทั่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร และเมื่อมาทำงานในเมืองใหญ่ได้รับอิทธิพลตะวันตกและค่านิยมทางสังคมที่บิดเบือนไป จึงเป็นโอกาสให้สตรีในชนบทหรือแม้แต่สตรีในเมืองเองก็พลาดพลั้งในปัญหาเรื่องรักใคร่เป็นเหตุให้เขาเหล่านั้นตั้งครรภ์ได้ และเมื่อถูกสภาพทางเศรษฐกิจบีบบังคับประกอบกับอาจไม่ได้ยอมรับจากฝ่ายชาย การเลือกที่จะทอดทิ้งบุตร จึงเป็นทางออกที่เป็นไปได้มากที่สุด และ อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. (2531:34) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนนักศึกษา และหนุ่มสาวในวัย

ทำงานที่ใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อน หรืออยู่กันตามลำพังในเมืองใหญ่ โดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล มักจะเกิดการตั้งครมไม่พึงประสงค์สูงมากเนื่องจากความพลั้งเผลอเป็นส่วนใหญ่

การตั้งครมก่อนการสมรส เป็นปัญหาวิกฤตที่ยิ่งใหญ่มากในความคิดของผู้หญิง เนื่องจากสังคมไม่สนับสนุนให้ชายและหญิงมีเพศสัมพันธ์กันก่อนการสมรส เพราะเชื่อว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมโดยเฉพาะสังคมไทย จะยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีไทย อันเกี่ยวกับค่านิยมในเรื่องเพศ นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา (Kinsey and others. 1953: 307)

บรรทัดฐานในสังคมไทยกำหนดให้ผู้หญิงจะมีการตั้งครมได้ก็ต่อเมื่อมีการสมรส อันเป็นเครื่องแสดง หรือสัญลักษณ์ถึงการอนุมัติทางประเพณี ศาสนา และกฎหมายเท่านั้น (ประสิทธิ์ สวัสดิ์ญาติ 2535 : 45) ซึ่ง สุชาดา รัชชกุล (2541 : 17) กล่าวว่า ผู้หญิงที่ตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรสในสังคมนั้นเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงต่อการเผชิญกับการดูถูกศักดิ์ศรี การตำหนิติเตียน จากสังคมรอบข้าง นับตั้งแต่มีการตั้งครมเกิดขึ้นมา และสร้างความอับอายให้แก่ตนเองและครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และ สุกานดา สุวณิชชาติ (2519 : 27) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพการเป็นมารดานอกสมรส จะก่อให้เกิดปัญหาหรือไม่ย่อมขึ้นกับบรรทัดฐานและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ในสังคมที่ไม่สนับสนุนให้ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน เชื่อว่า ถ้ามีความสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นการผิดศีลธรรม และหากมีการตั้งครมไม่พึงประสงค์ขึ้นย่อมก่อให้เกิดผลต่อมารดานอกสมรส ผลต่อตัวเอง เช่น ทำให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล เศร้าหมอง ท้อแท้ ผิดหวัง ผลต่อสังคม คือ ทำให้เกิดความอับอาย การไม่ยอมรับจากสังคม และครอบครัว นำไปสู่ความแตกแยกของครอบครัวและสัมพันธภาพที่บกพร่อง

การที่มารดานอกสมรสไม่ได้การยอมรับทั้งจากสังคมและครอบครัวอาจทำให้มารดานอกสมรสเลือกวิธีแก้ปัญหาโดยการทำแท้ง ซึ่งนับว่าเป็นทางเลือกที่ผิดกฎหมายและเป็นอันตรายต่อตัวมารดานอกสมรสเองและต่อบุตรในครรภ์ในกรณีที่ทำแท้งไม่สำเร็จอาจก่อให้เกิดความพิการต่อบุตรได้

การมีลูกนอกกฎหมายทำให้ผู้เป็นมารดาหาทางทำแท้ง เพราะเกรงการประณามจากสังคม การทำแท้งจึงดำเนินไปอย่างลับๆ แต่มักจะปรกฏออกมาให้เห็นจากการติดเชื้อจนกระทั่งต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล บางรายก็เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ยังมีบางรายที่หาทางออกไม่ได้ก็จะตัดสินใจฆ่าตัวตายซึ่งเป็นการสูญเสียทรัพยากรไปอย่างน่าเสียดาย และ วันทนี วาสิกะสิน (2536 : 126) กล่าวว่า ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจต่อผู้หญิงตั้งแต่รับรู้ว่าคุณเองตั้งครมขึ้น เนื่องจากมีความรู้สึกว่าคุณผิดเกิดความละอายต่อภาวะการมีบุตรนอกสมรส คิดว่าไม่มีใครต้องการตนเองอีกต่อไป ซึ่งนับว่าเป็นการถูกลดโทษทางอ้อมจากสังคม ทั้งนี้ภาวะทางอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสจะเป็นปัญหามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานะในสังคมนั้นๆ ความสัมพันธ์ของตนกับครอบครัว เดิมว่าจะให้การยอมรับหรือไม่ และการที่ถูกสังคมประณามว่าใจง่าย หรือผิดใจในเรื่องเพศ จึง

เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรสรู้สึกอับอาย สับสน ไม่รู้จะแก้ปัญหาชีวิตของตนอย่างไร จึงพยายามหลบหนีจากสังคมเดิม เพื่อปิดบังการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการฆ่าตัวตายตามมาได้

เมื่อมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น จะส่งผลให้ผู้หญิงอยู่ในสภาพต้องดูแลสุขภาพของตนเอง ต้องเผชิญกับภาวะเสี่ยงทั้งสภาพทางร่างกายและจิตใจ ขาดสถานภาพและโอกาสต่างๆ ในสังคม และมีสภาพที่ไม่เอื้ออำนวยให้สามารถแบกภาระการเลี้ยงดูบุตรต่อไปได้ ทำให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องหาทางออกให้กับตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การทำแท้ง การแต่งงาน การฆ่าตัวตาย หรือการตั้งครรภ์ต่อไปจนคลอด (ตรึงเนตร พรรณดวงเนตร. 2538 : 37)

ในกรณีที่มารดานอกสมรสยินยอมให้เกิดบุตรนอกสมรสขึ้นย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจต่อตัวมารดานอกสมรสเองตั้งแต่ขณะตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอด โดยเฉพาะมารดานอกสมรสที่ยังอยู่ในวัยเรียน เนื่องจากสถาบันการศึกษาน้อยแห่งที่นิยมให้ผู้เรียนตั้งครรภ์ขณะเรียนได้ และแม้แต่มารดานอกสมรสที่อยู่ในสภาวะการทำงานก็อาจจะออกจากงานหรือเปลี่ยนงาน จึงทำให้ขาดรายได้และเมื่อคลอดบุตรก็จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพักหลังคลอด แต่ก็จำเป็นต้องใช้เงินในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองเพิ่มขึ้น นับเป็นภาระสำคัญสำหรับมารดานอกสมรสที่จะพบได้จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความไม่มั่นคงในอาชีพการงาน (อัจฉรา อักษรวิทย์. 2529 : บทคัดย่อ)

ตามสภาพความเป็นจริงหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ส่วนมาก เลือกที่จะยุติการตั้งครรภ์โดยการทำแท้ง แต่บางรายก็ตัดสินใจหรือจำยอมให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป เพราะอายุครรภ์มากจนเสี่ยงเกินไปที่จะทำแท้ง หรือทำแท้งแล้วแต่ล้มเหลว และบางรายอาจได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวให้ตั้งครรภ์ต่อไปได้ (เพ็ญศรี จงสถิตเสถียรและศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล. 2540 : 164-165) ซึ่งผู้หญิงกลุ่มนี้ล้วนแต่มีปัญหาที่รอความช่วยเหลือจากสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่จำยอมให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป มักเกิดปัญหาทอดทิ้งบุตรสูง มีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงหรือทำร้ายบุตรที่คลอดออกมาแล้ว เนื่องจากต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกโดยไม่มีสามี เพราะฝ่ายชายมักจะไม่นับผิดชอบหรือทอดทิ้งไป อีกทั้งไม่สามารถบอกให้พ่อแม่ผู้ปกครองของตนรู้ได้ นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับอคติจากคนรอบข้างที่มักจะดูถูก และไม่ยอมรับหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร (มูลนิธิผู้หญิง. 2541 : 24) และจากการศึกษาสาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบของการเป็นมารดานอกสมรสวัยรุ่น พบว่า มารดานอกสมรสวัยรุ่นได้รับผลกระทบทางด้านอารมณ์และจิตใจจากการเป็นมารดานอกสมรสมากที่สุดและยังพบว่าระบบประณาม (Condemnation) ของสังคม ทำให้มารดานอกสมรสพยายามที่จะปิดบังซ่อนเร้นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นอย่างมาก เพราะบุตรเป็นพยานหลักฐานที่ชี้ให้สังคมได้เห็นถึงความผิดของตนอันจะทำให้ถูกสังคมประณาม เหยียดหยามในการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น พบว่า 1 ใน 3 ของมารดานอกสมรสปฏิเสธบุตรตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เนื่องจากคิดว่าบุตรเป็นสิ่งที่ทำให้ตนต้องอับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงในสังคม (จิราภรณ์ เมนะพันธ์. 2538 : 154) และ สุภารัตติ

สวัสดีมงคล. (2535 : 132-133) ได้ศึกษาสภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร พบว่า สภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อการทอดทิ้งบุตร ได้แก่ สภาพอารมณ์ ความคิดเห็นต่อการตั้งครรภ์ ความคิดเห็นต่อบุตรในครรภ์ สัมพันธภาพครอบครัวเดิม และสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง และยังพบว่าสภาพอารมณ์ของมารดานอกสมรสอยู่ในระดับไม่ดีทั้งในระยะตั้งครรภ์และระยะหลังคลอด

บ้านสุขฤทัย-ภคินีศรีชุมพาบาล เป็นสถานที่หนึ่งที่ทำให้ความช่วยเหลือหญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ที่ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่อยู่ ทางบ้านไม่รู้ ในด้านที่พักอาศัยชั่วคราวในระหว่างรอคลอดและหลังคลอด โดยอยู่ในความดูแลของคณะนักบวชหญิงภคินีศรีชุมพาบาล ตั้งอยู่ที่ 4128/1 ภคินีศรีชุมพาบาล ถนนอโศก-ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10407

จากการสัมภาษณ์ ชีสเตอร์ผู้ดูแลประจำบ้านสุขฤทัย กล่าวว่า หญิงตั้งครรภ์ทุกคนที่บ้านสุขฤทัยเป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ถูกบิดาของเด็กในครรภ์ทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง ไม่ต้องการให้ที่บ้านรู้ บางคนถูกข่มขืน และต้องการหลบหนีสังคมเดิมชั่วคราวเพื่อรอคลอดบุตร มีอายุระหว่าง 15-21 ปี เคยตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์มาก่อน ซึ่งเป็นครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ที่ต้องการที่อยู่อาศัยที่รู้สึกปลอดภัยจากการถูกตีฉინินทาในสังคม เพราะรู้สึกอับอายที่ตั้งครรภ์นอกสมรส รวมทั้งถูกบิดาของเด็กในครรภ์ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ทอดทิ้ง ไม่อยากให้ที่บ้านรู้ จึงทำให้หญิงตั้งครรภ์นอกสมรสต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านส่วนตัว ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม โดยลำพัง ทำให้ออกจากสังคมเดิมเพื่อมารอคลอดชั่วคราวที่บ้านสุขฤทัย คณะภคินีศรีชุมพาบาล กรุงเทพมหานคร

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์มารดานอกสมรสของบ้านสุขฤทัย จำนวน 12 คน เกี่ยวกับปัญหาการตั้งครรภ์ พบว่า มารดานอกสมรสนี้ยังไม่รู้จักและไม่เข้าใจตนเอง ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยไว้วางใจผู้อื่น ขาดความเป็นตัวของตัวเอง สับสนในชีวิต ไม่มีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งจากการสัมภาษณ์มารดานอกสมรสสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความสับสนในเอกลักษณ์แห่งตน และหากผู้วิจัยสามารถให้คำปรึกษา แก่มารดานอกสมรสเหล่านี้ ก็จะช่วยให้มารดานอกสมรส รู้จักและเข้าใจเอกลักษณ์ของตนเองมากขึ้น

ในการให้คำปรึกษานั้นมีหลายทฤษฎี แต่ละทฤษฎีจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีใดนั้นควรให้สอดคล้องกับลักษณะปัญหาของผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม (Existential Counseling) มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ประสบปัญหาวิกฤตในชีวิต เช่น รู้สึกว่าตนถูกคุกคาม ไม่มีเสรีภาพ ไม่มีอนาคต รู้สึกถูกจำกัดจากสิ่งแวดล้อมและบุคคลอื่น ขาดการตระหนักในคุณค่าและการมีอยู่ของตน หลีกเลียงความรับผิดชอบ ดำเนินชีวิตอย่างไร้จุดหมาย สิ้นหวังท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าการดำรงอยู่ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่มีความไว้วางใจในผู้อื่นสับสนในชีวิต ซึ่งตรงกับลักษณะปัญหาของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

นอกจากนี้ ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม จะช่วยให้บุคคลตระหนักถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด ความรู้สึกเกี่ยวกับความหมาย กระตุ้นให้บุคคลที่มีความไม่สบายใจได้รับความกล้าในการที่จะเผชิญกับชีวิต (Keawkwangwan. N.d. : 60) ที่เน้นเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ (Existence) และความเป็นไปได้ที่ไม่สิ้นสุดของชีวิต (Possibility) และเน้นเกี่ยวกับการค้นหาเพื่อให้ได้พบความหมาย (Search for meaning) ในการดำรงชีวิตของตนเอง (Ivey and others. 1987 : 269) ในที่สุด เมื่อผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ผู้รับคำปรึกษาจะเกิดความรับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของตนเอง เป็นผลจากการเลือกของตัวผู้รับคำปรึกษาเอง (Vondracek and Comeal. 1995 : 195)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบภวนิยมน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีความเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจจัดการกับปัญหาของตนเองอย่างอิสระ และช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง และวิธีการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น น่าจะช่วยเหลือให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แสวงหาความหมาย และมีกำลังใจในการดำรงชีวิต ตระหนักในคุณค่าของตน และการกระทำของตน มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน และเรียนรู้ในการใช้เสรีภาพของตน ค้นหาแนวทางต่าง ๆ ที่จะนำมาจัดการกับความต้องการหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิต โดยมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผ่านพ้นสถานการณ์ต่าง ๆ ไปได้เป็นอย่างดีที่สุดภายใต้เงื่อนไข หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่ของตนเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม มาใช้ในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนให้แก่มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และคาดว่าจะช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีเป้าหมายและแนวทางดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือ และพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ประสบปัญหา

ขอบเขตของการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีอายุระหว่าง 15 – 21 ปี ที่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ 4 – 7 เดือน และเป็นครรภ์แรก พักอาศัยอยู่ในบ้านสุฤทัย ระหว่างเดือนกันยายน – เดือนพฤศจิกายน 2545 และมีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ที่ได้มาจากการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากประชากรจำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เอกลักษณ์แห่งตน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เอกลักษณ์แห่งตน หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการรู้จัก และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

2. มารดานอกสมรส หมายถึง หญิงที่ตั้งครรภ์ จากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส โดยไม่ได้ทำการจดทะเบียนกับบิดาของบุตรในครรภ์หรือไม่ได้เข้าพิธีสมรส ไม่ได้อยู่กับสามี และมารดาคลอดอยู่บ้านสุฤทัย-ภาคใต้ศรีชุมพาบาล

3. การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หมายถึง การตั้งครรภ์ที่ฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชายไม่ต้องการให้เกิดขึ้นหรือเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่ต้องการให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป

4. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม (Existential Counseling) หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลรู้จัก และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง และเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระ และมีคุณค่า ในการค้นหา และพัฒนาความหมายในชีวิต กล้าเผชิญต่อปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ได้ค้นพบเอกลักษณ์ที่แท้จริงของตนเอง สามารถมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตของตน พร้อมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ภายใต้สัมพันธภาพของการให้ คำปรึกษาที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น เปิดเผย มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา

5. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม หมายถึง วิธีที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษากลุ่ม โดยมีขั้นตอนการให้คำปรึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา และขั้นยุติการให้คำปรึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้ -

5.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาทุกคนในกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะการฟัง การให้ข้อมูล การทบทวน และการสรุป เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับ และเอาใจใส่ เกิดความอบอุ่นไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยประสบการณ์และความรู้สึกของตนออกมาอย่างอิสระโดยปราศจากความรู้สึกกดดัน

5.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ให้รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น ไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น รวมทั้งรู้ และเข้าใจเหตุการณ์ที่มากระทบตน มีความสามารถในการวางแผนจัดการ และเลือกการดำเนินชีวิตของตนอย่างอิสระ และมีคุณค่า และสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง เห็นคุณค่าของตน และการกระทำของตน ตลอดทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถามปลายเปิด การเผชิญหน้า การทำให้กระจ่าง การให้กำลังใจ การสรุป โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 การให้สมาชิกในกลุ่มได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง ไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินชีวิต ตรงตามสภาพความต้องการ และปัญหามากที่สุด โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม จะได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน และได้รับการให้คำปรึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

5.2.1.1 สมาชิกแต่ละคนสำรวจตนเอง และสิ่งที่มากระทบตน ฝึกการสร้างทางเลือกและความรับผิดชอบ

5.2.1.2 กำหนดปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่กระทบตน

5.2.2 ให้สมาชิกในกลุ่ม ได้ใช้เสรีภาพของตน ในการที่จะกระทำเพื่อตนเอง และกระทำสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเอง รับผิดชอบต่อการเลือกของตน โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ที่จะให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และได้รับการให้คำปรึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

5.2.2.1 กำหนดทางเลือกต่าง ๆ ของตนเอง

5.2.2.2 วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง

5.2.2.3 ตัดสินใจเลือก และรับผิดชอบในสิ่งที่เลือก และนำไปปฏิบัติ

5.2.2.4 ทบทวนผลการปฏิบัติ

5.2.2.5 พิจารณาถึงแหล่งช่วยเหลือภายใน และแหล่งช่วยเหลือภายนอก เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม สามารถวางแผน จัดการเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และสามารถรับผิดชอบชีวิตของตนเอง

5.2.3 ให้สมาชิกในกลุ่ม เลือกที่จะกระทำเพื่อให้ได้รับการยอมรับในสังคม และ สอดคล้องความต้องการที่แท้จริงของตนเอง โดยสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะยอมรับตนเอง และยอมรับคนอื่น ๆ และได้การให้คำปรึกษาตาม ขั้นตอน ดังนี้

5.2.3.1 พิจารณาเอกลักษณ์แห่งตน เพื่อแสดงให้เห็นว่ารู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง ไว้วางใจตนเอง และผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

5.2.3.2 ทบทวนเป้าหมายที่ต้องการ

5.2.3.3 ปฏิบัติทำตามขั้นตอนที่ 5.2.2.2 ถึงขั้นตอนที่ 5.2.3.1 เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเห็นคุณค่าของตนเอง และการกระทำของตนตลอดทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

5.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม สรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาและการนำไปปฏิบัติ และให้สมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หลังจากนั้น ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเพิ่มเติมอีกครั้ง และผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป หรือยุติให้คำปรึกษาได้ หากผู้รับคำปรึกษามีเอกลักษณ์แห่งตนเพิ่มมากขึ้น มีความรู้สึกเห็นคุณค่า และมีความหมายในชีวิตเพิ่มมากขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

6. บ้านสุขฤทัย-ภาคีสตรีชุมพาบาส หมายถึง บ้านที่รับหญิงที่มีปัญหาในการตั้งครรภ์ที่ไม่มีที่อยู่ หรือ ทางบ้านไม่รู้ โดยอยู่ในความดูแลของคณะนักบวชหญิงภาคีสตรีชุมพาบาส ตั้งอยู่ที่ 4128/1 ภาคีสตรีชุมพาบาส ถนน อโศก-ดินแดง เขต ดินแดง กรุงเทพมหานคร 10407

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีเอกลักษณ์แห่งตนดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน
 - 1.1 ความหมายของเอกลักษณ์แห่งตน
 - 1.2 ภาวะวิกฤติของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน
 - 1.3 แนวความคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.1 ความหมายของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.2 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 2.3 ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส
 - 2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับมารดานอกสมรสในต่างประเทศ
 - 2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับมารดานอกสมรสในประเทศ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบทวินิยม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน

1.1 ความหมายของเอกลักษณ์แห่งตน

อีริกสัน (Erikson. 1971 : 255) ให้ความหมายของเอกลักษณ์แห่งตนว่าเป็นกระบวนการในการปรับตัวของบุคคล และช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน เป็นช่วงการเรียนรู้ว่าตนเองเป็นใคร มีอำนาจอย่างไร มีความสามารถเท่าใด มีโอกาสอย่างไร มีความรู้สึก และควรแสดงออกทางสังคมอย่างไร

นอกจากนี้ อีริกสัน (ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 85 ; อ้างอิงจาก Erikson. n.d.) เชื่อว่าวัยรุ่นที่ผ่านพ้นวิกฤติขัดแย้ง (Crisis) ในระยะต้น ๆ มาด้วยดี จะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะของความไว้วางใจตนเองและผู้อื่น ความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่ม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้บุคคลนั้นค้นพบเอกลักษณ์แห่งตน

ไอเซนเบิร์ก (Eisenberg. 1971 : 34) ได้ให้คำจำกัดความของเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงวัยรุ่นว่าเป็นช่วงรอยต่อระหว่างเด็ก และผู้ใหญ่ที่จะต้องตอบให้ได้ว่าตัวเองเป็นใครมาจากไหน และกำลังทำอะไรต่อไป

มาร์เซีย (สายฝน ควรรณดุจ. 2536 : 16 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1980) กล่าวถึงเอกลักษณ์แห่งตน ในโครงสร้างแห่งตน (Self-Structure) ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงขับ ความสามารถ ความเชื่อ และการปรับตัวของแต่ละคน ถ้าบุคคลมีโครงสร้างของพัฒนาการที่ดี ก็จะทำให้มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้ถึงความเหมือน และความแตกต่างของตนกับผู้อื่น ทำให้เกิดการกำหนดแนวทางของตนเอง ถ้ามีโครงสร้างพัฒนาการที่ไม่ดี ทำให้เกิดความสับสนในตนเอง ต้องอาศัยสิ่งภายนอกมาช่วยประเมิณตน

เมเซีย (Macia. 1980 : 159) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเอกลักษณ์แห่งตนว่า หมายถึง ผลของความต้องการจากภายใน ความสามารถ การยอมรับตนเอง รวมทั้งเป็นความเชื่อ และการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ จากอดีตที่ผ่านมา

ไรซ์ (Rice. 1996 : 36) ได้สรุปความคิดของนักจิตวิทยาหลายท่าน และเสนอว่าเอกลักษณ์แห่งตน เป็นผลรวมของการรับรู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร มีบทบาททางสังคมอย่างไร ผู้ที่มีความสำเร็จในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน จะมีการยอมรับตนเองสูง และเอกลักษณ์แห่งตนเกิดได้จากการพัฒนาทางด้านร่างกาย เพศ สังคม อาชีพ จริยธรรม อุดมคติ และบุคลิกภาพ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดุจเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 77) กล่าวว่า เอกลักษณ์แห่งตนในความหมายของอีริคสัน หมายถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดจากการรู้จักตน และการยอมรับตน ว่ามีลักษณะที่คงที่และต่อเนื่องมาตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในขณะเดียวกัน บุคคลก็เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามที่สังคม และวัฒนธรรมของตนกำหนดไว้ และมองเห็นว่าลักษณะความรู้ ความสามารถ และความต้องการของตนนั้น สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และคนรอบข้าง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองว่าตนเองจะสามารถทำทุกอย่างได้ดี ตามมาตรฐานของตนเอง และของสังคมไปพร้อมกัน

หากสรุปจากความหมายข้างต้นแล้ว เอกลักษณ์แห่งตนหมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง ไว้วางใจตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินชีวิต

1.2 ทฤษฎีของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เป็นภาวะวิกฤติของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน โดยอีริคสันให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์แห่งตน เนื่องจากพบว่า ผู้ที่มีอาการทางจิตในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย และวัยรุ่นตอนต้น จะเกิดจากการล้มเหลวของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ทำให้มีความคิดสับสน ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร ต้องการอะไร มีการแยกตัว ไม่รับรู้ความจริง บางคนมีพฤติกรรมที่ถดถอยไปสู่ช่วงทารก บางคนมีพฤติกรรมที่เกเร ลักษณะ

ความล้มเหลวนี้ล้วนแต่ขัดขวางต่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ อีริกสันได้เสนอความสำคัญของภาวะวิกฤติของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนในทางจิตวิทยา และสังคมเนื่องจาก (Smart and Smart. 1973: 149 ; citing Erikson. 1975)

1. เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพที่ต่อเนื่อง จนเป็นความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลกรวมถึงสิ่งที่อยู่ในจิตสำนึกด้วย วัยรุ่นจะพิจารณาตนเองจากลักษณะทางร่างกาย อารมณ์ ความเก่ง ความอ่อนแอ รูปแบบพื้นฐานทางการคิด เพื่อนำไปเป็นบทบาทในการดำเนินชีวิต การเลือกอาชีพ การให้คุณค่า ความต้องการที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และการเริ่มต้นบทบาททางเพศ

2. วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีจิตสำนึก (Conscious) สูงสุด มีการรับรู้ความจริงเกี่ยวกับตนเอง มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ มีความสามารถในการพิจารณาความขัดแย้งและลดความขัดแย้งลงได้ ความสามารถประเมินภาวะทางจิตใจของตนเอง การเรียนรู้ที่จะสร้างความคาดหวัง และการทำให้สำเร็จตามความคาดหวัง

3. เป็นช่วงเวลาที่มีการหล่อหลอมพัฒนาการทางร่างกาย ความคิด และสังคม แล้วพัฒนาเป็นตัวบุคคลนั้นในอนาคต ถือเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่ไม่สามารถย้อนกลับมาได้

4. เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากวัยเด็ก และส่งผลต่อวัยผู้ใหญ่

เวลาของการพัฒนา เพื่อจะผ่านจุดวิกฤตช่วงวัยรุ่นนั้น อีริกสันเรียกว่า Moratorium (Green. 1989 : 79) ซึ่งการผ่านช่วงนี้ไปได้ อาจใช้เวลาเป็นเดือน เป็นปี หากผ่านช่วงนี้ไปได้จะถือว่า ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน (Identity Achievement) แต่การจะผ่านขั้นนี้ไปได้ดีนั้น จะต้องอาศัยหลาย ๆ ปัจจัย ตั้งแต่ความต่อเนื่องด้านการปรับตัว ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

1.3 แนวความคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคม

ทฤษฎีของอีริกสันเน้นถึงความสามารถในการปรับตัว แก่ปัญหาของบุคคลในทุกช่วงของชีวิต นับตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต ซึ่งจะเป็นฐานของการปรับตัวในช่วงต่อไป โดยทั่วไปบุคคลในช่วงวัยรุ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจค่อนข้างสูง จึงเป็นช่วงสำคัญที่ต้องปรับตัวเพื่อเตรียมตัวที่จะดำเนินชีวิตแบบผู้ใหญ่ในสังคมในวันข้างหน้า เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบุคคลตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชราอายุประมาณ 80 ปี อีริกสันได้แบ่งช่วงของการพัฒนาทางอารมณ์เชิงสังคม เป็น 8 ช่วง ดังนี้ (Erikson. 1959, 1968, 1977)

ช่วงที่ 1 ความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (Sense of Basic Trust & Sense of Basic Mistrust) ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 1 ขวบ ธรรมชาติของพัฒนาการด้านนี้คือ ทารกหลุดจากครรภ์มารดาเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ มีความต้องการ 2 อย่างคือ ความต้องการทางกาย เช่น ต้องการอาหาร และความต้องการการตอบสนองทางด้านจิตใจ เช่น ความต้องการความรัก การที่เด็กมีความรู้สึกที่เรียกว่าไว้วางใจผู้อื่น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการเลี้ยงดู

เอาใจใส่ ซึ่งมารดาจะเป็นผู้ให้ทั้งความพึงพอใจ และความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งอีริกสันย่ำว่า ทารกต้องมีความไว้วางใจทั้งโลกภายนอก และโลกภายในด้วย ซึ่งหมายถึง ทารกต้องเรียนรู้ที่จะไว้วางใจในตนเองด้วย คือพฤติกรรมที่ทารกแสดงว่า สามารถทนต่อการหายไปของมารดาได้ โดยปราศจากสิ่งที่เรียกว่า ความวิตกกังวลจากการพลัดพราก (Separate Anxiety) อีริกสันระบุว่า ภาวะวิกฤติที่เด็กเผชิญคือ คุณภาพของการเลี้ยงดูของมารดา ถ้ามีลักษณะที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่เพียงพอ และปฏิเสธ จะทำให้ทารกมีความรู้สึกกลัว ไม่ไว้วางใจ จะถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อมารดาทอดทิ้งทารก พฤติกรรมที่แสดงออกของการมีความรู้สึกไม่ไว้วางใจ คือ ภาวะซึมเศร้าเฉียบพลันในทารก และโรคหาวดระแวงในผู้ใหญ่ (สายฝน ควรรณดุ. 2536 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Maier. 1975)

อาการของวิกฤติการณ์แรกที่เกิดขึ้น ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นตลอดชีวิต อาจแก้ไขได้ในภายหลัง ๑ เมื่อเด็กรู้สึกชื่นชมกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่สามารถลบให้หมดไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม เขายังคงมีความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น ซึ่งมีรากฐานมาจากการที่เขาประสบความสำเร็จในการผ่านพ้นวิกฤติการณ์ในช่วงระยะไว้วางใจ - ไม่ไว้วางใจของวัยทารก (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. 2535 : 254)

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง - ความรู้สึกไม่แน่ใจ และความรู้สึกละอาย (Sense of Autonomy & Sense of Doubt and Shame) ช่วงอายุตั้งแต่ 1 - 3 ขวบ เด็กมีความพร้อมทางกล้ามเนื้อมากขึ้น มีการประสานของระบบประสาทที่มีการทำงานดีขึ้น เด็กสามารถยืนเดิน และปล่อยของได้ เขาจะเริ่มมีการสำรวจ ให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม ต้องการทำอะไรด้วยตนเอง ตามแนวคิดของอีริกสัน ภาวะวิกฤติของขั้นนี้ ขึ้นอยู่กับเจตนาของพ่อแม่ในการอนุญาตให้เด็กมีอิสระในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตของเด็กเอง การมีระดับของความเป็อิสระที่บิดามารดาขาดความอดทนที่让孩子ทำอะไรด้วยตนเอง แม้ว่าเด็กจะสามารถทำเองได้ หรือในลักษณะตรงข้าม บิดามารดาคาดหวังที่จะให้เด็กทำได้ โดยที่เด็กยังไม่มีความสามารถในการที่จะทำสิ่งนั้นด้วยตนเองได้ (สายฝน ควรรณดุ. 2536 : 9 - 10 ; อ้างอิงจาก Maier. 1965)

บิดามารดาควรยอมให้เด็กทำอะไรด้วยตนเองในสิ่งที่เขาสามารถทำเองได้ การเสริมแรงหรือชมเชยเมื่อเด็กทำอะไรเองได้ เด็กก็จะเกิดความมั่นใจ ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ในทางตรงข้ามถ้าหากเด็กถูกปกป้องมากเกินไป เด็กก็จะเกิดความไม่มั่นใจ และมีความรู้สึกอาย อีริกสันเชื่อว่า ถ้าหากเด็กได้รับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอายหรือเคลือบแคลงสงสัยนี้มาก ๆ เขาจะขาดความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดไป (ประสาธ อิศรปรีดา. 2538 : 82)

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกของความผิดริเริ่ม ตรงข้ามกับความรู้สึกผิด (Sense of Initiative & Sense of Guilt) ช่วงอายุตั้งแต่ 3 - 5 ปี เด็กวัยนี้ร่างกายมีความสามารถ และช่วยตนเองได้มากขึ้นกว่าเดิม แต่ก็ยังคงอยู่ในวงจำกัด ความผิดริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นเมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมมีส่วนผลักดันให้เด็กเกิดความคิดสร้าง

สรรค์ขึ้นมาได้ เด็กวัยนี้ชอบพูดและตั้งคำถาม ช่างซักถาม ช่างสงสัย และจินตนาการความคิดต่าง ๆ ขึ้นมา เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความคิดคัดค้าน หรือความรู้สึกผิดเกิดขึ้น เป็นความรู้สึกที่สืบเนื่องมาจากขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูนั่นเอง เด็กเกิดความรู้สึกผิดขึ้นเนื่องจากความสามารถของเขาถูกรีดรอน หรือขัดขวาง ความคิดริเริ่มหรือความรู้สึกผิดจะเกิดสะสมในตัวเด็กระยะนี้ (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 85)

การที่เด็กจะสามารถผ่านภาวะวิกฤติขั้นนี้ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก เมื่อบิดามารดาเข้าใจถึงความอยากรู้อยากเห็น ความกระตือรือร้นของเด็ก ไม่ห้ามปรามในการทำกิจกรรมของเด็ก แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตที่สมควร พัฒนาการที่สำเร็จในขั้นความรู้สึกของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นี้ นำไปสู่ลักษณะที่เรียกว่า พฤติกรรมของเด็กนั้นเป็นเป้าหมายที่มีทิศทาง (Goal Directness) สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็กคือ (สายฝน ควรรณ. 2536 : 11 ; อ้างอิงจาก Maier. 1965)

1. บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก
2. กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมา
3. เด็กแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต้องมีการเสริมแรง

ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกขยันหมั่นเพียร ตรงข้ามกับความรู้สึกเป็นปมด้อย (Sense of Industry & Sense of Inferior) ช่วงอายุระหว่าง 6 – 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยเด็กตอนปลาย เป็นระยะที่เด็กมีความเจริญเติบโต และมีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น การเสาะแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ทำให้เด็กมีประสบการณ์ใหม่ ๆ มากมาย ระยะนี้เขาจึงต้องการที่จะแสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อแสดงความเป็นผู้ใหญ่ จุดสำคัญของพัฒนาการระยะนี้คือ การแสดงออกว่า เขาโตแล้ว การสะท้อนกลับของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาได้กระทำไปจะทำให้เขารู้สึกว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 90) ความรู้สึกประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมของเด็กในวัยนี้ จะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกว่า เขามีความสามารถ ในทางตรงข้าม ถ้าหากเด็กทำกิจกรรมทั้งหลายไม่ได้ หรือทำแล้วไม่ได้รับการยอมรับ เขาก็จะเกิดความรู้สึกด้อยหรือต่ำด้อย (ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 82)

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกมีเอกลักษณ์ ตรงข้ามกับความรู้สึกสับสนในบทบาท (Sense of Identity & Sense of Role Confusion) ช่วงอายุระหว่าง 12 – 18 ปี การค้นหาตัวเอง หรือที่อีริคสันเรียกว่า การแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน คือการพยายามจะตอบคำถามว่า “ฉันคือใคร” อีริคสันเชื่อว่าการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนนี้ จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับพัฒนาในขั้นต้น ๆ ของเด็กว่าได้ผ่านพ้นวิกฤติขัดแย้ง (Crisis) ต่าง ๆ มาได้ด้วยดีหรือไม่ ถ้าเด็กผ่านพ้นวิกฤติขัดแย้งในระยะต้น ๆ มาด้วยดี จะมีส่วนช่วยให้เด็กค้นพบเอกลักษณ์

ของตนเองได้เร็วขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าหากเด็กมีพื้นฐานการพัฒนาในระยะวัยต้น ๆ ไม่ดีก็จะเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง (ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 85)

งานพัฒนาการของวัยรุ่นในช่วงนี้คือ วัยรุ่นต้องรวบรวมความรู้ต่างๆที่มีทั้งหมดเกี่ยวกับตนเอง เช่น การเป็นลูกชาย ลูกสาว นักเรียน นักกีฬา ฯลฯ และต้องมีการผสมผสานภาพพจน์ หรือความคิดต่าง ๆ ที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การมีเอกลักษณ์แห่งตน ซึ่งการผสมผสานที่อยู่ในรูปของการมีเอกลักษณ์แห่งตนนั้น มีมากกว่าผลรวมจากการเลียนแบบในวัยเด็ก ความรู้สึกของการมีเอกลักษณ์แห่งตนเกิดจากการที่คน ๆ นั้น ดำรงความเหมือน (Sameness) และความต่อเนื่อง (Continuity) ภายในตนของแต่ละคนที่สอดคล้องกับผู้อื่น กล่าวได้ว่า องค์ประกอบของพัฒนาการการมีเอกลักษณ์แห่งตนมี 3 ลักษณะคือ (สายฝน ควรรณ. 2536 : 14 ; อ้างอิงจาก Malier. 1965)

1. แต่ละคนยอมรับว่าตนเองมีความเหมือน และความต่อเนื่องอยู่ภายในตน
2. ผู้อื่นในสังคมมองอย่างเดียวกับที่เรามองตนเอง
3. บุคคลจะมีความเชื่อมั่น และติดต่อสัมพันธ์ระหว่างโลกภายใน และภายนอก และยอมรับผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้นได้

ความล้มเหลวของวัยรุ่นในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน เกิดจากความไม่เหมาะสมของประสบการณ์ในวัยเด็ก หรือสิ่งแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน อีริคสันเรียกผลอันนี้ว่า "ภาวะวิกฤติของการมีเอกลักษณ์" (Identity Crisis) หรือความสับสนในบทบาทซึ่งดวงใจกล้านติกุล (2538 : 848) เสนอลักษณะความผิดปกติของเอกลักษณ์แห่งตน (Identity Disorder) ในวัยรุ่นให้เห็นได้อย่างชัดเจน คือ วัยรุ่นจะรู้สึกกลุ้มใจ ไม่แน่ใจกับเอกลักษณ์ของตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเป้าหมายในอนาคต การเลือกอาชีพ สัมพันธภาพกับเพื่อน บทบาทและพฤติกรรมทางเพศ ค่านิยมด้านศาสนา ศีลธรรม และความจงรักภักดีกับหมู่คณะ โดยวัยรุ่นจะรู้สึกสับสนไม่แน่ใจกับตัวเองว่าเป็นใคร ต้องการอะไร อาจมีพฤติกรรมถดถอยในลักษณะไม่กล้าตัดสินใจเอง ลังเล รู้สึกโดดเดี่ยว ว้าวุ่น เข้ากับใครไม่ได้ มักทำอะไรด้วยความวู่วาม ไม่คิดหน้าคิดหลัง อีกลักษณะหนึ่งคือ มองตนเองแตกต่างจากผู้อื่นอย่างมาก โดยมีความคิดว่า คนอื่นจะมองไม่เห็นความผิดปกติในตนเอง คิดว่าผู้อื่นไม่เข้าใจว่าตนเองเป็นอะไร และขณะที่ผู้อื่นไม่เห็นว่าน่าจะมีเรื่องบีบคั้น กดดันอะไร แต่ตนเองจะมีความวิตกกังวล กลุ้มใจ ท้อใจอยู่ภายใน ลังเลใจในตนเอง ทำให้อารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียว วู่วาม และตัดสินใจผิด ๆ ได้ หรืออาจมีความรู้สึกเบื่อ หดความกระตือรือร้นในการคบเพื่อนหรือการเรียน แยกตัวจากเพื่อน รู้สึกไม่พอใจในสภาพสังคม และชีวิต อาจถึงคิดสั้นฆ่าตัวตาย เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์ของการมีชีวิตอยู่ รู้สึกชีวิตไม่มีคุณค่า ถ้าหากเป็นนานเกิน 3 เดือนจะส่งผลกระทบในด้านสังคม การงาน การศึกษาได้

องค์ประกอบสำคัญของการสร้างความรู้สึกเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และผ่านพ้นความรู้สึกสับสนในตนเอง มีดังนี้ (นวลละออ สุภาผล. 2527 : 92 – 95)

การเลือกและการสับสนในบทบาท (Role Selection and Role Diffusion) การเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเอง ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคต เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกคู่ครอง เป็นต้น ความรับผิดชอบถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของวัยนี้ ซึ่งความรับผิดชอบนี้มีรากฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และความรู้สึกไว้วางใจและความมั่นใจในตนเอง ในวัยนี้เด็กวัยรุ่นจะเกิดความสงสัยในตนเอง เช่น เกิดปัญหาถามตนเองว่า “ฉันคือใคร” หรือ “ฉันทำอะไรดี” เนื่องจากวัยรุ่นเป็นระยะที่มีความสับสน ขาดความมั่นใจ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ ปัญหาของเด็กวัยนี้มักเป็นไปในทำนองที่ว่า “ฉันไม่รู้ว่าฉันควรจะทำอะไร ฉันไม่รู้ว่าจะไปทางไหน และฉันไม่รู้ว่า ฉันเป็นใคร” ดังนั้น กลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน การยอมรับจากกลุ่มศาสนา และวัฒนธรรมจึงมีผลต่อการปรับตัวอย่างยิ่ง

การแสวงหาสถานภาพทางสังคม (Acquisition of Social Status) เด็กวัยรุ่นจะค่อยๆ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเองขึ้นอย่างช้า ๆ เพื่อพัฒนาเป็นระดับมาตรฐานของตนเอง เขาจะแสวงหาตนตามอุดมคติ (Ego-Ideal) และค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อบทบาทใหม่ในสังคม อีริกสันกล่าวว่า มีเด็กวัยรุ่นตอนปลายอีกจำนวนมากที่ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง และยังไม่พบเอกลักษณ์ในตนเอง ซึ่งวัยรุ่นเหล่านี้เมื่อมีปัญหา จะแก้ปัญหาแบบ “หนีเสือปะจระเข้” หรือหลบหนีปัญหานั้นไป อย่างไรก็ตามวัยรุ่นแต่ละคนย่อมต้องการเวลาในการปรับตัวเองเพื่อการเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ และให้สังคมยอมรับ อีริกสันได้เสนอการปรับตัวที่สำคัญอยู่ 7 ขั้น ในแต่ละขั้น ถ้าไม่สามารถปรับตัวได้ ย่อมทำให้เกิดความล้มเหลวในเรื่องนั้น การปรับตัวของวัยรุ่นทั้ง 7 ขั้นมีดังนี้

สัดส่วนของเวลา ตรงข้ามกับความสับสนของเวลา (Time Perspective & Time Diffusion) หมายถึง เด็กวัยรุ่นต้องการเวลาที่เหมาะสมเพื่อการเตรียมตัว และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ความเชื่อมั่นในตนเอง ตรงข้ามกับความเฉยเมยท้อแท้ (Self Certainty & Apathy) ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง การแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองอย่างถูกต้อง มีความสนใจเกี่ยวกับตนเอง และความคิดของคนอื่นที่มีต่อตน

การตรวจสอบบทบาท ตรงข้ามกับการมีเอกลักษณ์ที่ไม่ถูกต้อง (Role Experimentation & Negative Identity) ในวัยเด็กจะมีการแสวงหาบทบาทที่เหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด วัยรุ่นอาจจะทดลองหรือตรวจสอบหลาย ๆ บทบาทจนกว่าจะพบบทบาทที่ตนเองพอใจ

การคาดการณ์ล่วงหน้าในผลสัมฤทธิ์ ตรงข้ามกับความชะงักงันในการทำงาน (Anticipation of Achievement & Work Paralysis) การทำงานใด ๆ เด็กวัยรุ่นต้องการที่จะให้งานนั้นประสบความสำเร็จลงด้วยดี ดังนั้น ก่อนที่จะลงมือกระทำงาน เขาจะคาดการณ์ล่วงหน้าในผลสำเร็จที่เกิดขึ้น การคาดหมายว่างานจะประสบผลสำเร็จ จะเป็นแรงกระตุ้นให้เขาเกิดความพึงพอใจ มีความสนใจ และมีความเพียรพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นๆ การ คาด

การณ้ล่งหน้าในผลสัมฤทธิ์จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะพัฒนาความมั่นใจในตนเอง และความเป็นตัวของตัวเอง

เอกลักษณ์ทางเพศ ตรงข้ามกับความสับสนทางเพศ (Sexual Identity & Bisexual Diffusion) วัยรุ่นต้องการประสบการณ์ ที่จะทำให้เขารู้ในบทบาททางเพศของตนเอง ให้ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม ขณะเดียวกัน ก็ต้องการที่จะเป็นเพื่อนกับเพศตรงข้าม

ความเป็นผู้นำตรงข้ามกับความสับสนในอำนาจ (Leadership Polarization & Authority Diffusion) ความสามารถของวัยรุ่นในการเป็นผู้นำ หรือผู้ตามเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน และสถานภาพทั้ง 2 ลักษณะนี้ เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงอำนาจของตัวเองในสังคม เด็กวัยรุ่นควรได้รับการฝึกให้เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เขาพัฒนาการเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นได้

อุดมคติ ตรงข้ามกับความสับสนในอุดมคติ (Ideological Polarization & Diffusion of Ideals) วัยรุ่นจะเลือกปรัชญาหรืออุดมคติเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งจะนำทางให้เขาอยู่ในสังคมได้ นอกจากนี้ การมีอุดมคติ และมีปรัชญาชีวิตจะช่วยให้เขาไปสู่ความมีเอกลักษณ์ของตนเองได้ และเขาจะมีแนวทางชีวิตของเขาว่า จะเป็นอะไรต่อไป เมื่อมีสิ่งที่ไม่ถูกต้องกับอุดมคติของเขา เขาก็จะไม่ยอมรับหรือต่อต้านกับสิ่งเหล่านั้น

ขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นดังกล่าวนี้ จะมีผลต่อพัฒนาการความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และมีประโยชน์ต่อตัวเขาเองโดยตรง เป็นการได้เผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ได้เปรียบเทียบสังคมของผู้ใหญ่กับตัวเอง ซึ่งทำให้เขาเกิดความพร้อม ถ้าเด็กวัยรุ่นไม่พร้อม หรือปรับตัวไม่ได้ หรือประสบความล้มเหลว จะเกิดความรู้สึกที่รุนแรง และมีผลต่อบุคลิกภาพ

สรุปได้ว่า หากการพัฒนาในช่วงนี้เป็นไปได้ด้วยดี จะเกิดการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ทำให้วัยรุ่นมีความเข้าใจและรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เรียนรู้บทบาทต่าง ๆ ในสังคม มีอุดมคติ ในทางตรงข้าม หากการพัฒนาเป็นไปในทางไม่ดี หรือทางลบ จะเกิดการพัฒนาความสับสนในบทบาท วัยรุ่นจะมีความสับสน ไม่เข้าใจในบทบาทของตนเอง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 54)

ขั้นที่ 6 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกใกล้ชิดผูกพัน ตรงข้ามกับความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง (Sense of Intimacy & Sense of Isolation) ระหว่างอายุ 18 – 21 ปี หลังจากผ่านขั้นที่ 5 มาแล้ว วัยรุ่นสามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ รู้ว่าตนคือใคร มีความเชื่ออย่างไร ต้องการอะไรในชีวิต เขาก็จะเกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่จะรับรู้รับฟังสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองมีอยู่ ต้องการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนมีอยู่กับผู้อื่น ความรู้สึกผูกพันกับผู้อื่นจึงพัฒนาขึ้น แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถสร้างความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลอื่นได้ มีความต้องการแข่งขันชิงดีชิงเด่น หรือชอบทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 95)

ขั้นที่ 7 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกที่จะเป็นผู้ให้กำเนิด และสร้างสรรค์สังคม ตรงข้ามกับความรู้สึกคำนึงถึงแต่ตนเอง (**Sense of Generativity & Sense of Self-Absorption**) ระหว่างอายุ 22 – 40 ปี เป็นวัยที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม ถ้าพัฒนาการของบุคคลในขั้นต้น ๆ เป็นไปด้วยดี รู้ว่าตนเองมีเอกลักษณ์อย่างไร มีความต้องการอย่างไรในชีวิต ตลอดจนสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และเมื่อมาถึงขั้นนี้ก็พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม มีความรู้สึกต้องการมีบุตรสืบไปภายหน้า (นวลละอ อสุภาผล. 2527 : 96)

ลักษณะตรงข้ามคือ ถือตนเองเป็นใหญ่ ไม่สร้างครอบครัว รักและสนใจตัวเองมากเกินไป รู้สึกด้าด้อย และทำอะไรตามใจตัวเองเสมอ (นิภา นิธยานน. 2530 : 49)

ขั้นที่ 8 ขั้นพัฒนาการความรู้สึกมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิต ตรงข้ามกับความรู้สึกสิ้นหวังท้อถอยในชีวิต (**Sense of Integrity & Sense of Despair**) ในช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป พัฒนาการขั้นสุดท้ายมีพื้นฐานมาจากการปรับตัวในขั้นแรก ๆ ของชีวิต วัยนี้จะมีการปรับตัวแสวงหาความอบอุ่นมั่นคงภายในจิตใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อเขาสามารถพัฒนาผ่านขั้นต่าง ๆ มาได้อย่างดี แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขาปรับตัวในขั้นต่าง ๆ ที่ผ่านมาไม่ได้ จะเกิดความรู้สึกท้อแท้ และเบื่อหน่ายต่อชีวิตของตนเอง (นวลละอ อสุภาผล. 2527 : 97)

จากพัฒนาการ 8 ขั้นของชีวิตที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ขั้นที่ 5 เป็นขั้นของวัยรุ่นที่จะต้องพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ซึ่งฮามาเชค (กาญจนา พึ่งเนตร. 2537 : 17 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1988) ได้ศึกษาและสรุปลักษณะของวัยรุ่นที่มีเอกลักษณ์แห่งตนตามทฤษฎีของอีริคสัน พึ่งมีลักษณะพฤติกรรม และทัศนคติดังต่อไปนี้

1. มีนิยามเกี่ยวกับตนเองที่ค่อนข้างมั่นคง ไม่แปรผกผันง่าย
2. ไม่หวั่นไหวคล้อยตามคำชักจูง และอิทธิพลของเพื่อน ๆ
3. มีเหตุผลและระดับของการยอมรับตนเองสูง
4. ตัดสินใจได้ ไม่โลเล
5. มองโลก บุคคลอื่น ๆ และตนเองในแง่ดี
6. เชื่อว่าตนสามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดี

หรือเลว

7. ยอมรับตนเองได้อย่างที่ตนเป็นอยู่
8. ใกล้ชิดสนิทสนมกับใคร ๆ ได้ โดยไม่กลัวว่าจะสูญเสียความเป็นตัวของ

ตัวเอง

9. มีความคิดที่ยืดหยุ่น ทัศนคติเห็นที่มีต่อตนเองไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่บน "ความถูกต้อง" เสมอไป

10. สามารถนำประสบการณ์ และจุดมุ่งหมายในชีวิตในระยะ 1 – 2 ปีข้างหน้า มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการชีวิตระยะยาวได้

วัยรุ่นที่ยังสับสนในเอกลักษณ์ (Identity Confusion) คือผู้ที่รู้จักตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร ไม่แน่ใจว่าตนคือใครแน่ ไม่รู้ว่าตนต้องการอะไร ไม่รู้ว่าตนมีสาระสำคัญของชีวิตอย่างไรบ้าง วัยรุ่นที่สับสนในเอกลักษณ์ จะมีพฤติกรรมและทัศนคติตามความคิดของฮามาเชค (กาญจนา พึ่งเนตร. 2537 : 18 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1988) ดังต่อไปนี้

1. มีนิยามเกี่ยวกับตนเองที่ไม่แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไปในทิศทางตรงกันข้ามได้ง่ายดาย
2. เคลิบเคลิ้มคล้อยตามคำชักจูง และอิทธิพลของเพื่อน ๆ
3. มีระดับของการยอมรับตนเองต่ำ
4. มีความยุ่งยากในการตัดสินใจ กลัวว่าจะตัดสินใจผิด
5. มองตนเอง บุคคลอื่น ๆ และชีวิตในแง่ไม่ดี
6. เชื่อว่าสิ่งใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น ยิ่งใหญ่เกินกว่าที่ตนเองจะควบคุมได้ เป็นเรื่องของโชคชะตามากกว่า
7. ยอมรับตนเองได้ด้วยการทำตัวเองให้เป็นอย่างที่คุณอื่นต้องการ
8. ก่อนข้างลำบากที่จะสนิทสนมกับใคร ๆ โดยมากมักจะสนิทสนมแบบประเภทคล้อยตาม หรือขึ้นกับบุคคลอื่นมากจนเกินไป
9. มีความคิดยึดติดอยู่กับ “ความถูกต้อง”
10. ถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายของชีวิตในระยะ 1- 2 ปีข้างหน้า แต่ไม่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนชีวิตระยะยาวได้

1.3.2 สถานะทางเอกลักษณ์ของวัยรุ่นตามแนวคิดของมาร์เซีย

มาร์เซีย (Marcia) นักจิตวิทยามหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์แห่งตนในระยะวัยรุ่น จากทฤษฎีของอีริคสัน มาพัฒนาเป็นสถานะทางเอกลักษณ์ ซึ่งตามแนวคิดของมาร์เซีย นั้น การสร้างเอกลักษณ์แห่งตนเกี่ยวพันกับการกำหนดแนวทางด้านอาชีพ ค่านิยม ความเชื่อ และพัฒนาการทางเพศ เกณฑ์ที่ใช้กำหนดสถานะทางเอกลักษณ์อาศัยการผสมผสานระหว่าง 2 มิติ ของการมีหรือไม่มีภาวะวิกฤติ (Crisis) และการตกลงใจ (Commitment) ในเนื้อหาด้านอาชีพ ศาสนา การเมือง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

ภาวะวิกฤติ หมายถึง เหตุการณ์หรือคำถามที่กระตุ้นบุคคลให้จำเป็นต้องตัดสินใจเลือกแนวทางต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสนใจ และความสามารถของตน

การตกลงใจ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของบุคคล

มาร์เซียแบ่งวัยรุ่นตามลักษณะของแต่ละสถานะทางเอกลักษณ์ ดังนี้คือ

วัยรุ่นที่เกิดความสับสนในการหาเอกลักษณ์ (Identity Diffusion) คือ วัยรุ่นที่อาจจะมีหรือไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ สิ่งสำคัญคือ ยังไม่มีการตกลงใจ

ทั้งทางด้านอาชีพ และด้านอุดมคติ แม้ว่า พวกเขาอาจมีแนวอาชีพที่ชอบ แต่มีความคิดในสิ่งเหล่านั้นน้อยมาก และพร้อมที่จะละทิ้งเมื่อมีโอกาสที่ดีกว่า (สายฝน ทวรรณ. 2536 : 18 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1970) บุคลิกภาพที่แสดงออกในช่วงนี้ ได้แก่ (รัชนี ลาซโรจน์. 2527 : 265)

- 1.1 เป็นหนุ่มสาวประเภทรักสนุก ไม่อาทรต่อคนอื่น ตราบใดที่ได้ทำสิ่งที่ตนปรารถนา
- 1.2 หลีกเลี่ยงวิกฤติการณ์และการเผชิญหน้าใด ๆ โดยการหนี อาจใช้ยาเสพติด หรือการหลอกตัวเอง
- 1.3 มีปัญหาทางจิตใจ เป็นนักฉวยโอกาส
- 1.4 ลอกเลียนแบบเจตคติของผู้ที่ตนประทับใจ มักรู้สึกผิดมาก และถูกทอดทิ้งบ่อย
- 1.5 เต็มใจที่จะเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างรวดเร็ว และยอมรับความผิดพลาดของบุคลิกภาพของตนอย่างง่าย ๆ
- 1.6 มีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาก
- 1.7 แม้นเก่งเท่าคนอื่น แต่เลือกวิชาง่าย ๆ เรียน
- 1.8 แสดงบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 1.9 มีความไว้วางใจมนุษย์น้อยที่สุด
- 1.10 มีพ่อแม่ที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมาก

วัยรุ่นที่ยังหาเอกลักษณ์ของตนไม่สำเร็จ และยังคงอาศัยแนวคิดจากผู้อื่น (Identity Foreclosure) คือวัยรุ่นที่ไม่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ แต่ได้ตกลงใจเลือกแนวทางแล้ว โดยไม่รับอิทธิพลจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และไม่สามารถบอกได้ว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพวกเขาตั้งแต่เมื่อไร วัยรุ่นในกลุ่มนี้มีความศรัทธาต่อคำพูดของบิดามารดา จึงเคร่งครัดต่อคำสอนของบิดามารดามาก (สายฝน ทวรรณ. 2536 : 18 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1970) บุคลิกภาพที่แสดงออกในช่วงนี้ ได้แก่ (รัชนี ลาซโรจน์. 2527 : 265 – 266)

- 2.1 ดูเิน ๆ มีลักษณะเหมือนกลุ่มบรรลุนอกเอกลักษณ์แห่งตน
- 2.2 ไม่พิจารณาหรือสนใจเป้าหมายใด ๆ ยกเว้นเรื่องที่ได้รับคำสั่งให้คิด
- 2.3 เป็นคนไม่ยืดหยุ่น สนใจการรักษาขนบประเพณี
- 2.4 ทำตามความเคยชิน และหนีสถานการณ์ขัดแย้ง
- 2.5 ชอบทำตามคำสั่ง และพินอบพิเทาผู้มีอำนาจ
- 2.6 ทะเยอทะยานสูง ประเมินตนเองได้
- 2.7 ไม่ยืดหยุ่นในการตัดสินใจ
- 2.8 มีความวิตกกังวลเล็กน้อย
- 2.9 มีความภาคภูมิใจโดยเฉพาะผู้หญิง
- 2.10 มีเจตคติดีต่อการศึกษา

2.11 ชอบตั้งเป้าหมายที่เป็นไปได้

2.12 มีพ่อแม่ที่ไม่กระด้างหรืออ่อนแอแต่ควบคุมมาก

2.13 ลอกแบบกลุ่มเพื่อน และผู้ที่นิยมยกย่องมากเกินไป

วัยรุ่นที่ยังหาเอกลักษณ์ที่ไม่แน่นอน (Identity Moratorium) คือวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงภาวะวิกฤติที่กำลังจะตกลงใจ ซึ่งการตกลงใจนั้นค่อนข้างคลุมเครือ มีลักษณะแตกต่างจากวัยรุ่นที่เกิดความสับสนในการหาเอกลักษณ์ตรงที่ วัยรุ่นในกลุ่มนี้ยังเห็นความสำคัญ ในความปรารถนาดีและความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และคำนึงถึงความต้องการของสังคม แล้วนำมาคิดทบทวนว่าเหมาะสมกับความสามารถของเขาหรือไม่ วัยรุ่นที่อยู่ในสถานภาพนี้จึงอยู่ในระหว่างค้นหาคำตอบของเอกลักษณ์แห่งตน (สายฝน ควรรณ. 2536 : 18 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1970) แต่วัยรุ่นที่ยังสับสนในการหาเอกลักษณ์นั้น ยังไม่มีความคิดที่จะเลือก และยังไม่มีความเลือกของเอกลักษณ์ของตน (ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 85) บุคลิกภาพที่แสดงออกในช่วงนี้ ได้แก่ (รัชนี ลาซโรจน์ 2527 : 266)

3.1 มีปัญหาที่ยังไม่ได้แก้ไขมากมาย

3.2 เป็นนักทดลอง

3.3 เปลี่ยนใจเรื่องค่านิยมบ่อย

3.4 คบเพื่อนต่างเพศมาก และฉาบฉวย

3.5 เป็นคนประเภทซ้ายจัด หรือขวาจัดเกินไป

3.6 สนใจสุขภาพจิตของตนเอง

3.7 ไม่ต้องให้มีใครมามีอิทธิพลหรือควบคุม

3.8 ให้ความร่วมมือแก่ผู้อื่นน้อยมาก

3.9 ทำนายกิจกรรมของเขาได้ยาก

3.10 มีความวิตกกังวลมาก

3.11 มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำในการเลือกวิชาเรียน และการนำไปใช้

3.12 มีพ่อแม่ที่ตามใจมาก

4. วัยรุ่นที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ (Identity Achievement) คือวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภาวะวิกฤติ และมีการตกลงใจแล้ว จึงมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเลือกอาชีพ ยึดมั่นในศาสนา และมีความคิดอุดมการณ์ทางการเมืองได้ด้วยตนเอง ถึงแม้ว่า พวกเขาได้พิจารณาแนวทางด้านอาชีพไว้หลายแนวทางก็ตาม ในที่สุด พวกเขาเลือกแนวทางเพียงทางเดียวด้วยตนเอง ส่วนทางด้านอุดมคติ พวกเขาได้ทบทวนความเชื่อในอดีต และเลือกแนวทางเองจนประสบความสำเร็จในการแสดงออกอย่างเป็นอิสระ (สายฝน ควรรณ. 2536 : 18 ; อ้างอิงจาก Marcia. 1970) บุคลิกภาพของกลุ่มนี้ได้แก่ (รัชนี ลาซโรจน์. 2527 : 266 – 267)

4.1 มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

4.2 มั่นคง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

- 4.3 ยอมรับตนเอง
- 4.4 อาจมีค่านิยมต่างจากพ่อแม่ แต่มั่นคงในตนเอง
- 4.5 รู้จักตนเอง
- 4.6 ทำตามค่านิยมและความเชื่อถือ
- 4.7 ทำงานได้ดีภายใต้สภาวะความกดดัน
- 4.8 ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริงได้ และประเมินตนเองได้
- 4.9 ยึดหยุ่นมากในความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 4.10 มั่นคงในการตัดสินใจ ไม่ว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร
- 4.11 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของตนเอง และคนอื่นที่มีต่อตนน้อยมาก
- 4.12 มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดี
- 4.13 มีพ่อแม่ที่ใจเย็น และคอยส่งเสริมมากกว่าควบคุม

มาร์เซียกล่าวว่า พัฒนาการของสถานะทางเอกลักษณ์ของวัยรุ่น น่าจะเกิดต่อเนื่องกันไปเป็นขั้นตอน จากขั้นสับสนในการหาเอกลักษณ์ ไปสู่ขั้นค้นหาเอกลักษณ์ได้อย่างสมบูรณ์ (รัชนิ ลาซโรจน์. 2527 : 267)

1.3.3 สาเหตุของพัฒนาการเอกลักษณ์แห่งอีโก้

พัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคมในช่วงวัยรุ่นหมายถึงพัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งตนในบุคคลที่มีการปรับตัวได้ดีจนบรรลุเอกลักษณ์ ส่วนบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะมี ความสับสนในเอกลักษณ์ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคมของอีริกสันนั้น การมีเอกลักษณ์ในช่วงวัยรุ่นแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นนั้นมีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวได้ดีจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในวัยนี้ มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพ และบทบาทตามที่สังคมนั้น ๆ เรียกร้องได้อย่างเหมาะสม จนไม่เกิดความขัดแย้งภายในตนเอง นอกจากนี้ การปรับตัวได้ดีเพียงไร ยังขึ้นอยู่กับความสามารถปรับตัวของบุคคลในช่วงที่ผ่านมาด้วย

แต่เนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญก็คือ การอบรมเลี้ยงดู และโรงเรียนในฐานะให้การอบรมสั่งสอนเป็นหน้าที่หลัก แต่สถาบันทางสังคมทั้งสองมีความใกล้ชิดกับวัยรุ่นมาก จึงทำหน้าที่อื่น ๆ สอดแทรกไปด้วย ซึ่งสามารถถ่ายทอดค่านิยมทางอาชีพที่ส่งผลต่ออาชีพ ส่วนด้านศาสนาจะถ่ายทอดความเชื่อ ความศรัทธา และการยึดมั่นในการปฏิบัติ ตามหลักการของศาสนาของตน (อุษา ศรีจินดารัตน์. 2533 : 28)

อื่น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

2.1 ความหมายของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

2.1.1 ความหมายของมารดานอกสมรส

มารดานอกสมรส (Unmarried Mother or Illegitimate Mother of Unwed Mother) หมายถึง ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับฝ่ายชายผู้ที่เป็นบิดาของเด็ก และแยกกันอยู่

ทั้งนี้การเป็นมารดานอกสมรสนั้น เกิดขึ้นก่อนที่จะบรรลุความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เป็นบุคคลที่ยังมีภาระทางการศึกษา ยังพึ่งตนเองไม่ได้ทางการเงิน ยังไม่พร้อมที่จะทำหน้าที่มารดา ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะ (Maturity) และไม่พร้อมในการทำหน้าที่เป็นภรรยา หรือตั้งครรภ์ขึ้นในขณะที่ฝ่ายชายไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบ เช่น ฝ่ายชายมีครอบครัวอยู่แล้ว หรือยังมีภาระศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของมารดานอกสมรสได้ ดังนี้ วินเซนต์ (Vincent, 1964 : 50) กล่าวว่า มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับฝ่ายชาย และเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น

โรเบิร์ต (Robert, 1966 : 13) กล่าวว่า มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้มีการแต่งงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายทำให้ประสบปัญหาทางด้านจิตใจอารมณ์ และในสภาพการเป็นมารดานอกสมรส ที่ได้รับคำตำหนิติเตียน และถูกตราหน้าว่ากระทำผิดศีลธรรมสังคม

วันทนี วาสิกะสิน (2528 : 6) กล่าวว่า มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้สมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับฝ่ายชาย ผู้ที่เป็นบิดาของเด็ก และแยกกันอยู่ หรือถูกทอดทิ้ง

อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : 22) ได้ให้คำจำกัดความว่า มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กับฝ่ายชายผู้ที่เป็นบิดาของบุตร และแยกกันอยู่

สุภาวดี สวัสดิมงคล (2535 : 16) กล่าวว่า มารดานอกสมรส หมายถึง หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งที่ยังอยู่กับสามี และไม่ได้อยู่กับสามีจิราภรณ์ เมนะพันธ์ (2536 : 47) กล่าวว่า มารดานอกสมรส หมายถึง สตรีที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กับชายผู้ที่เป็นบิดาของเด็ก การมีสภาวะเป็นมารดานอกสมรส ก่อนที่จะบรรลุความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น เกิดจากปัจจัยหลายประการ

2.1.2 ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

คำว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หรือบางครั้งใช้คำว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Unwanted Pregnancy ได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

สุกานดา สุวนิชชาติ (สุพร เกิดสว่าง. 2523 : 162 ; อ้างอิงจาก สุกานดา สุวนิชชาติ. 2519) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หมายถึง การตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่พร้อมจะเป็นมารดา เพราะมีปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่คิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งสองครั้ง จะมีโอกาสทำให้ตั้งครรภ์ขึ้นมาได้ หรือเกิดจากความพลั้งเผลอก็ตาม การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้เป็นมารดาไม่ได้ต้องการ อาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่มารดาจะต้องขบคิด และหาทางออกว่าจะปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป หรือว่าจะยับยั้งการตั้งครรภ์โดยการทำแท้ง

ชวนชม สกนธวัฒน์ และคณะ (2530 : 67) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หมายถึงการตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการ เป็นการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อม อาจเกิดขึ้นได้ทั้งคู่สมรสที่แต่งงานแล้ว และยังไม่แต่งงาน มักจะเป็นปัญหาในวัยรุ่น และวิธีแก้ปัญหาของกลุ่มนี้ จึงเป็นการทำแท้ง

กฤตยา อาชวนิจกุล (2537 : 6) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หมายถึง การที่ผู้หญิงเกิดท้องโดยไม่ต้องการ หรือเจ้าตัวไม่เต็มใจ

ตรีงเนตร พรรณดวงเนตร (2538 : 19) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา เป็นปัญหาจากการตั้งครรภ์นั้นไม่ตรงกับความคาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากสาเหตุใด และจำเป็นต้องมีทางออกที่เหมาะสม ไม่ใช่เฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใดของสังคม ต้องรับผิดชอบปัญหาดังกล่าว แต่ทุกส่วนในสังคมต้องเกี่ยวข้องร่วมกันรับผิดชอบ

เพ็ญศรี จงสถิตเสถียร และศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล (2540 : 161) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หมายถึง ความไม่พร้อมที่หญิงจะเตรียมรับสภาพการเป็นมารดา ที่มีภาระต้องเลี้ยงดูบุตร ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความซับซ้อน สามารถเกิดขึ้นกับทุกกลุ่มได้ เกี่ยวข้องกับกระบวนการและกลไกทางสังคม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือความผิดพลาดของการใช้วิธีคุมกำเนิด

ลอนโดโน (Londono. 1989 : 169 – 170) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หมายถึง การตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เนื่องจากไม่พร้อมที่จะเป็นมารดาหรือไม่ต้องการมีบุตร หรือเมื่อเกิดการตั้งครรภ์แล้ว ไม่ต้องการให้การตั้งครรภ์นั้นดำเนินต่อไปจนคลอด

จากเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า มารดานอกสมรส (Unmarried Mother or Illigitimate Mother of Unwed Mother) หมายถึง หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส (Premarital Sex) กับฝ่ายชายผู้เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ โดยไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง หรือถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ และเป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ไม่พร้อมที่จะเป็นมารดา และเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ (Unwanted Pregnancy) ซึ่งหมายถึง การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น โดยหญิงที่ตั้งครรภ์นั้น ไม่ต้องการให้มีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น และยังไม่พร้อมที่จะรับบทบาทการเป็นมารดา อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ กัน

2.2 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

2.2.1 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส

คินเซย์ (Kinsey. 1953 : 307 – 309) กล่าวว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส เกิดจากการที่ฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงมีเพศสัมพันธ์กันก่อนการสมรส (Premarital Sex) โดยที่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ฝ่ายหญิงมีการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้น โดยที่เกิดมากลายเป็นเด็กที่ไม่พึงปรารถนา (Unwanted Child) และโดยทั่วไป สังคมจะไม่ให้การสนับสนุนให้เพศชาย และเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศกันก่อนแต่งงาน แต่ยังคงพบว่ามีบุคคลจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน เพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เป็นการตอบสนองความต้องการความปรารถนาทางเพศ
2. เป็นการตอบสนองความพึงพอใจทางด้านร่างกาย และจิตใจ เป็นความสนุกสนาน
3. เป็นการพิสูจน์ว่าสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้
4. เป็นการปรับความต้องการทางเพศของทั้งสองฝ่ายให้เข้ากันไป
- * 5. เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การสมรส
6. เป็นการเตรียมเทคนิค และความสามารถในเรื่องเพศก่อนการสมรส
7. เป็นการศึกษาความต้องการ ความปรารถนาและปัญหาของอีกฝ่ายก่อนการสมรส
8. เป็นการทดสอบว่าการมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน สามารถเข้ากันได้หรือไม่
9. เป็นการแสดงว่าบุคคลนั้น ไม่มีความผิดปกติทางเพศ เช่น รักร่วมเพศ เป็นต้น
10. เป็นการทำความแน่ใจว่า การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรสอาจเป็นการนำไปสู่การสมรสได้ โดยมีความเชื่อว่าเป็นการผูกมัดฝ่ายชายไว้ก่อน
11. เป็นการทำตามความนิยมของสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้มีความรู้สึกว่าได้เป็นคนที่มีความแตกต่างกับบุคคลที่อยู่ในสังคม

วันทนี วาสิกะสิน (2528 : 110) สรุปภาวะของการเป็นมารดานอกสมรสไว้ว่า เกิดจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายหญิงก่อนการแต่งงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายด้าน ได้แก่ การถูกชักจูง ถูกล่อลวง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกข่มขืน การทำงานในอาชีพขายบริการทางเพศ เป็นต้น ทำให้มีโอกาสเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น และเมื่อเกิดการตั้งครรภ์จึงทำให้ฝ่ายหญิงมีทางเลือกอยู่ 4 ประการคือ

1. การแต่งงาน ซึ่งเป็นโอกาสที่เกิดขึ้นได้น้อยที่สุด หากการตั้งครรภ์เกิดขึ้นในขณะที่ฝ่ายชายอาจอยู่ในสภาวะไม่พร้อมจะรับผิดชอบได้ เช่น กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือฝ่ายชายมีคู่สมรสแล้ว เป็นต้น -

2. การทำแท้ง ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่กฎหมายให้การอนุญาตเพียงบางกรณีเท่านั้น เช่นการถูกข่มขืน หรือการตั้งครรภ์นั้นมีผลทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตแก่หญิงที่ตั้งครรภ์ เป็นต้น ซึ่งการทำแท้งเถื่อนหรือการลักลอบทำแท้งทุกกรณี เช่น การซื้อยาขับประจำเดือนมารับประทาน หรือการทำแท้งตามคลินิกต่าง ๆ ถือว่าผิดกฎหมาย ทั้งยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำแท้ง และเสี่ยงอันตรายถึงแก่ชีวิตของมารดาในขณะตั้งครรภ์ด้วย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการทำแท้ง จึงอาจทำให้ผู้หญิงที่ไม่พร้อมที่จะตั้งครรภ์ เกิดความกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น และถือว่าการทำแท้งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

3. การปล่อยให้ครรภ์ดำเนินต่อไปจนคลอด ซึ่งเป็นทางเลือกสำหรับมารดานอกสมรส ที่เพิ่งรู้ว่าตัวเองตั้งครรภ์ตอนที่ครรภ์โตมากแล้ว หรือได้พยายามทำแท้งแล้วแต่ไม่สำเร็จ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากอายุครรภ์มากเกินไปที่จะทำแท้ง ไม่ทราบสถานที่ที่จะทำแท้ง ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง หรือกลัวอันตรายจากการทำแท้ง เป็นต้น

4. การทอดทิ้งบุตร เนื่องจากบุตรที่เกิดมาเป็นบุตรที่ตนเองไม่ต้องการ และเป็นภาระที่ต้องให้การเลี้ยงดู อีกทั้งไม่ต้องการให้บุตรเป็นเครื่องย้ำเตือนให้สังคมประณามถึงความผิดพลาดของตนที่ผ่านมา เนื่องจากการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : 3) สรุปไว้ว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสนั้น เกิดจากปัจจัยทางด้านการขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว จึงทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาขึ้น

สำรวย มายอด (2538 : 79 – 80) สรุปสาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสว่า เกิดจากการที่มารดานอกสมรสมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ตัวมารดานอกสมรสอายุน้อย เป็นสตรีที่กำลังศึกษาอยู่ โดยอยู่ระหว่างอายุ 15 – 17 ปีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทางด้านร่างกายจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายจะเจริญขึ้นทุกส่วนอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง น้ำหนักส่วนสูง อวัยวะเพศ และต่อมเพศเจริญอย่างรวดเร็ว อารมณ์จะชอบแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกตรงไปตรงมา เปิดเผย อารมณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นง่าย และเปลี่ยนแปลงง่าย มีอารมณ์แปรปรวน ความต้องการทางเพศมีอิทธิพลสูง เกิดความอยากรู้ อยากเห็น และอยากรลอง ไม่มีประสบการณ์ในการคบกับผู้ชายมาก่อน ไปเที่ยวในสถานที่ที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ สาเหตุของการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่เนื่องมาจากความใกล้ชิด และไม่ได้ตั้งใจมีเพศสัมพันธ์มาก่อน รองลงมาคือ ถูกข่มขืน มารดานอกสมรสส่วนใหญ่จะไม่รู้จักวิธีการใช้เวลาร่วมให้เกิดประโยชน์ ไม่เคยใช้เวลาร่วมในการเล่นกีฬา ซึ่งจะเป็นการเบี่ยงเบนอารมณ์ทางเพศได้

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2540 : 1-2) สรุปไว้ว่า สาเหตุการเป็นมารดานอกสมรสประกอบด้วย

1. ความรักฉาบฉวยของวัยรุ่น ที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 20 ปี โดยส่วนใหญ่
2. เกิดจากการที่ฝ่ายหญิงไม่ทราบมาก่อนว่าฝ่ายชายมีภรรยาอยู่แล้ว

3. เกิดจากครอบครัวแตกแยก บิดามารดาแยกทางกัน หรือฐานะทางครอบครัวยากจน ทำให้ต้องออกมาหางานทำ เมื่อมาอยู่ตามลำพัง จึงมีโอกาสรพบเพื่อนชาย จึงเกิดความรัก และตัดสินใจอยู่กินด้วยกัน แม้จะใช้เวลาในการพบปะรู้จักกันเป็นเวลาอันสั้น

4. เกิดจากการถูกล่อลวง ชักจูง รวมทั้งการข่มขืน

5. เกิดจากการที่ฝ่ายหญิงคิดว่าฝ่ายชายเป็นคนดี เมื่อฝ่ายชายแสดงความต้องการทางเพศ ก็มีได้ปฏิเสธใด ๆ

6. ระดับการศึกษา จะเห็นว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ มักขาดความยังคิด ขาดการใช้เหตุผล และถูกล่อลวงได้ง่าย และขาดความรู้ที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ และวิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง

7. เป็นการกระทำตามสมัยนิยม ซึ่งเกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมตะวันตก โดยมีความคิดเห็นว่าการอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา ก่อนการสมรสเป็นเรื่องปกติธรรมดา ทนสมัย

2.2.2 สาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ปาจริย์ ผลประเสริฐ และ ศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล (2536 : 162 – 177) อธิบายว่าการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ ความผิดพลาดของการใช้วิธีคุมกำเนิด ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถลดอัตราการเพิ่มของประชากรได้อย่างรวดเร็วจากโครงการวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิดแล้วก็ตาม แต่การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาก็ยังคงเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความไม่ใส่ใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการคุมกำเนิดอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ได้แก่ สัมภินิยาคุมกำเนิด จำวันฉีดยาผิด เป็นต้น การประเมินค่าภาวะเจริญพันธุ์ของตนต่ำกว่าความเป็นจริง โดยคิดว่าร่างกายคงจะไม่มี การตั้งครรภ์ การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งสองครั้ง หรืออายุมากแล้ว คงไม่ทำให้ตั้งครรภ์ได้

เพ็ญศรี จงสถิตย์เสถียร และศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล (2540 : 161 – 163) อธิบายว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา เกี่ยวข้องกับกลไกทางสังคม และพฤติกรรมเป็นปัจจัยหนุนให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาในกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มหญิงที่ยังไม่ได้สมรส พบว่าเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาได้จาก

1.1 การทดลองอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงาน อันเป็นผลมาจากการที่สภาพสังคมเปลี่ยนไป ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานของคนบางกลุ่มเปลี่ยนไป และเมื่อเกิดความผิดพลาด มีการตั้งครรภ์ขึ้นมา จึงยังไม่พร้อมที่จะรับภาระ เกิดเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาขึ้น

1.2 หญิงบางคนมีความรู้สึกว่าตนเองอ้างว้าง โดดเดี่ยว ต้องการใครสักคนที่จะมาช่วยเติมความรู้สึกขาดหายไป อันสืบเนื่องมาจากขาดความอบอุ่นในวัยเด็ก จึงยินยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ตนเองคิดว่า จะมาเติมความรู้สึกนั้นได้โดยไม่ยั้งคิด การตัดสินใจเรื่องความรัก และการเลือกคู่ครองจึงเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งขาดการเรียนรู้กันอย่างลึกซึ้ง

ดังนั้น การมีเพศสัมพันธ์จึงเกิดขึ้นโดยขาดการเตรียมตัว และเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา ขึ้นได้ในที่สุด

✓1.3 พฤติกรรมในกลุ่มเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอในการรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร บางคนยังอยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน แต่จากภาวะที่มีการกระตุ้นทางสังคม มีสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ประกอบกับแรงผลักดันทางเพศ และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดสติพิจารณาไตร่ตรองผลเสียที่จะตามมา ทำให้วัยรุ่นต้องการเรียนรู้ อยากทดลอง ตลอดจนบรรยากาศที่เป็นใจยั่วยุให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ขึ้น

2. กลุ่มหญิงที่สมรสแล้ว พบว่าเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาได้จาก ปัญหาการหย่าร้าง การไม่ได้ใช้วิธีคุมกำเนิด การมีบุตรเมื่ออายุมาก

3. กลุ่มหญิงที่ถูกข่มขืน

ลอนโดโน (Londono. 1989 : 169 – 170) ได้อธิบายถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา ว่าส่วนใหญ่มักเกิดจากการที่หญิงตั้งครรภ์แล้ว แต่ต่อมาประสบกับปัญหาหรือมีเหตุการณ์แทรกซ้อนอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. สามีหรือคู่รักเสียชีวิตกะทันหัน
2. เกิดการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่กับสามี
3. เกิดภาวะเจ็บป่วยรุนแรงภายในครอบครัว เช่น ตนเอง บุตร สามี พ่อแม่ หรือบุคคลสำคัญในครอบครัว และจำเป็นต้องพึ่งพาหญิงตั้งครรภ์อย่างมาก
4. เกิดภาวะวิกฤติทางอารมณ์ หรือเผชิญกับสภาพความกดดันทางอารมณ์สูง
5. ขาดแคลนแหล่งช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ
6. กำลังประสบความสำเร็จในชีวิต หรือมีโอกาสดำเนินชีวิตในอาชีพการงาน
7. ประสบปัญหาทางกฎหมาย หรือสถานการณ์ที่คุกคามรุนแรงต่อสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง

สุชาดา รัชชกุล (2541 : 15) ได้สรุปถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาไว้ มีดังนี้

1. ค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศของสังคม

โดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีการอภิปราย หรือโต้แย้งเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา มักจะพูดในประเด็นแง่กฎหมาย เศรษฐกิจ การแพทย์ และจริยธรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยมองข้ามความเป็นจริงว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาเป็นผลพวงมาจากความล้มเหลวทางสังคม จากค่านิยม และบรรทัดฐานทางเพศ ที่ปลูกฝังให้คนในสังคมมีความเชื่อ และยอมรับว่าเพศหญิงต้องอยู่ภายใต้อำนาจของเพศชาย ทั้งในแง่การศึกษา การเมือง หน้าที่การงาน และความสัมพันธ์ทางเพศ สภาพสังคมที่มีค่านิยมยอมรับมาตรฐานซ้อนทางเพศ และยึดถือพรหมจรรย์ของเพศหญิงเป็นเรื่องสำคัญเหล่านี้ หากหญิงใดมีพฤติกรรมที่ละเมิดค่านิยมหรือบรรทัดฐานดังกล่าว ย่อมส่งผลให้การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น เป็นครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้ง่ายขึ้น

2. ข้อบกพร่องของการคุมกำเนิด และระบบการบริการการวางแผนครอบครัว

ผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องการจำกัดจำนวนบุตร และเว้นระยะห่างของการมีบุตร แต่ไม่ได้ใช้วิธีการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ เพราะมีความกลัวต่อเทคโนโลยี และวิทยาการที่ทันสมัย เนื่องจากพบว่าวิธีการคุมกำเนิดยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ มีผลข้างเคียงมากเกินไป ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับ หรืออาจเดินทางไปรับบริการไม่สะดวก

3. การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง และเพียงพอ

แม้ว่าวิทยาการทางการแพทย์จะก้าวหน้าทันสมัย ในการผลิตวิธีการคุมกำเนิดต่าง ๆ ขึ้นมา แต่วิธีคุมกำเนิดทุกแบบก็มีผลข้างเคียงต่อผู้ใช้บ้างไม่มากก็น้อย ดังนั้น เมื่อผู้หญิงประสบปัญหาเกี่ยวกับผลข้างเคียง จึงทำให้เกิดความกลัวและล้มเลิกการใช้ โดยไม่ได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเพื่อเปลี่ยนวิธีการใช้ใหม่

4. การขาดความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเพศศึกษา

ไพนอตติ และฟาวด์เดส (สุชาติ รัชชกุล. 2540 : 16 ; อ้างอิงจาก Pinotti and Faudes. 1989 : 97) กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า เป็นความล้มเหลวของสังคมในการกีดกันผู้หญิง ไม่ให้รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงการตั้งครรภ์ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง การมีเพศสัมพันธ์ภาวะเจริญพันธุ์และการคุมกำเนิด ตลอดทั้งเป็นความล้มเหลวของครอบครัว และโรงเรียนในการให้ความรู้แก่วัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา

5. ขาดแหล่งข้อมูลข่าวสาร และหน่วยบริการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ

ในปัจจุบันพบว่าเมื่อผู้หญิงมีปัญหาทางด้านสุขภาพ หรือต้องการใช้บริการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จะหาทางช่วยเหลือตัวเองโดยปรึกษากับเพื่อนหรือบุคคลภายในครอบครัวเท่านั้น เพราะระบบการให้บริการทางสุขภาพของรัฐยังไม่ชัดเจน หรือมีมากเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ได้ให้ความสำคัญแก่หญิงวัยรุ่นที่เป็นวัยเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์มากที่สุด การขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับเพศ รวมทั้งค่านิยมของสังคมที่ยึดถือว่า วัยรุ่นยังไม่สมควรเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้วัยรุ่นไม่กล้าเข้าขอรับคำปรึกษาในหน่วยวางแผนครอบครัว ทำให้การตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส เกิดขึ้นมาจากการที่ชายหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย จากการที่ขาดความยั้งคิด ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ค่านิยมทางเพศในสังคม และต้องการทดลองศึกษาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งอาจเกิดจากการถูกล่อลวง ชักจูงให้สมัครใจ หรือการถูกข่มขืน ให้เกิดพฤติกรรมทางเพศขึ้นระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนมาจากตัวของมารดานอกสมรสเอง การขาดความอบอุ่นในครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม และฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายมักปฏิเสธความรับผิดชอบ จึงไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยการแต่งงานหรือการทำแท้งได้ จึงต้องปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป

2.3 ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส

วันทนี วาสิกกะสิน (2528 : 2-3) ได้สรุปปัญหาที่เกิดจากการเป็นมารดานอกสมรสที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาภายหลังดังนี้

1. ปัญหาทางอารมณ์ และจิตใจ

ปัญหาทางภาวะอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรส ในการที่ตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรสที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้มารดานอกสมรสต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านอารมณ์ และจิตใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งมารดานอกสมรสมีความรู้สึกละอายใจ รู้สึกผิด คิดว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการของสังคม กลัวการถูกลงโทษจากสังคมด้วยการถูกสังคมประณามว่า เป็นคนใจง่าย ผักผ่อนเรื่องเพศเป็นต้น จึงทำให้เกิดความเครียดในจิตใจของมารดานอกสมรสตลอดเวลา อันเป็นสาเหตุหนึ่งของการฆ่าตัวตายตามมา

2. ปัญหาการไม่ยอมรับของสังคม

เนื่องจากค่านิยมทวิมาตรฐาน (Double Standard) ในสังคม เป็นค่านิยมที่ยกย่องให้เพศชายเป็นเพศที่ใหญ่กว่าเพศหญิง เพศชายสามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรส หรือนอกเหนือการสมรสได้ สังคมไทยถือว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของเพศหญิงเป็นสิ่งที่เสื่อมเสีย ในขณะที่เพศชายเป็นเพศได้รับการยอมรับ และสนับสนุนจากค่านิยมทวิมาตรฐาน ที่ยอมให้เพศชายสามารถมีพฤติกรรมทางเพศได้ทั้งก่อน และนอกสมรส การตั้งครรภ์ที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส จึงถือว่าเป็นสิ่งเสื่อมเสียน่าอับอายที่เกิดขึ้นกับเพศหญิงอย่างยิ่ง ในการที่มีพฤติกรรมเพศกับชายใด ๆ ก่อนการสมรส การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นนอกสมรสจึงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

3. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างมารดานอกสมรสกับครอบครัวของมารดานอกสมรส

ภาวะการเป็นมารดานอกสมรสเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัวที่มีผลต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จากการไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ที่เกิดก่อนการสมรส เนื่องจากการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส โดยที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวไม่เคยรับรู้มาก่อน และถือว่าการที่หญิงชายมีเพศสัมพันธ์กันก่อนการสมรส และเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความเสียชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล

4. ปัญหากับบิดาของบุตรในครรภ์ และครอบครัวของครอบครัวที่มารดานอกสมรสไปมีความสัมพันธ์ด้วย มารดานอกสมรสมักจะถูกบอกปฏิเสธความรับผิดชอบจากบิดาของบุตรในครรภ์ และมักไม่ได้รับการยอมรับ หรือให้ความช่วยเหลือจากครอบครัวของบิดาบุตรในครรภ์ เช่นกัน หรือกรณี ที่ฝ่ายชายมีครอบครัวอยู่แล้ว สิ่งเหล่านี้ มักทำให้เกิดความเดือดร้อน วุ่นวายใจ สร้างความไม่สงบสุขแก่ผู้ที่ตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรส และครอบครัวผู้อื่น

5. ปัญหาเศรษฐกิจของมารดานอกสมรส

มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน หรือวัยทำงานที่ตั้งครรภ์จากการที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ในขณะที่ตนเองยังไม่พร้อม ยังอยู่ในระหว่างการศึกษา ยังไม่มีรายได้ ทำให้ต้องออกจากสถานศึกษา ที่ทำงาน ถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายผู้เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ จึงทำให้ขาดแรงสนับสนุนในด้านการเงินที่จะสามารถเลี้ยงดูบุตรได้

6. ปัญหาการทอดทิ้งบุตร หรือการทารุณกรรมบุตรทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากบุตรที่เกิดมาเป็นบุตรที่บิดา และมารดาไม่ต้องการ จึงพบว่า มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มักทอดทิ้งบุตรเอาไว้ตามโรงพยาบาล สถานที่ต่าง ๆ หรือยกให้มูลนิธิ หรือกระทำทารุณกรรมแก่บุตร ทำให้บุตรที่เกิดมาขาดการดูแล และการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ ทำให้เกิดความผิดปกติทั้งร่างกาย และจิตใจของเด็กในการเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้ เช่น โรคขาดแม่ เลี้ยงไม่โต มีความผิดปกติทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจ กลายเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตต่ำ และเป็นปัญหาในสังคมต่อไป

7. ปัญหาบุตรนอกสมรส

บุตรที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ของบิดามารดา โดยไม่ได้สมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้บุตรที่เกิดมาถือว่าเป็นบุตรนอกสมรส ไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายจากผู้ที่เป็นบิดา

8. ปัญหาสังคม

8.1 ปัญหาการทำแท้งผิดกฎหมาย (Illegal Abortion) การทำแท้งเถื่อน ที่มารดานอกสมรสเลือกเป็นทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ นับว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตแก่มารดานอกสมรส และสร้างความกดดันทางด้านอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรส ที่ทำแท้งอย่างยิ่ง ซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญเสียประชากรของประเทศชาติไปในปีหนึ่ง ๆ จำนวนมากมาย ที่ต้องเสียชีวิตจากการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย

8.2 ปัญหาคุณภาพชีวิตประชากร (Quality of Life) สภาพการณ์เป็นมารดานอกสมรส ชี้ให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของประชากรทั้งมารดา และบุตรนอกสมรส ซึ่งมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกล่อลวง การถูกข่มขืนต่าง ๆ นั้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในสังคมยังไม่มีความมั่นคง ปลอดภัย ชีวิตความเป็นอยู่ยังไม่ได้มาตรฐาน ยังมีการเอารัดเอาเปรียบ และกดขี่ทางเพศ ทำให้มารดานอกสมรสได้รับผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรสอย่างมากหลายด้าน รวมทั้งบุตรที่เกิดมา นับได้ว่า เป็นบุคคลที่ขาดคุณภาพมาตั้งแต่ก่อนเกิด เพราะคุณภาพชีวิตของคนเรานั้น เริ่มตั้งแต่บิดามารดาสมรสกัน การเอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจในขณะตั้งครรภ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ปรากฏในกลุ่มประชากรที่เป็นมารดานอกสมรส อันมีผลกระทบต่อสภาวะด้านจิตใจของมารดานอกสมรส ทำให้เกิดความคับข้องใจตั้งแต่ตั้งครรภ์ที่อาจส่งผลต่อความเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ หรือทำให้ทารกพิการตั้งแต่กำเนิด รวมทั้งทารกอาจจะถูกทอดทิ้งเป็นเด็กกำพร้า ถูกทารุณทุบตี เป็นต้น

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2540 : 2-3) ได้สรุปผลกระทบในการเป็นมารดานอกสมรสไว้ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจของสตรีที่เป็นมารดานอกสมรส เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากสามีหรือผู้ที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ ทำให้สตรีที่ตกอยู่ในสภาวะการเป็นมารดานอกสมรส มีความคิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปนั้นไม่ถูกต้อง มีความรู้สึกผิดและเกิดความละอายใจ มีความเครียด และสภาวะอารมณ์แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา

2. ปัญหาการไม่ยอมรับของบิดา มารดา และญาติของตนในการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น เพราะในการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นมานั้น บุคคลในครอบครัวไม่เคยรับทราบมาก่อน และการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้มีการสมรส หรือแต่งงานอย่างถูกต้องตามประเพณี และไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายจึงถือว่าเป็นเรื่องซึ่งสุกก่อนห้ามที่นับว่าเป็นเรื่องน่าอับอาย และเสื่อมเสียต่อวงศ์ตระกูล

3. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการที่ถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ รวมทั้งยังไม่มีอาชีพ หรือมีรายได้น้อย จึงทำให้มีปัญหาที่จะสามารถให้การเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง

4. ปัญหาสังคม ที่เป็นผลกระทบมาจากการตั้งครรภ์นอกสมรส ได้แก่

4.1 ปัญหาการทอดทิ้งบุตร เนื่องจากราดานอกสมรส และสามีไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย ดังนั้น บุตรที่เกิดมาจึงเป็นบุตรนอกสมรส และเป็นบุตรที่เกิดมาโดยที่ผู้เป็นบิดา และมารดาของเด็กไม่ต้องการ จึงทำให้เด็กที่เกิดจากราดานอกสมรสเป็นส่วนใหญ่ ถูกทอดทิ้งหลังคลอด และเป็นปัญหาต่อเด็กและสังคมต่อไป

4.2 ปัญหาการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากสตรีที่ตั้งครรภ์นอกสมรส จะมีความไม่ต้องการบุตรในครรภ์ที่เกิดมา เพราะกลัวการถูกประณามจากสังคม หรือยังอยู่ในวัยเรียน จึงมักเลือกแก้ไขปัญหาด้วยการทำแท้งเถื่อน ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรสดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาที่มีตนเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม บุตรในครรภ์ และบิดาของบุตรในครรภ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทำให้เกิดความตึงเครียดในจิตใจ ของผู้ที่เป็นมารดานอกสมรส อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จากสาเหตุที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว และสังคม และถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ ทำให้ประสบปัญหาทางการเงิน ไม่มีรายได้เพียงพอ ที่จะดูแลให้การเลี้ยงบุตรได้ เกิดปัญหาการทอดทิ้งบุตรหรือกระทำทารุณกรรมแก่บุตรตามมาได้ รวมทั้งบุตรที่เกิดมายังถือว่าเป็นบุตรนอกสมรส ที่ไม่สามารถมีสิทธิที่เกี่ยวข้องกับบิดาได้ และการที่ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาวะการเป็นมารดานอกสมรส ถือว่าสังคมขาดคุณภาพชีวิตที่ดี ยังไม่มีความมั่นคงปลอดภัย และยังมีการกดขี่ทางเพศ ที่ทำให้มารดานอกสมรสทั้งหลาย ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ นานาประการ ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว และ

สังคม อันมีผลกระทบต่อสภาพร่างกาย และจิตใจทั้งมารดา และบุตรที่กำลังจะเกิดมาเป็นอย่างยิ่ง

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับมารดานอกสมรสในต่างประเทศ

เบอร์ก (Burke. 1971 : abstract) ศึกษาพบว่า ร้อยละ 12 ของสตรีที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ จำนวน 58 คน ที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์ได้ 4 เดือน ในประเทศออสเตรเลีย เป็นสตรีที่ยังไม่ได้สมรส ที่มาโรงพยาบาล ด้วยสาเหตุกินยาฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาชีวิตในการตั้งครรภ์ โดยไม่พึงปรารถนาแล้วแต่อดอล และบอย (Lauderdale & Boyle. 1994 : Unpaged) ได้ศึกษากลุ่มมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจยกบุตรให้คนอื่นรับไปอุปการะ หรือเป็นบุตรบุญธรรมจำนวน 12 คน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมารดานอกสมรส ได้แก่ การมีประสบการณ์ที่เจ็บปวดมาก่อนการตั้งครรภ์ ซึ่งมารดานอกสมรสกลุ่มนี้ได้ให้เหตุผลในความไม่ต้องการบุตรไว้ว่า ตนเองไม่รู้สึกผูกพันกับบุตร ไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไร ยินดีที่จะยกบุตรให้คนอื่น ยังมีความโกรธ รู้สึกอับอาย สูญเสีย รู้สึกผิดศีลธรรม ซึ่งตนเองต้องทุกข์ใจกับเหตุการณ์ที่ตนเองได้ประสบมาตลอดเวลา

โลแกน (Logan. 1996 : Unpaged) ศึกษาพบว่า มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา ร้อยละ 89 เป็นผู้ที่ถูกคุกคามด้านจิตใจ ทำให้เกิดความกดดัน ละอายใจ โกรธ เศร้า ซึ่งเต็มไปด้วยความทุกข์ ทำให้สิ่งที่กดดันเหล่านี้ มีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกในชีวิตอย่างมาก

เชสท์ที และคนอื่น ๆ (Cheasty & others. 1998 : 198 – 201) พบว่า สตรีที่ตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนาเป็นเหตุการณ์ชีวิตที่นำมาซึ่งปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจมากมาย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพการคิดว่าตนเองไร้ค่า ภาวะเก็บกด ความคิดอยากฆ่าตัวตาย การติดสารเสพติด และภาวะเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์

2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับมารดานอกสมรสในประเทศ

อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการบุตร และความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ในโรงพยาบาลราชวิถี พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านจิตใจ ประกอบด้วยการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ อันเกิดจากการไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นทำให้เกิดความวิตกกังวลที่ต้องดูแลบุตรตามลำพัง

3. ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว

ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ข้อข้างต้น สามารถสนับสนุนการเกิดความรู้สึกรัก และเป็นเจ้าของบุตรภายหลังคลอดได้

สุภารดี สวัสดิมงคล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาวะทางสังคม และจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร ในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พบว่า

มารดานอกสมรส ร้อยละ 40.7 มีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร จากการตอบแบบสอบถาม แต่จากการสังเกตประกอบการสัมภาษณ์ในมารดานอกสมรสกลุ่มเดียวกันนี้ พบว่า มารดานอกสมรสที่มีพฤติกรรมทอดทิ้งบุตรสูงถึงร้อยละ 81.3 และพบว่ามารดานอกสมรสในขณะตั้งครรภ์ และระยะหลังคลอด มีสภาพอารมณ์ไม่ดี มีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตรสูงถึงร้อยละ 67.9 และร้อยละ 70.6 ตามลำดับ และยังพบว่าสภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรส ได้แก่ สภาพอารมณ์ของมารดานอกสมรส ความคิดเห็นที่มีต่อการตั้งครรภ์ ความคิดเห็นต่อบุตรในครรภ์ และต่อความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และบุคคลรอบข้างมีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราภรณ์ เมนะพันธ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบของการเป็นมารดาวัยรุ่น กรณีศึกษามารดาวัยรุ่นนอกสมรสในสถานบริการเอกชน โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) พบว่า ผลกระทบที่มีต่อมารดาวัยรุ่นมากที่สุด คือ ผลกระทบทางด้านอารมณ์และจิตใจ ในการที่ต้องตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรส ก่อให้เกิดความตึงเครียดในจิตใจโดยเฉพาะการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม

สำรวย มายอด (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสาเหตุและปัญหาของมารดานอกสมรส : กรณีศึกษาเฉพาะมารดานอกสมรสบ้านสุขฤทัยภคินีศรีชุมพาบาส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุและปัญหาของมารดานอกสมรสและวิธีการแก้ไขปัญหามารดานอกสมรส พบว่า สาเหตุและปัญหาของมารดานอกสมรสเกือบทั้งหมด มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง สาเหตุของการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่เป็นเพราะความรัก ความใกล้ชิด และไม่ได้ตั้งใจ จึงปรากฏว่า มารดานอกสมรสแยกทางกับสามีเนื่องจากฝ่ายสามีปฏิเสธความรับผิดชอบทั้งตัวมารดา และบุตร เพราะขาดความพร้อมต่อการมีครอบครัวอีกทั้งคู่อายุยังน้อย ไม่เป็นผู้ใหญ่เพียงพอ และตัวมารดานอกสมรสก็อยู่ในสภาพที่กำลังศึกษา

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของสตรีที่เป็นมารดานอกสมรสที่มารับบริการจากบ้านพักฉุกเฉิน 2 และ 3 พบว่า มารดานอกสมรส มีปัญหาที่ต้องการการบำบัดทางสังคม และการบำบัดทางจิตใจได้แก่ ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยก่อนและหลังคลอด การให้คำปรึกษา การแนะแนวอาชีพ ซึ่งการบริการบำบัดทางด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญที่ควรให้การดูแลเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ การให้กำลังใจ และการสนับสนุนทางอารมณ์ เพื่อลดความเครียดจากภาวะการเป็นมารดานอกสมรส และเป็นแนวทางในการเปลี่ยนค่านิยม และทัศนคติต่อตนเองในทางที่เหมาะสมต่อไป

ปริญญา ดีด้วง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของมารดานอกสมรสที่มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตร ในบ้านพักฉุกเฉิน 2 และ 3 พบว่า โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) พบว่า มารดานอกสมรสให้เหตุผลในการมีแนวโน้มทอดทิ้งบุตรไว้ 5 ประการ ได้แก่

เพราะสงสารและเป็นห่วงอนาคตของบุตร

เพราะความไม่ปลอดภัยของบุตร

เพราะบุตรเป็นภาระที่เกินเลย

เพราะอับอายญาติพี่น้องในครอบครัว และคนในสังคม

เพราะไม่รู้ลึกผูกพันกับบุตร

พัชรินทร์ ไชยपाल (2543 : 3 – 4) ได้ศึกษาปัญหา และวิธีแก้ปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ จำนวน 60 คน ที่สถานสงเคราะห์ทั้ง 5 แห่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัว บ้านพระคุณ บ้านสุขฤทัย บ้านสายสัมพันธ์และบ้านพักฉุกเฉิน พบว่า หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ประสบปัญหาการตั้งครรภ์อย่างกว้าง ๆ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านร่างกาย ได้แก่ เมื่อมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น ทำให้ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวได้ไม่สะดวกเหมือนก่อนการตั้งครรภ์ โดยเฉพาะในหญิงที่ร่างกายยังเจริญเติบโตเป็นวัยรุ่นไม่เต็มที่ หญิงตั้งครรภ์บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ รับประทานอาหารไม่ได้หรือได้น้อย นอนไม่หลับ เหนื่อยและอ่อนเพลียง่าย ในหญิงที่มีโรคประจำตัวจะมีสุขภาพร่างกายอ่อนแอลงเมื่อตั้งครรภ์

2. ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกอับอาย หวาดระแวง เนื่องจากต้องปกปิด ไม่กล้าและไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้ถึงการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ ตัวหญิงตั้งครรภ์เองก็ยังไม่สามารถทำใจยอมรับการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ได้ ไม่พร้อมที่จะรับบทบาทการเป็นมารดา ปฏิเสธบุตร ทำร้ายบุตรทั้งที่คลอดแล้วหรือยังอยู่ในครรภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น คิดทำแท้ง ทำร้ายตัวเองหรือแม้แต่คิดจะฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา อารมณ์แปรปรวน หงุดหงิด โกรธง่าย เครียดจนรับประทานอาหารไม่ได้หรือนอนไม่หลับ รู้สึกไม่สบาย สบสน ร้องไห้ ท้อแท้ สิ้นหวัง วิตกกังวล กลัวการคลอด รู้สึกผิดบาป และไม่สามารถวางแผน เพื่อจัดการกับชีวิตในอนาคตของตนเองและบุตรได้

3. ปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ ฝ่ายชายหรือสามีไม่รับผิดชอบ ครอบครัวไม่ยอมรับ สังคมไม่ยอมรับ ต้องหยุดพักการเรียน ไม่สามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองได้ หรือต้องลาออกจากงานประจำที่ทำอยู่ ทำให้มีปัญหาทางการเงิน ขาดที่พักอาศัยในระหว่างมีการตั้งครรภ์ ระหว่างคลอดและระยะหลังคลอด และขาดที่ปรึกษาที่ดี

ภัทรา สารชีวิต (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดความเครียดที่มีต่อการดำเนินชีวิตของมารดานอกสมรสในระยะตั้งครรภ์ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า มารดานอกสมรสที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีความเครียดต่อการดำเนินชีวิตลดลง และมีความเครียดน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะการเป็นมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์ขึ้นมาได้โดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน อันนำมาซึ่งความอับอาย การถูกปฏิเสธจากคู่รัก ครอบครัว และสังคม ทำให้ไม่มีที่พึ่งต้องหลบหนีออกไปจากสังคมเดิม ไม่มีรายได้ ต้องเผชิญโดยลำพัง ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอดบุตร และผลกระทบต่อมารดานอกสมรสมากที่สุดนั้น คือ ผลกระทบทางด้านจิตใจและอารมณ์ ซึ่งสร้างแรงกดดันในจิตใจของผู้ที่เป็นมารดานอกสมรส ตลอดระยะเวลาที่ตั้งครรภ์ และสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญของการไม่สามารถสร้างความรัก และผูกพันของมารดานอกสมรสที่มีต่อบุตรที่กำลังจะเกิดมาได้ จนกระทั่งกลายเป็นความตึงเครียดทางด้านอารมณ์ อาจทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เช่น การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งบุตร เป็นต้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา

3.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา

เบอร์ค และสเตฟฟรี (Rickey and Therese. 1995 : 2 ; citing Burks and Steffire. 1979) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นทักษะทางวิชาชีพ และเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา สัมพันธภาพนี้อาจเป็นสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือบางครั้งเป็นสัมพันธภาพของบุคคลมากกว่า 2 คน การให้คำปรึกษานั้นเป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจและมีความชัดเจนในการดำเนินชีวิต ได้เรียนรู้ถึงวิธีการที่จะทำให้บรรลุถึงเป้าหมายด้วยความรู้สึกว่ามีคุณค่า มีการเลือกที่ดี และมีวิธีการในการที่จะแก้ปัญหาด้วยอารมณ์หรือปัญหาระหว่างบุคคล

ดาวนี่ (Gibson and Mitchell. 1986 : 107 ; citing Downie. 1970) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการซึ่ง ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาตนเองในด้านความเข้าใจ และยอมรับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และระหว่างการทำของตัวเขากับบุคคลอื่น ซึ่งทำให้เขาสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ของชีวิตเขา

อาภา จันทรสกุล (2535 : 2) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคและวิธีการทางจิตวิทยา ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีโอกาสสำรวจความรู้สึก ค่านิยม ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง เพื่อนำไปสู่ทักษะในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกเป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเอง ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ โดยการให้คำปรึกษานั้นดำเนินการในสถานที่ ที่มีลักษณะเป็นส่วนตัวมีแบบแผนทางวิชาชีพ

โลรีซ์ โพธิแก้ว (2536 : 5, 6) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นการถ่ายทอดความรู้และความรัก ด้วยศิลปะการถ่ายทอดแบบพิเศษ และแนบเนียน จากผู้หนึ่งไปสู่ผู้หนึ่ง เพื่อให้ผู้มารับคำปรึกษานั้น ได้ปรับปรุงตนทั้งในส่วนตัว และในส่วนตัว เพื่อการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า และคุณประโยชน์ต่อโลกเพิ่มมากขึ้น การให้คำปรึกษาจะเกิดขึ้นจากการเข้ามามีส่วนร่วมกัน

ของคนอย่างน้อยที่สุด 2 คน และเกิดขึ้นเมื่อคนหนึ่ง แสวงหาวิธีทางเพื่อพัฒนาตนเอง หรือลดความกดดันทางจิตใจจากบุคคลอีกคนหนึ่ง ภาวะดังกล่าวเป็นภาวะที่แสดงให้เห็นถึงความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันของมนุษย์

จิ้น แบรี (2538: 1) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาหมายถึง กระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาศัยการสื่อสารแบบสองทาง ระหว่างบุคคลหนึ่งในฐานะผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่เอื้ออำนวย ให้อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้รับการปรึกษาได้สำรวจ และทำความเข้าใจถึงสิ่งที่ปัญหา และแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเอง

การให้คำปรึกษาประกอบด้วยผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) และผู้รับคำปรึกษา (Client) 1 คน หรือมากกว่า การให้คำปรึกษาเกิดภายใต้บรรยากาศที่ปลอดภัย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน การให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ ตระหนัก และเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง นำไปสู่ความเจริญงอกงาม ทั้งในด้านอารมณ์ ความคิด และการกระทำ ซึ่งทำให้ผู้รับคำปรึกษามีแนวทางที่ชัดเจนขึ้นในการแก้ไขปัญหาสามารถช่วยเหลือตนเอง และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.1.2 วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 130) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาว่า เป็นการช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง ตระหนักในขอบเขต และความสามารถของตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง และพร้อมที่จะรับผิดชอบ หาทางแก้ไข ปัญหา และพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2533 : 10) กล่าวว่า การให้คำปรึกษามีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. เพื่อปรับปรุงความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการสร้าง และรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหา

4. เพื่อส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจ

5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

ทิพวรรณ กิติพร (2536 : 5) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจตนเอง (Self Exploration) เข้าใจตนเอง (Self Understanding) และลงมือปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม (Appropriate Action) โดยสามารถแก้ไขปัญหา จัดการความทุกข์ทางจิตใจ และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาตนเอง (Self Development) มีความเจริญงอกงามส่วนบุคคล (Personal Growth) และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพของตน (Fully Function Person)

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษามุ่งให้ผู้รับคำปรึกษารู้จัก และตนเองเข้าใจและตระหนักในความต้องการตลอดจนยอมรับตนเองอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมตามความเป็นจริง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถเลือกแนวทางการจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การเคารพในตน และรู้สึกว่ามีคุณค่าในตนเอง

3.1.3 การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling)

3.1.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

กอร์ริย์และบราวน์ (Gawrys and Brown, 1970 : 21) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง การสร้างกระบวนการเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่น มีการยอมรับ และเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ทดสอบ ตรวจสอบ และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม จุดประสงค์ของกลุ่มกำหนดขึ้นจากสมาชิกในกลุ่ม โดยมีจุดสนใจและปัญหาร่วมกัน

โอลเซน (Ohlsen, 1970 : 31) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ปกติให้มีการยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง และพยายามแก้ไขปัญหานั้นก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรง การให้การปรึกษากลุ่มยังจะช่วยให้ผู้มีปัญหาสามารถเรียนรู้ที่จะนำความคิดจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

แฮนแซน วอร์เนอร์ และสมิท (Hansen, Warner and Smith, 1976 : 6) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้การปรึกษาสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้สำรวจตนเอง และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แล้วพยายามปรับปรุงแก้ไขเจตคติ และพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

กิปลัน และมิทเชล (Gibson and Mitchell, 1986 : 30) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) มุ่งที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมโดยตรง การพัฒนาที่เกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับ ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความวิตกกังวลของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม จะถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกลุ่ม

แกซดา (Gazda, 1989 : 10) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่เน้นที่ ความคิดและพฤติกรรมที่มีสติ และนำไปสู่การบำบัดที่นำไปสู่การบำบัดที่จะรับรู้ข้อเท็จจริงอย่างไม่จำกัด ในระหว่างสมาชิกกลุ่มจะมีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน การเอาใจใส่ การยอมรับ และการให้กำลังใจ การให้คำปรึกษาจะนำไปสู่การรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม และผู้ให้คำปรึกษา สมาชิกจะได้ใช้ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มให้เป็นประโยชน์ ในการเพิ่มความเข้าใจ การยอมรับคุณค่า และจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเรียนรู้ การยอมรับ หรือไม่ยอมรับทัศนคติ หรือพฤติกรรมบางอย่าง

วัชร ทรัพย์มี (2520 : 80) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่บุคคล ซึ่งมีความคิดที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้การปรึกษารวมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหา และได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง กับทั้งได้ฟังความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่า คนอื่นก็มีความขัดแย้ง หรือมีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ไม่ใช่ตนเองเท่านั้นที่มีปัญหา นอกจากนี้ วัชร ทรัพย์มี (2522 : 173 – 178) ยังได้กล่าวถึงการให้การปรึกษากลุ่มว่า มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน สนใจความรู้สึก ทักษะคติ อารมณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก จะมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในกลุ่มให้เกิดบรรยากาศที่จะให้สมาชิกระบายความรู้สึก ทักษะคติของตนเองออกมา สมาชิกที่เข้ากลุ่มนั้นจะมาด้วยความสมัครใจ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 90) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มต่างจากการให้การปรึกษารายบุคคล คือ สมาชิกทุกคนมีหน้าที่มาช่วยกันแก้ไขปัญหากลุ่ม อีกทั้งการให้การปรึกษากลุ่มเหมาะสำหรับสมาชิกที่ปกติเท่านั้น

อาภา จันทรสกุล (2533 : 247 – 248) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มหมายถึงการให้การปรึกษาแก่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในเวลาเดียวกัน ซึ่งในกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 6 – 12 คน ผู้รับการปรึกษานอกจากจะมีปฏิสัมพันธ์เชิงจิตวิทยากับผู้ให้การปรึกษาแล้ว จะต้องมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มด้วย ฉะนั้น สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจึงเป็นทั้งผู้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในแง่ต่าง ๆ กันไป โดยเน้นให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเปิดเผยถึงความรู้สึกต่อประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองเต็มขีดความสามารถ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2534 : 180) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่าเป็นกระบวนการของกลุ่มบุคคลที่มีปัญหา หรือมีความต้องการคล้าย ๆ กัน มาปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษา ร่วมให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมให้คำปรึกษา

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่ม โดยเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจบุคคลที่เข้ากลุ่มมักมีปัญหาคล้ายคลึงกัน มีการปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการให้คำปรึกษาร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และเป็นผู้เอื้ออำนวยให้บรรยากาศของกลุ่มมีความอบอุ่น ปลอดภัย เป็นกันเอง และไว้วางใจได้

3.1.3.2 วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

โอลเซน (Ohlsen, 1970 : 31 – 33) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้รู้จักแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม จะทำให้สมาชิกของกลุ่มเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านอารมณ์และสังคม โดยเน้นจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ระบายความรู้สึกต่าง ๆ ภายในใจออกมา
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการยอมรับนับถือตนเอง
3. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกที่มีปัญหา กล้าเผชิญปัญหาของตนเอง และแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกที่มีปัญหาได้ปรับปรุงทักษะในการยอมรับตนเองกับปัญหาด้านการขัดแย้งในตนเอง และความขัดแย้งที่ตนมีกับผู้อื่น
5. เพื่อช่วยให้สมาชิกมีความเข้มแข็ง สามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก และสามารถรักษาสภาพจิตใจของตนให้เป็นสุขเหมือนกับการอยู่ในกลุ่มได้ต่อไป

คอเรย์ (Corey, 1985 : 7) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อเรียนรู้ในการให้ความไว้วางใจต่อตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้รู้จักตนเองได้ดีขึ้น และพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง
3. เพื่อทราบถึงความต้องการและปัญหาของสมาชิกอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน
4. เพื่อเพิ่มพูนการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การเคารพตนเองในการที่จะพัฒนาตนเอง และการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
5. เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ที่จะจัดการกับปัญหา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง และการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
6. เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการนำตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง และความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง และผู้อื่น
7. เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้ในการเลือกสิ่งต่าง ๆ ของตนเอง และสามารถเลือกได้อย่างฉลาด
8. เพื่อการวางแผนอย่างเฉพาะเจาะจง ที่จะลงมือปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างให้เหมาะสม และกำหนดข้อตกลงกับตนเองที่จะดำเนินการตามแผนนั้น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์
9. เพื่อเรียนรู้ทักษะในการเข้าสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
10. เพื่อพัฒนาความไวในการเรียนรู้ต่อความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น

- มากขึ้น

11. เพื่อเรียนรู้ที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่นด้วยความเอาใจใส่ ความสนใจ ความบริสุทธิ์ใจ และความตรงไปตรงมา

12. เพื่อหลีกเลี่ยงจากการกระทำตามความคาดหวังของผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ โดยการปฏิบัติตามความคาดหวังของตนเองมากยิ่งขึ้น

13. เพื่อสร้างความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง และสามารถตัดสินใจได้ว่าค่านิยมนั้น ๆ เหมาะสมกับตนเองอย่างไร

วัชร ฐะคำ (2523 : 52) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่มว่าเป็นวิธีการที่มุ่งจะช่วยบุคคลในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ให้สำรวจและประเมินตนเอง เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด
2. ให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และนำตนเองได้ สามารถรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้
3. ให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 180) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาการยอมรับตนเอง และรู้สึกว่าคุณค่า
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้งานตามขั้นตอนพัฒนาการของตนเป็นไปอย่างเหมาะสม

4. เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ และความรู้สึกของบุคคลอื่นตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม

6. เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมวลสมาชิกให้มีความรัก ความสามัคคีกัน

กิปสัน และมิทเชล (Gibson and Mitchell. 1986 : 29 – 30) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ครอบคลุมถึงการพัฒนา ป้องกัน และรักษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ในด้านการพัฒนา การให้คำปรึกษากลุ่มจะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้รับการกระตุ้น ส่งเสริม และมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สมาชิกต้องการมากที่สุด นั่นคือ สมาชิกจะได้รับแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สมาชิกต้องการมากที่สุด นั่นคือ สมาชิกจะได้รับแรงจูงใจจากกลุ่มให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถซึ่งแสดงออกถึงความสำเร็จอย่างสูงสุดของตนเอง

2. ในด้านการป้องกัน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินชีวิตและทำหน้าที่ในสังคม ให้ผ่านปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยดี โดยป้องกันปัญหาความผิดปกติทางบุคลิกภาพที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้าหากบุคคลไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้

3. ในด้านการรักษา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ให้การรักษาแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นการทำลายตนเอง (Self-Defeating Behavior) ซึ่งอาจเป็นซ้ำ ๆ และเป็นมากขึ้นได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากลับคืนเป็นปกติได้อย่างรวดเร็ว และคงเหลือความผิดปกติทางอารมณ์น้อยกว่า

ทิพวรรณ กิตติพร (2536 : 260) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้จักตนเองได้ดีขึ้น มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความไว้วางใจต่อตนเองและผู้อื่น มีการยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่นมากขึ้น มีทักษะในการเข้าสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังเน้นให้สมาชิกสำรวจและเข้าใจตนเอง จนสามารถลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแนวทางที่พึงปรารถนา มีการตัดสินใจ และการเลือกอย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญงอกงามส่วนบุคคล ทำให้สมาชิกสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จะเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีการพัฒนาตนเองภายใต้บรรยากาศของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยสมาชิกจะได้สำรวจ เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับตนเอง รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง เป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงความรู้สึกที่แท้จริง พัฒนาความรู้สึกยอมรับ และไว้วางใจผู้อื่น ส่งเสริมให้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้นผ่านกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มสมาชิกจะได้เรียนรู้ทักษะทางสังคม สมาชิกจะสามารถพัฒนา ยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตน โดยได้รับแรงจูงใจและพลังใจจากกลุ่ม และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาที่ประสบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3.3 ขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา

โอลเซน (Ohlsen. 1970 : 58) กล่าวว่า ควรมีสมาชิกประมาณ 4 – 8 คน ซึ่งสอดคล้องกับโจเอล และซาปิรา (Joel and Shapira. 1950 : 77 – 78) และสอดคล้องกับเชอร์ทเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1971 : 217) ที่กล่าวว่า จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมที่สุดคือ 5 – 8 คน เพราะถ้ามีจำนวนสมาชิกมากขึ้น ความสัมพันธ์ในกลุ่มจะมีน้อยลง และสมาชิกจะพึ่งพาผู้ให้การปรึกษามากกว่าที่จะปรึกษาร่วมกับสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้ โอลเซนยังสรุปว่า ถ้าจะให้ผลดีขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องปรับตามความสนใจของเด็ก ความสามารถของเด็กในการให้ความสนใจปัญหาของคนอื่น เช่น เด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มควรมีขนาดเล็กลงจาก 7 – 8 คน เป็น 5 - 6 คน เป็นต้น

แฮนเซน และคณะ (Hansen and others. 1976 : 362) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มควรมีประมาณ 7 - 8 คน และถ้าจำกัดขอบเขตไม่ควรน้อยกว่า 5 คน และไม่ควรเกิน 10 คน เพราะกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกมากเกินไปอาจทำให้สมาชิกมีเวลาน้อยที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ และมีความยุ่งยากใจในการระบายความรู้สึก และอารมณ์ได้ไม่เต็มที่ แต่ถ้ากลุ่มมีจำนวนสมาชิกน้อยเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม และเป็นเสมือนการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลในกลุ่มได้

ยาโลม (Yalom. 1975 : 284) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วจำนวนสมาชิกในกลุ่มควรมีประมาณ 5 - 10 คน

ทรอตเซอร์ (Trotzer. 1977 : 186) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม ควรมีลักษณะกลุ่มขนาดเล็กซึ่งควรมีจำนวนสมาชิก 6 - 8 คน จึงจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด

โอมเซม และคนอื่น ๆ (Olhsem and others. 1988 : 42) กล่าวถึงการเลือกขนาดของกลุ่มว่า การเลือกขนาดของกลุ่มจะต้องพิจารณาฐานะของสมาชิก ความสนใจ และความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยทั่วไปแล้ว ในวัยรุ่น ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีจำนวนสมาชิก 6 - 8 คน ซึ่งจะทำให้สมาชิกทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โลเซอร์ (Loeser. 1957) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 4 - 8 คน จะเพียงพอที่ทำให้กลุ่มทำหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้นำกลุ่มทำหน้าที่เป็นสมาชิกคนหนึ่ง และไม่ต้องใช้กฎของกลุ่ม กลุ่มที่เพิ่มสัมพันธภาพของแต่ละคน นอกจากนี้ กลุ่มยังมีแนวโน้มที่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ หรือว่าสมาชิกอาจจะมีปฏิสัมพันธ์เพียงแต่กับผู้นำกลุ่มเท่านั้น

คอเรย์ (Corey. 1996 : 90) กล่าวเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มว่า กลุ่มที่พอดีขึ้นกับอายุของผู้รับคำปรึกษา ประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษา และชนิดของปัญหา ในกลุ่มของผู้ใหญ่ สมาชิก 8 คน และผู้นำกลุ่ม 1 คน เป็นขนาดกลุ่มที่พอดี ซึ่งในเด็กเล็กอาจมีสมาชิกกลุ่ม 3 - 4 คน โดยทั่วไปแล้ว กลุ่มควรมีคนมากพอที่จะสร้างสัมพันธภาพได้ และไม่เกิดความล่าช้า และมีขนาดเล็กพอที่จะทำให้ สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกลุ่ม โดยไม่บ่อยครั้งจนเกินไป จนเสียความรู้สึกของความเป็นกลุ่ม

เมเยอร์ และเบเคอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 182 ; อ้างอิงจาก Meyer and Baker. 1967) เสนอว่า จากประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแก่เด็กประถมวัย จำนวนสมาชิกที่เหมาะสมที่สุดอยู่ระหว่าง 5 - 6 คน แต่อย่างต่ำ ควรจะเป็น 3 - 5 คน และอย่างสูงประมาณ 10 - 12 คน ทั้งนี้จะต้องพิจารณาลักษณะปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก และองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมประกอบด้วย

คมเพชร จิตรสุภกุล (2521 : 94) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มบุคคลที่จะเข้ากลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นอย่างดี ดังนั้น จำนวนสมาชิกในกลุ่มต้องไม่มากเกินไป คือ ประมาณ 6 - 10 คน

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษา ผู้วิจัยได้เลือกขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษาครั้งนี้ เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ช่วงอายุ 15 - 21 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น สมาชิกกลุ่มขนาด 8 คน เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่าการให้คำปรึกษาแบบ ภาวนิยม เน้นการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก ดังนั้น จำนวนสมาชิก 8 คน น่าจะเพียงพอที่จะทำให้สมาชิก และผู้รับคำปรึกษาสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่า และสามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างเหมาะสม ผู้รับคำปรึกษาและสมาชิกแต่ละคนจะทำหน้าที่ของตน และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3.4 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

แกซดา (Gazda. 1967 : 306 – 307) ได้กล่าวถึงประโยชน์ และคุณค่าของการให้การปรึกษากลุ่มดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มได้พบว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกับเขา
2. การยอมรับ การสนับสนุนจากสมาชิกภายในกลุ่มจะกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มยอมรับที่จะเผชิญกับปัญหาของเขา
3. สมาชิกมีโอกาที่จะเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของสมาชิกคนอื่นด้วยการสังเกต
4. สมาชิกแสดงพฤติกรรม และความรู้สึกของตน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้จากการที่ตระหนักถึงความปลอดภัย ความไว้วางใจสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม
5. สมาชิกเรียนรู้ที่จะมีการให้และรับความช่วยเหลือตามบทบาทของตนภายในกลุ่ม
6. การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มักจะทำให้สมาชิกในกลุ่ม ต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
7. บรรยากาศแห่งความเป็นกันเองในกลุ่ม ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน ทำให้นำไปสู่การเปิดเผยปัญหาทางครอบครัว
8. การให้การปรึกษากลุ่มได้ผลมากสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตน และต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน
9. การที่ผู้ให้การปรึกษาได้พบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกัน เป็นการช่วยประหยัดเวลา และเปิดโอกาสแก่ผู้ให้การปรึกษาได้ใช้เวลาสำหรับบุคคลอื่น ๆ ได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

ตันแคน และมีโดวส์ (Gazda. 1989 : 38 ; citing Duncan and Medows. 1967) ได้ทำการสำรวจข้อดี และลักษณะเฉพาะของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ในปี ค.ศ. 1967 และได้ระบุข้อดี และลักษณะเฉพาะของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการจำลองสถานการณ์ในชีวิตจริง หรือ สังคม เพื่อนเล็ก ๆ โดยสมาชิกจะสามารถทดลองการฝึกทักษะที่ได้รับ โดยได้รับข้อมูลย้อนกลับ พร้อมทั้งกำลังใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความวิตกกังวล ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญงอกงามส่วนบุคคล และส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2. ประหยัดในทางด้านเศรษฐกิจ และในด้านการใช้เวลาของผู้ให้คำปรึกษา

3. การประสานงานในกลุ่มจะทำให้เกิดประสิทธิภาพโดยใช้แรงผลักดันจากสมาชิกกลุ่ม

4. สามารถช่วยเหลือบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้ครอบคลุมกว่าการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

5. ผู้รับคำปรึกษาสามารถมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยผู้ให้คำปรึกษาได้

6. เป็นแนวทางใช้สำหรับฝึกหัดผู้ให้คำปรึกษา

7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถใช้เป็นวิธีในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาภายหลังที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแล้ว

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 192) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกดังนี้

1. สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นสมาชิกกลุ่ม และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

2. สมาชิกเห็นความสำคัญของสัมพันธภาพของการช่วยเหลือ และสมาชิกเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และกับบุคคลอื่น โดยได้เรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและการแสดงออก

3. ผู้ให้คำปรึกษาจะมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาพยายามหาวิธีการที่จะให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนาเด็กที่ต้องการจะได้รับความช่วยเหลือได้ เช่น ให้คำปรึกษารายบุคคลต่อไป

เสถียร ยุระชัย (2530 : 38, 41) ได้กล่าวถึงประโยชน์และข้อดีของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือวัยรุ่นได้มากขึ้น ประหยัดเวลาและเงิน ปัญหาที่เป็นปกติของวัย เช่น การไม่รู้จักราวงตัวกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งไม่ค่อยได้เกี่ยวพันเข้าไปในจิตใจลึกซึ้งซึ่งนัก สามารถให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่นเป็นกลุ่มได้ดี

2. วัยรุ่นได้อยู่ร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกัน ไม่รู้สึกว่าตนเองแปลกประหลาด การเข้ากลุ่มนั้นทำให้วัยรุ่นรู้ว่า คนอื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกับเขา ทำให้ลดความรู้สึกวิตกกังวล และความรู้สึกโดดเดี่ยวลง ความละอายว่าตนเป็นคนมีปัญหาบ่อย ๆ ลดลง นอกจากนี้ คนที่มีปัญหาส่วนมาก มักจะระแวง ว่าคนอื่นจะรังเกียจ คิดไม่ดีต่อตน การยอมรับกันในกลุ่ม และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง วัยรุ่นก็จะเกิดความไว้วางใจในคนอื่นมากขึ้น

3. การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาเป็นการเริ่มสร้างสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่น และผู้ให้คำปรึกษา หลังเข้ากลุ่มแล้ววัยรุ่นอาจขอเข้าพบผู้ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลต่อไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วัยรุ่นที่ทำการผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่อง จะเกิดความรู้สึกว่าคนอื่นไม่ยอมรับ และเข้าใจเขา แต่เมื่อเข้ากลุ่มก็จะมีความรู้สึกว่าผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้ที่เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข

4. เป็นประสบการณ์พิเศษที่จะให้โอกาสแก่วัยรุ่น ได้ฝึกหัดสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น กลุ่มเสมือนสังคมย่อยที่มีความอบอุ่น ปลอดภัย ถึงแม้สมาชิกต่างก็มีปัญหา แต่ทุกคนยอมรับกันและกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือ ทำให้วัยรุ่นได้ขัดเกลานิิสัยส่วนตัว ทักษะคติ และหัดตัดสินใจด้วยตนเอง พัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์แบบผู้ใหญ่

5. วัยรุ่นมักจะยอมรับ และคล้อยตามความคิด คำแนะนำจากเพื่อนวัยเดียวกัน และทำตามได้อย่างสนิทใจ และถ้าเป็นคำแนะนำจากเพื่อนทั้งกลุ่มก็ยิ่งมีน้ำหนักมากขึ้น การได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือ ทำให้วัยรุ่นรับรู้ว่า ถึงแม้เขาจะผิดพลาดและบกพร่องหรือทำอะไรที่น่าละอาย เพื่อนก็ยอมรับเขา และให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ เมื่อวัยรุ่นได้มีโอกาสช่วยเหลือและแนะนำคนอื่น ทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ เกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเองมากขึ้น

6. ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการตัดสินใจจากหลาย ๆ คน จากผู้ที่มีปัญหาล้ายกันทำให้ได้ประสบการณ์หลาย ๆ แง่มุม นำมาเปรียบเทียบกันทำให้วัยรุ่นเข้าใจเรื่องราวชีวิต และมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น มองโลกในแง่ดีขึ้น

7. สมาชิกกลุ่มที่ปัญหาล้ายคลึงกัน แต่พยายามวิจารณ์ให้ข้อเสนอแนะคนอื่น อภิปรายปัญหาอย่างจริงจัง ทั้ง ๆ ที่ปัญหานั้นคือ ปัญหาของตน แต่เมื่อเป็นปัญหาของคนอื่น จึงอภิปรายได้อย่างเต็มที่ เป็นการเข้าใจปัญหาของตนเองในทางอ้อม และเมื่อผู้ให้คำปรึกษาค่อย ๆ กลายเป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง สมาชิกกลุ่มจะมีการตอบโต้กันและกันเอง เป็นโอกาสให้ผู้ให้คำปรึกษาได้สังเกตสมาชิกแต่ละคนได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ และวินิจฉัยสมาชิกผู้มีปัญหาได้ง่ายขึ้น

จากประโยชน์ของการให้การปรึกษากลุ่มดังกล่าวสรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่มใช้ได้ผลมากสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตน และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ผู้ให้การปรึกษาได้พบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกัน ทำให้ช่วยประหยัดเวลา บรรยากาศของกลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ปลอดภัย ไว้วางใจสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม สมาชิกมีโอกาสได้แสดงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และทดลองแสดงพฤติกรรมบางอย่างตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาให้เหมาะสมได้

3.1.3.5 ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2529 : 419) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพขึ้นกับความสามารถ ประสพการณ์ และความสนใจของผู้ให้คำปรึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่น การเลือกสมาชิกของกลุ่มที่เหมาะสม การควบคุมกิจกรรมของกลุ่มให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มให้ความสำคัญกับปัญหาร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้น ปัญหาเฉพาะของสมาชิกบางคนซึ่งต้องการวิเคราะห์ และวินิจฉัยอย่างละเอียด จึงมีความสำคัญเป็นรองลงไป ด้วยเหตุนี้ จึงอาจจะเป็นสาเหตุให้สมาชิกบางคนขาดกำลังใจ และขาดแรงกระตุ้น เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

3. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม อาจจะไม่บังเกิดผลสำเร็จด้วยดี ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะลักษณะและวิธีการของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นอุปสรรคต่อผู้รับคำปรึกษา ซึ่งประสบปัญหาจริง ๆ แต่ไม่กล้าเปิดเผยตัวเองอย่างเต็มที่ ต่อสมาชิกของกลุ่ม เพราะกลัวว่าจะเสียสถานภาพของตนในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

เสถียร ยุระชัย (2530 : 39 – 41) กล่าวถึงข้อจำกัด และปัญหาที่พบในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ดังนี้

1. การถอนตัวของสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิกก่อน จึงจะให้สมาชิกเปิดเผยตนเอง โดยในบางครั้งผู้ให้คำปรึกษาต้องระงับการพูดถึงปัญหาที่ลึกซึ้งที่เป็นความลับของสมาชิกคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน จนกว่าจะถึงเวลาที่สมควร มิฉะนั้น อาจเกิดการถอนตัวจากสมาชิกผู้นั้นได้ เนื่องจากเกิดการละลายต่อกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตาม การถอนตัวก็อาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ ได้

2. การพยายามรักษาเป้าหมาย ในการให้คำปรึกษากลุ่มแต่ละครั้ง บางครั้งการสนทนาจะเลยเถิดไปถึงหัวข้ออื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในการสนทนา หรือเพลิดเพลिनกับการพูดคุยแบบธรรมดา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามยึดมั่นว่ากำลังพูดคุยกันเรื่องอะไร และให้เสร็จปัญหานั้น ๆ ก่อน จึงค่อยเคลื่อนสู่ปัญหาอื่น นอกจากนี้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามให้สมาชิกกลุ่มตระหนักว่าการคุยครั้งนี้สำคัญ เป้าหมายของการพบกัน คือการแก้ปัญหาไม่ใช่การสนทนากันอย่างปกติ

3. ข้อสรุปของกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาใด ๆ ของสมาชิก อาจกลายเป็นพฤติกรรมที่สมาชิกอื่นนำไปใช้ในสถานการณ์ของตนเองบ้าง ผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามให้สมาชิกตระหนักว่า สถานการณ์แต่ละอย่างแม้จะมีส่วนคล้ายกัน แต่มีส่วนประกอบในรายละเอียดไม่เหมือนกัน ทำให้วิธีแก้ปัญหาไม่เหมือนกัน

4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม จะประกอบไปด้วยสมาชิกที่บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งคนที่เงียบขรึม แยกตัวพูดมาก หรือแย้งพูดคนเดียว ลักษณะเช่นนี้อาจทำให้กลุ่มไม่ดำเนินก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับสมาชิกแต่ละคน

เพื่อสนับสนุนให้ความอบอุ่นใจ ขณะเดียวกัน ก็ต้องพยายามมีความสัมพันธ์ต่อกลุ่ม ให้กลุ่มเป็น ตัวช่วยแก้ไขบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของสมาชิก

5. สถานการณ์แบบกลุ่ม ทำให้บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษายุ่งยาก และซับซ้อนลำบากมากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกแต่ละคนให้ได้ในระดับที่ต้องการก็ทำได้ยาก เพราะโอกาสที่เขาจะแสดงให้สมาชิกแต่ละคนรู้ว่า เขายอมรับสมาชิกแต่ละคนสนใจ และเข้าใจสมาชิกแต่ละคนนั้นทำได้ไม่เต็มที่

6. การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาสมาชิกจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มไป จุดสนใจ และผลของการให้คำปรึกษาไม่ได้มุ่งตรงมายังเขาแต่เพียงผู้เดียว แต่มุ่งไปยังกลุ่มเป็นส่วนรวม ลักษณะนี้ จึงทำให้คาดว่า สมาชิกที่เข้ากลุ่มให้คำปรึกษาน่าจะมีกำลังใจ และแรงกระตุ้นในการ พัฒนาตนเองน้อยกว่าการให้คำปรึกษารายบุคคล

7. ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น ปัญหา ของสมาชิกแต่ละคนมีความสำคัญ เป็นรองจากปัญหาทั่ว ๆ ไปของกลุ่ม กลุ่มจะพูดคุยเรื่องที่เกี่ยวพันกันทุก ๆ คน การถกเถียง หรือวิเคราะห์ปัญหาเฉพาะเรื่อง ของใครคนใดคนหนึ่งอย่างลึกซึ้งมีน้อย

8. สมาชิกกลุ่มอาจไม่กล้าเปิดเผยตนเองอย่างเต็มที่ เพราะอาจมีความอับอายหรือกลัวเสียสถานภาพของตน

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเป็นกลุ่ม

กาญจนา อัมมสารวัณรัตน์ (2535 : 93) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ผลการศึกษา พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีคะแนนอัตมโนทัศน์เพิ่มขึ้นกว่าก่อนที่จะได้รับการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล และพบว่า เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีคะแนนอัตมโนทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

กิดานันท์ ชานาญเวช (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการยอมรับตนเองของเด็กกำพร้า ซึ่งอยู่ที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ผลการศึกษาพบว่า เด็กกำพร้ากลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีคะแนนจากแบบวัดการยอมรับตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กกำพร้ากลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมกลุ่ม มีคะแนนจากแบบวัดการยอมรับตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกราช แก้วเขียว (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภายหลังการทดลองเยาวชนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แตกต่างกว่าก่อนการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม และมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แตกต่างจากเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำ

ปรึษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เยาวชนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง (gained-score) สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะติดตามผล (ภายหลังการทดลอง 1 เดือน) สูงกว่าในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง (gained-score) ระหว่างระยะติดตามผล (ภายหลังการทดลอง 1 เดือน) กับระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

4.1.1 ความเป็นมา

การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม (Existential Counseling) พัฒนามาจากแนวปรัชญาภวนิยม (Existentialism) นักปรัชญา 2 ท่านที่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของแนวปรัชญาภวนิยม เซอร์เรน คีร์เคการ์ด (Seren Kierkegaard 1813 – 1855) และนิทเช (Nietzsche) โดยคีร์เคการ์ด ถือได้ว่าเป็นบิดาของปรัชญาแนวภวนิยม (Warnock. 1977 : 6, 12, 22) เมื่อคีร์เคการ์ดได้ริเริ่มปรัชญาแนวภวนิยมในระยะแรกนั้น แนวปรัชญานี้ไม่ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย แนวปรัชญาภวนิยมได้ถูกนำมาใช้และพัฒนาขึ้นภายหลังที่คีร์เคการ์ดได้เสียชีวิตไปแล้วถึง 70 กว่าปี โดยแนวปรัชญาภวนิยมนั้นถูกพัฒนาอย่างเด่นชัดในยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (Gazda. 1989 : 352)

การที่แนวปรัชญาภวนิยมถูกพัฒนา และการแพร่หลายอย่างรวดเร็วในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากในยุคนั้นตระหนักถึงความเลวร้ายในช่วงสงคราม ความรู้สึกของผู้พ่ายแพ้ ครอบครัวที่แตกแยกกระจัดกระจาย นำไปสู่ความรู้สึกสูญเสียและหมดหวัง (Capuzzi and Gross. 1995 : 209) นอกจากนี้ ความเชื่อที่ว่า จะต้องอุทิศตนเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการทำลายความเป็นบุคคลลงไป เกิดความทุกข์ทรมานจากความรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง (Vondracek and Comeal. 1995 : 195) ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงในสังคมอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญแก่รัฐ และเทคโนโลยีนั้น มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต และความคิดของบุคคลในช่วงนั้น โดยทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่า ตนถูกละเลยคุณภาพของมนุษย์ ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกว่า ตนเป็นเสมือนวัตถุหรือเครื่องจักร (Sriuen Keawkungwal. n.d. : 47)

ดังนั้น บุคคลที่มาขอความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยาในยุคนั้นมักมาด้วยปัญหาว่าตนเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Isolation) แปรกแยก (Alienation) ว้าเหว่ (Loneliness) และมีความรู้สึกไร้ความหมายในการดำเนินชีวิตของตน ซึ่งนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มในยุคนั้น (กลุ่มพฤติกรรมนิยม, กลุ่มจิตวิเคราะห์) ล้มเหลวในการที่จะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ และ

ความรู้สึกที่นำมาสู่ปัญหาของผู้ที่มาขอความช่วยเหลือเหล่านี้ (Vondracek and Comeal. 1995 : 195 – 196)

นักจิตวิทยาในยุคนั้น ได้พยายามแสวงหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของบุคคล และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงได้เกิดแนวความคิดทางจิตวิทยากลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ขึ้นมา เพื่อตอบสนองข้อจำกัดของนักจิตวิทยาทั้ง 2 กลุ่มข้างต้น และแนวปรัชญาภวนิยมได้ถูกพัฒนาผ่านกลุ่มของนักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยได้สร้างหลักการเพิ่มในด้านแนวทางคิด ประสบการณ์ของการตระหนักในตนเอง และความรับผิดชอบ (Capuzzi and Gross. 1995 : 210 – 211)

จะเห็นว่า แนวปรัชญาภวนิยมนั้นพัฒนาขึ้นจากการพยายามที่จะช่วยเหลือบุคคลที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิต ที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว แยกแยก และรู้สึกท้อแท้ไร้ความหมายซึ่งในระยะแรกนั้น นักปรัชญาภวนิยมจะเน้นที่การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งในประสบการณ์ ในการดำรงอยู่ของชีวิตของแต่ละคนมากกว่าที่จะพยายามพัฒนาหลักสำหรับบำบัด (Corey. 1996 : 170 ; citing May and Yalom. 1995)

ในเวลาต่อมา มีการนำแนวปรัชญาภวนิยมไปใช้ในงานบำบัดของนักจิตวิทยา โดยพัฒนาเป็นรูปแบบ และวิธีการเฉพาะของแต่ละคน และในกระบวนการบำบัดนั้นยึดตามแนวปรัชญา หรือความเชื่อของนักภวนิยม ซึ่งจะกล่าวไว้พอสังเขป ดังนี้

แนวจิตวิทยาภวนิยม มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญในสวิตเซอร์แลนด์ระหว่างปี ค.ศ. 1930 โดยพัฒนาผ่านงานของนักจิตวิเคราะห์ 2 ท่าน คือ ลุดวิก บินแวนเกอร์ (Ludwig Binswanger 1881 – 1966) และเมคดาร์ด บอส (Medard Boss 1963) แนวความคิดแบบภวนิยมของท่านทั้งสองได้รับอิทธิพลจากผลงานของนักภวนิยมที่ชื่อ ไฮเด็กการ์ด (Heideggard) (Shaffer and Galinsky. 1989 : 82) โดยบินแวนเกอร์เป็นผู้บำบัดคนแรกที่ประยุกต์นำแนวความคิดของนักภวนิยมไปใช้ในงานบำบัดของเขา (Prochaka. 1979 : 69)

นอกจากบินแวนเกอร์ และบอสแล้ว ยังมีนักจิตวิทยาท่านอื่น ๆ ที่นำแนวปรัชญาภวนิยมเข้าสู่ระบบบำบัดของท่าน และมีอิทธิพลต่อการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมในเวลาต่อมา (Corey. 1996 : 171 – 172) อาทิ เช่น

วิกเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankle) เป็นนักภวนิยมที่นำปรัชญาแนวภวนิยมในด้านที่เกี่ยวกับอิสระ ความรับผิดชอบ ความหมาย และการค้นหาคุณค่า แฟรงเคิลได้พัฒนาระบบบำบัดของเขาที่เรียกว่า การบำบัดแบบโลโก้ (Logotherapy) ถึงแม้ว่า การบำบัดแบบโลโก้จะพัฒนามาจากแนวปรัชญาภวนิยม แต่การบำบัดแบบโลโก้แตกต่างจากแนวภวนิยมทั่วไปตรงที่การบำบัดโลโก้มีระบบและเทคนิคในการบำบัดของตนเอง (Gazda. 1989 : 253 ; citing Ungersma. 1961)

ในสหรัฐอเมริกา เมย์ (May) เป็นนักภวนิยมที่มีความสำคัญ โดยเป็นผู้นำแนวปรัชญาภวนิยมจากยุโรปไปสู่อเมริกา เมย์ได้สร้างระบบบำบัดตามแนวภวนิยมในอเมริกา ซึ่ง

สามารถศึกษาผลงานของเขาได้จากหนังสือ *Existential : A New Dimension in Psychiatry and Psychology*

นอกจากเมย์แล้ว ยังมีเจมส์ บูกเอนด์อล (James Bugental) ซึ่งเป็นนักบำบัดแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์อีกผู้หนึ่งในอเมริกา ผลงานของบูกเอนด์อล คือ *The Art of the Psychotherapist* (1987)

เออร์วิน ยาลอม (Irvin Yalom) เป็นนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่มีส่วนช่วยเหลือวงการจิตวิทยาทั้งในยุโรป และอเมริกา โดยพัฒนาแนวความคิดแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และการนำไปใช้ รวมทั้งนำแนวความคิดแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์เข้าสู่การบำบัดของเขา โดยสามารถศึกษาผลงานของเขาได้จากหนังสือ *Existential Psychotherapy* (1980)

นอกจากนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ที่นำแนวความคิดแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เข้าสู่ระบบบำบัดดังกล่าวข้างต้น ยังมีนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่เป็นที่รู้จัก และความคิดของท่านมีอิทธิพลต่อการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในเวลาต่อมา อาทิเช่น จ็อง ปอล ซาทร์ (Jean Paul Sartre) กาบรีแยล มาเชล (Gabriel Marcel) อัลเบิร์ต คามูส (Albert Camus) คาร์ล แจสเปอร์ (Karl Jaspers) มาร์ติน บูเบอร์ (Martin Buber)

จะเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์พัฒนามาจากแนวความคิดของนักปรัชญาทฤษฎีจิตวิเคราะห์หลายท่าน โดยแนวความคิดของนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น ไม่ได้รวมกันเป็นทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียว หรือนำมาจากนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์คนใดคนหนึ่ง และนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์แต่ละท่านก็มีแนวความคิดและการบำบัดที่แตกต่างกัน ชัดแจ้ง และสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม ในการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์แต่ละท่านจะให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรี และคุณค่าของมนุษย์ เสรีภาพ การเลือก และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

4.1.2 ธรรมชาติของมนุษย์

นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Existentialist) เป็นกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์อยู่ในกลุ่มเดียวกับนักมนุษยนิยม (Humanism) (Blackham. 1977 : 65) นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ไม่เห็นด้วยกับการมองธรรมชาติของมนุษย์ ตามแบบกลุ่มจิตวิเคราะห์ โดยกลุ่มนี้จะมองว่า เสรีภาพของมนุษย์ถูกจำกัดหรือกำหนดโดย อิทธิพลของจิตใต้สำนึก แรงผลักดันตามธรรมชาติ และเหตุการณ์ในอดีต นอกจากนี้ นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ยังไม่เห็นด้วยกับกลุ่มพฤติกรรมนิยม ที่มองว่าเสรีภาพของมนุษย์ถูกจำกัดหรือ กำหนดโดยเงื่อนไขต่าง ๆ ทางสังคม (Corey. 1996 : 170) การที่กลุ่มจิตวิเคราะห์ กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักสังคมจิตวิทยาทั่วไประบุว่า บุคคลเป็นไปตามกรรมพันธุ์ ความกดดันของสิ่งแวดล้อม ลักษณะทางชีววิทยา สังคม และเศรษฐกิจ จิตสำนึก และจิตไร้สำนึก ซาทร์ นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ท่านหนึ่ง กล่าวว่า การระบุดังกล่าว เป็นการพยายามที่จะลดความเป็นบุคคลของมนุษย์ (Barnes. 1968 : 57)

นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์จะให้ความสำคัญกับศักยภาพ และคุณค่าของมนุษย์ โดยกล่าวว่ามนุษย์ไม่ใช่วัตถุหรือเครื่องจักร หรือผลผลิตของกระบวนการใด ๆ มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะ

เฉพาะของตน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีเกียรติยศ มนุษย์อาจต้องยอมรับอิทธิพลต่าง ๆ ภายนอก หรือข้อจำกัดในชีวิต แต่สิ่งเหล่านี้ นักทฤษฎีเห็นว่า เป็นเพียงข้อจำกัดที่มนุษย์ต้องรับรู้ แต่ไม่ใช่สิ่งที่กำหนดความเป็นไปของมนุษย์ (Sriruen Keawkungwal. n.d. : 49 – 50)

ชาร์ต (ทัศนาศาสนา บัญทอง. 2525 : 27 – 28) ; อ้างอิงจาก Sartre. n.d.) ซึ่งเป็นนักทฤษฎีชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ว่า องค์ประกอบสำคัญของมนุษย์มี 3 ประการด้วยกัน คือ เสรีภาพ การตัดสินใจ หรือการเลือก และความรับผิดชอบ โดยชาร์ตกล่าวว่า

1. เสรีภาพเป็นธาตุแท้ของมนุษย์ หรือมนุษย์คือเสรีภาพ เพราะมนุษย์กับเสรีภาพแยกจากกันไม่ได้ มนุษย์เกิดมาพร้อมความว่างเปล่าปราศจากพันธนาการ ไม่มีวิถีใด ๆ มากำหนดมนุษย์ มนุษย์จะเป็นในสิ่งที่เขาทำ มนุษย์สามารถตั้งต้นชีวิตได้เอง ไม่มีเกณฑ์ใด ๆ จะตัดสินว่าอะไรคือความดี ความชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เพราะสิ่งต่าง ๆ มนุษย์เป็นผู้ให้ความหมายแก่สิ่งเหล่านี้

2. มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกการกระทำของตน และการลงมือกระทำจะเป็นจุดเริ่มต้นไปสู่พันธะ พันธะคือการนำตัวเราเข้าไปผูกพันกับสิ่งที่เราเลือก โดยเชื่อเอาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสำหรับเรา

3. พันธะที่เกิดขึ้นจากเสรีภาพ และการเลือกนั้น ก็คือ ความรับผิดชอบ นั่นคือ เสรีภาพทำให้เกิดความรับผิดชอบ เมื่อมนุษย์มีเสรีภาพเต็มที่ในการเลือก มนุษย์จะต้องมีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ด้วยในทุกสิ่งที่ได้เลือกกระทำลงไป

เมย์ (Rickey and Therese. 1995 : 74 – 75 ; citing May. 1961) กล่าวถึงลักษณะ 6 ประการที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ตามแนวความคิดของนักทฤษฎี ดังนี้

1. มนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับตัวของพวกเขาเอง อาการทางประสาทเป็นวิธีหนึ่งที่บุคคลใช้ป้องกันความสำคัญหรือความคงอยู่ของตนเอง

2. มนุษย์มีลักษณะเฉพาะของตนเอง หรือความต้องการที่จะรักษาความสำคัญของพวกเขาเอง และการรักษาความสำคัญของมนุษย์เองจะต้องมีอยู่ตลอด

3. มนุษย์ ต้องมีความรับผิดชอบในการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะนำไปสู่ความรู้สึกไม่แน่นอน

4. มนุษย์มีความสามารถในการที่จะเป็นผู้กระทำ หรือเป็นเพียงผู้สังเกต เมื่อมนุษย์จะต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

5. มนุษย์มีลักษณะเฉพาะของการรับรู้ (Self – Consciousness) การรับรู้นี้หมายถึงการที่รับรู้ถึงอันตราย และการคุกคามจากภายนอก และการที่มีความสามารถรับรู้ได้นี้ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ในฐานะที่เป็นผู้กระทำ

6. มนุษย์มีลักษณะของความวิตกกังวลหมายถึง ความรู้สึกว่าจะต้องพยายามต่อต้านสิ่งที่จะมาทำลายความดำรงอยู่ของตนเอง

แตกต่างกันได้ เช่น เมื่อให้บุคคลนึกถึงหาดทราย และทะเล บุคคลหนึ่งอาจจะรู้สึกกลัว เพราะนึกไปถึงว่าอาจจะมีฉลามรออยู่ และพร้อมที่จะทำร้ายตน ในขณะที่บุคคลอีกผู้หนึ่งอาจจะรู้สึกสดชื่น และอยากที่จะไปว่ายน้ำเล่น นักภวนิยมเชื่อว่าบุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อธรรมชาติตามขอบเขตการรับรู้ของตนคนเดียว โดยเฉพาะ ไม่เกี่ยวกับจิตสำนึก และประสบการณ์ในอดีต (ทัศนาศาสตร์ บุญทอง. 2525 : 30)

2. Mitwelt คือ โลกของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับโลกของสังคม เป็นความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Being with Others) ในระดับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลแต่ละคนก็จะรับรู้และแปลความหมายได้แตกต่างกัน เช่น ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น บุคคลอาจจะคาดการณ์ล่วงหน้าว่า บุคคลอื่น ๆ จะคิด รู้สึก ประเมิน หรือมองตัวเราอย่างไร ผลของการคาดการณ์นี้ ก็จะมีผลต่อการตอบสนองของบุคคลแตกต่างกัน โดยบุคคลอาจจะรู้สึกกังวล กลัว จนทำให้ต้องแยกตัวออกมาจากบุคคลอื่น ๆ หรือความวิตกกังวลจากการคาดการณ์นี้ อาจจะทำให้บุคคลเพียงเพิ่มความระมัดระวังในการกระทำของตนเองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น อาจจะมีในเฉพาะบางเวลา กับเฉพาะบุคคล ที่เราสามารถที่จะกระทำ และเป็นอย่างที่เราเป็น ไม่ว่าจะเหมาะสมหรือไม่ โดยไม่ได้คำนึงว่าบุคคลที่เราสัมพันธ์ด้วยจะรู้สึกอย่างไร

3. Eigenwelt หมายถึงโลกของตนเอง (Own – World) หรือเป็นโลกของความคิด (thought world) (Vondracek and Sherry. 1995 : 200 ; citing Bingwanger. 1963) เป็นส่วนที่บุคคลรับรู้โลกและนำมาประเมิน ตัดสินการดำรงอยู่ของตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เช่นการที่บุคคลรับรู้ชีวิตตนเองมีแต่ความเจ็บปวดตลอดเวลา บางคนอาจจะเลือกที่จะมีคิดถึงความรู้สึกเหล่านี้ หรือบางคนอาจจะเลือกที่จะหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึกเจ็บปวดนั้นตลอดเวลา ซึ่งทำให้ยากที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและกับธรรมชาติได้

นักภวนิยม กล่าวว่า ความสัมพันธ์กันของโลกทั้ง 3 ระดับนี้ ทั้งหมดจะถูกรวบรวม ประเมิน ตัดสิน และสะท้อนออกมากลายเป็นตัวตนของเขาเอง (Being-For-One-Self) ซึ่งจะมีผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของเขา

4.1.3 สาเหตุของปัญหาของมนุษย์

จากธรรมชาติและความสัมพันธ์กับโลกทั้ง 3 ระดับของมนุษย์ จะเห็นว่าถึงแม้โดยทั่วไป มนุษย์จะมีธรรมชาติที่เหมือนกัน (ตามแนวความคิดของนักภวนิยม) แต่บุคคลจะมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตตามการรับรู้ และแปลความหมายของเฉพาะแต่ละคน การตอบสนองหรือวิธีการดำเนินชีวิตก็จะเป็นไปตามที่บุคคลรับรู้และแปลความหมายมัน

ในการดำรงชีวิตนั้น นักภวนิยมให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตที่เป็นตนเองอย่างแท้จริง (Authentic Existence) การดำรงชีวิตอย่างแท้จริงคือ การที่บุคคลมีปฏิกิริยา และการแสดงออกตามแบบที่บุคคลนั้นเป็นอย่างซื่อสัตย์ต่อธรรมชาติ ผู้อื่น และต่อตนเอง โดยบุคคล

จะไม่ปิดบังตนเอง และไม่หลีกเลี่ยงการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ และมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง นอกจากนี้บุคคลจะรับรู้และสามารถยอมรับข้อจำกัดต่าง ๆ ของเขา โดยดำเนินชีวิตตามการประเมินของตนเอง ว่าอะไรที่มีคุณค่าสำหรับตน (Prochaska. 1979 : 72 ; Shaffer and Galinsky. 1989 : 93 ; Coray. 1996 : 174)

4.1.4 ทักษะที่นำเข้าสู่การให้คำปรึกษา

จะเห็นว่า นักทฤษฎีมองว่าปัญหาของมนุษย์เกิดจากการที่มนุษย์ไม่สามารถใช้เสรีภาพที่ตนมีอยู่อย่างเต็มที่ ไม่ตระหนักในคุณค่า และการมีอยู่ของตนรวมทั้งหลีกเลี่ยงการรับผิดชอบต่อตนเอง และสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน ปัญหาเหล่านี้ทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตด้วยความรู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ และไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นการช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีนิยม จึงเป็นการช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักถึงคุณค่า และการมีอยู่ของตนเองในปัจจุบัน สามารถใช้เสรีภาพและความรับผิดชอบต่อตนอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของตน

ในกระบวนการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีนิยมนั้น เมย์ (Millon. 1967 : 245 ; citing May. 1960) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีนิยมไม่มีระบบของการบำบัด และกลุ่มของเทคนิคใหม่ แต่เป็นการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจกับการดำรงอยู่และประสบการณ์ของมนุษย์ และเป็นการนำทฤษฎีไปสู่การให้คำปรึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบทฤษฎีนิยม พบว่า ทักษะหลักที่นำเข้าสู่การให้คำปรึกษาคือ การทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเงื่อนไขในการดำรงอยู่ของมนุษย์ 6 ด้าน ดังนี้ (Corey. 1986 : 78)

4.1.4.1 ศักยภาพที่จะตระหนักในตนเอง (Capacity for Self Awareness)

นักทฤษฎีนิยมจะเน้นถึงความสำคัญของการตระหนักในตนเอง (Self Awareness) เพราะศักยภาพในการตระหนักในตนเองของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น และเมื่อมนุษย์มีความสามารถในการตระหนักในตนเอง มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อชีวิตตน (Patterson. 1966 : 445) โดยนักทฤษฎีนิยมเชื่อว่า ถึงแม้ว่า บุคคลจะถูกจำกัดจากอิทธิพลต่าง ๆ ของเงื่อนไขทางสังคม และถูกจำกัดด้วยปัจจัยทางพันธุกรรม บุคคลยังคงสามารถหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง ภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำกัดเหล่านั้น โดยใช้ศักยภาพที่จะตระหนักในตนเองของบุคคล (Corey. 1995 : 238)

การตระหนักในตนเองคือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยคอเรย์ (Corey. 1996 : 173) กล่าวว่า การเพิ่มศักยภาพในการตระหนักในตนเอง หมายถึง การเพิ่มการรับรู้ในทางเลือกต่าง ๆ แรงจูงใจ และปัจจัยที่มีอิทธิพลของแต่ละบุคคล รวมทั้งเป้าหมายของบุคคล การเพิ่มศักยภาพในการตระหนักในตนเองนั้น จะทำให้บุคคลสามารถตอบโต้

และสร้างทางเลือกได้อย่างอิสระ นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์ ในการให้คำปรึกษาแบบ
ภวนิยมจะมุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความตระหนักในสิ่งเหล่านี้

บุคคลจะตระหนักว่า เมื่อบุคคลเลือกเพื่อตัวเขาเอง เขาอาจจะเกิดความรู้สึก
วิตกกังวล และอาจจะเกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคงได้

บุคคลจะตระหนักว่า หากพวกเขายึดเหนี่ยวในเอกลักษณ์ที่กำหนดจากคนอื่น
นั่นคือ บุคคลกำลังพยายามค้นหาการยอมรับและยืนยันการดำรงอยู่ของตนจากคนอื่น หรือสิ่ง
อื่นแทนที่จะให้เป็นตัวของเขาเองที่จะยืนยันในการดำรงอยู่ของตนเอง

บุคคลจะตระหนักว่า การรับรู้และการตัดสินใจในอดีตของเขาเองมีผลให้เกิด
เหตุการณ์ที่ทำให้เขารู้สึกว่า เขาเป็นเหมือนนักโทษ ในการให้คำปรึกษาบุคคลจะรับรู้ว่าเขาเป็น
บุคคลที่มีเสรีภาพ และสามารถตัดสินใจใหม่ได้

บุคคลจะตระหนักว่า ถึงแม้ว่า เขาจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์บาง
อย่างในชีวิตของเขาได้ แต่เขาสามารถเปลี่ยนการมอง การรับรู้ และการตอบสนองต่อ
เหตุการณ์เหล่านั้นได้

บุคคลจะได้เรียนรู้ว่าพวกเขาจะไม่ถูกจำหนึ่ในอนาคตคล้ายอดีต ถ้าพวกเขา
สามารถเรียนรู้จากอดีตของเขา และปรับปรุงอนาคตใหม่

บุคคลจะตระหนักว่า เพราะว่า พวกเขาหมกมุ่นอยู่กับการสิ้นหวัง ทำให้พวก
เขาขาดโอกาสที่จะชื่นชมการมีชีวิตของพวกเขาเอง

บุคคลจะยอมรับข้อจำกัดของตนเองและยังคงมีความรู้สึกมีคุณค่า โดยตระหนัก
ว่า พวกเขาไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบจึงจะรู้สึกมีคุณค่า

บุคคลจะสามารถรู้ว่าพวกเขาล้มเหลวในการมีชีวิตในปัจจุบันนี้ เพราะพวกเขา
หมกมุ่นอยู่กับอดีต และวางแผนในอนาคต หรือพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ที่มากเกินไปในเวลาเดียว
กัน

กล่าวโดยสรุป นักภวนิยม มองว่าบุคคลมีความสามารถที่จะรับรู้เกี่ยวกับตนเอง
และสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้น บุคคลจึงสามารถกระทำการต่าง ๆ ตามที่ตนต้องการภายใต้
เงื่อนไขที่มีอยู่ การช่วยให้บุคคลเกิดการตระหนักในตนเองเป็นการเพิ่มความสามารถในการรับรู้
ของบุคคล ทำให้บุคคลมีความเข้าใจในตนเอง และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเพิ่มขึ้น มีเอก
ลักษณะของตนในการดำเนินชีวิต เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการตัดสินใจ และอยู่กับปัจจุบัน
สามารถจัดการกับปัญหาของตนได้ดีขึ้น และนำไปสู่การเห็นคุณค่าของตน และการกระทำของ
ตน

ในกระบวนการให้คำปรึกษา การช่วยให้เยาวชนเกิดความตระหนักในตนเอง
คือ การช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้รู้จัก และทำความเข้าใจกับตนเอง
อย่างที่เป็นอยู่ขณะนี้อย่างแท้จริง การเพิ่มการตระหนักในตนเอง จะนำไปสู่การยอมรับตน
เอง เข้าใจความต้องการของตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความหวัง มีพลัง มีเป้าหมาย
ในการดำเนินชีวิต สามารถเลือกวิถีหรือแนวทางต่าง ๆ สำหรับการดำรงชีวิตของตนเอง

ได้อย่างเต็มที่เท่าที่ตนต้องการ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสูงสุด ในขอบเขตของการเป็นไปได้โดยไม่จำกัด

4.1.4.2 เสรีภาพและความรับผิดชอบ (Freedom and Responsibility)

นักภวนิยม จะให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการเลือกของมนุษย์ แฟรงเกิล (Frankl, 1967 : 60) กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลจะไม่สามารถเป็นอิสระอย่างสมบูรณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ผูกมัด ทั้งปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางด้านจิตใจ และปัจจัยทางสังคม เช่น สิ่งแวดล้อมทางสังคมต่าง ๆ กรรมพันธุ์ หรือแรงขับตามสัญชาตญาณ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจจำกัดขอบเขตเสรีภาพของบุคคลแต่ไม่สามารถลดศักยภาพของความเป็นมนุษย์ลงไป แฟรงเกิลเชื่อว่า บุคคลยังคงมีเสรีภาพของบุคคล แต่ไม่สามารถลดศักยภาพของความเป็นมนุษย์ลงไป แฟรงเกิลเชื่อว่า บุคคลยังคงมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกในทุก ๆ สถานการณ์ จากคำกล่าวของแฟรงเกิลที่ว่า “เงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีไม่ได้กำหนดเรา แต่เราเป็นผู้กำหนดเองว่า เราจะยอมจำนนหรือว่าจะอดทนต่อสู้กับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่”

ดังนั้น บุคคลที่หลีกเลี่ยงความจริงของตนเอง โดยกล่าวตำหนิสิ่งแวดล้อม นักภวนิยมเห็นว่า เป็นความเชื่อที่ผิด (Bad Faith) ซาร์ตกล่าวว่าเป็นการไม่ยอมรับรับผิดชอบชีวิตของเขา การกระทำ และความผิดพลาดจากการกระทำของเขาเอง โดยเขายอมอนุญาตให้บุคคลอื่นมากำหนดหรือเลือกสิ่งต่าง ๆ ให้เขา หรือยอมให้ชีวิตของเขาเป็นไปตามแรงผลักดันภายนอก ซึ่งเป็นการดำรงชีวิตที่ไม่แท้จริง (Inauthentic Existence) (Corey, 1996 : 174 ; citing Sartre, 1971) นักภวนิยมมองว่า สิ่งที่อยู่รอบตัวของบุคคลเป็นเพียงสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลมีเสรีภาพที่จะเลือกกระทำการต่าง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเหตุผลของตนเองได้ และเหตุผลในการเลือกของบุคคล คือเลือกในสิ่งที่บุคคลเห็นว่ามีคุณค่าสำหรับเขา (Warnock, 1977 : 1-2)

โปรชาร์ดก้า (Prochaska, 1979 : 72) กล่าวว่า ทางเลือกที่ดีที่สุดในความคิดของนักภวนิยมไม่จำเป็นจะต้องเลือกจากสิ่งที่ให้แรงเสริมสูงที่สุด และลงโทษน้อยที่สุดตามแนวความคิดของนักพฤติกรรมนิยม หรือไม่จำเป็นจะต้องเลือกจากการปรับตัวตามสัญชาตญาณภายในความต้องการ ดังเช่น แนวความคิดของกลุ่มจิตวิเคราะห์ แต่การเลือกที่ดีที่สุดแนวความคิดของนักภวนิยม คือ การเลือกที่เป็นตามแบบของตนเองอย่างแท้จริง (Be Authentic) เพราะเป็นการดำรงชีวิตที่บุคคลตัดสินใจที่จะมองโลกตามที่เป็นจริง ไม่หลีกเลี่ยงหรือปิดบังตนเองจากสิ่งแวดล้อมนำมาสู่การเปิดเผยตนต่อธรรมชาติ ต่อบุคคลอื่น และต่อตนเอง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีเสรีภาพในการเลือก แต่การตัดสินใจนั้นจะต้องดำรงคุณค่า และมีความเหมาะสม บุคคลจะต้องตระหนักต่อความรับผิดชอบของตน โดยเสรีภาพ และความรับผิดชอบ จะต้องมีขึ้นพร้อม ๆ กัน เพราะเสรีภาพนั้น เป็นเงาของความรับผิดชอบ (Capuzzi and Gross, 1995 : 218) และเนื่องจาก บุคคลมีเสรีภาพนั้นเป็นเงาของความรับผิดชอบ บุคคลจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเขาเอง โดยรัชเชล นัก

ภวนิยมท่านหนึ่งกล่าวว่า บุคคลเปรียบเสมือนผู้ประพันธ์บทชีวิตของตัวเอง เป็นทั้งผู้สร้างชีวิต และปัญหาของตัวเอง (Corey. 1996 : 175 ; citing Russel. 1978)

จะเห็นว่าทัศนคตินี้ นักภวนิยมเน้นถึงความสำคัญของการใช้เสรีภาพ ในการเลือกและการตัดสินใจอย่างเต็มที่ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังเห็นว่า บุคคลต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำ และสิ่งที่เกิดขึ้นกับตน ดังนั้นในการให้คำปรึกษาจะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นกับตน ดังนั้น ในการให้คำปรึกษาจะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ที่จะตัดสินใจ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นภายหลัง

ในกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ตระหนักถึงเสรีภาพของตัวเอง ในการที่จะเลือกกระทำเพื่อตัวเขา ภายใต้ข้อจำกัดของตนเอง โดยการเลือกนั้นจะเน้นที่การเลือกโดยผ่านการไตร่ตรองถึงผลที่จะตามมา ในการให้คำปรึกษามารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จะต้องเผชิญกับการตัดสินใจว่าเขาต้องการอะไร เขาจะเป็นอะไร เขาจะอย่างไร เขาหวังอะไร เขามีเป้าหมายอย่างไร ข้อจำกัดของเขาคืออะไร และเขาจะอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา ให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์พิจารณาทางเลือกที่ต้องการ และผลที่จะตามมาจากการเลือกนั้น ๆ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องทำความเข้าใจทุก ๆ การเลือกของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้เข้าใจ และมองเห็นผลที่เกิดจากการเลือกพร้อมที่จะเผชิญ และรับผิดชอบต่อผลนั้น ๆ

4.1.4.3 การค้นพบเอกลักษณ์ของตน และการสร้างสัมพันธภาพ ที่มีความหมายกับบุคคลอื่น (Discovering One's Identity and Establishing Meaningful Relationships with Others)

ทัศนคตินี้ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์ของตนเอง และการสร้างสัมพันธภาพที่คุณค่ากับบุคคลอื่น โดยในการสร้างสัมพันธภาพที่คุณค่ากับบุคคลอื่นนั้น นักภวนิยมเห็นว่า บุคคลจะต้องรู้จักตนเองและให้ความสำคัญกับตนเองเท่า ๆ กับให้ความสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การที่บุคคลจะรู้จักตนเองนั้น บุคคลจะต้องใช้ความกล้าที่จะเป็น (Courage to Be) พอล ทิลลิค (Paul Tillich) กล่าวว่า ความกล้าที่จะเป็น คือ การที่บุคคลกล้าที่จะดำรงชีวิตจากความคิด และความรู้สึกภายในตนเอง หากบุคคลมีความกล้าที่จะเป็น จะทำให้บุคคลสามารถอยู่เพียงลำพังได้ เมื่อบุคคลรู้สึกว่าจะต้องอยู่คนเดียว บุคคลจะต้องเรียนรู้การอยู่ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจได้ว่าเขาจะอยู่อย่างไร นักภวนิยม เชื่อว่า ก่อนที่จะสามารถสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่า และมั่นคงกับบุคคลอื่นได้นั้น บุคคลจะต้องเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเอง และสามารถมีชีวิตอยู่ด้วยตนเองเพียงลำพังได้ (Corey. 1996 : 175 – 176 ; citing Tillich. 1952)

การที่บุคคลที่รู้สึกสูญเสียความเป็นตัวเองหรือรู้สึกว่าตนเป็นคนแปลกหน้าสำหรับตัวเอง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้ดำรงชีวิตด้วยการใช้ความรู้สึกภายในตนเอง โดยบุคคล

ดำรงชีวิตอยู่ตามความคาดหวังของผู้อื่น หรือดำรงชีวิตตามที่ผู้อื่นกำหนดให้ นอกจากนี้บุคคลเหล่านี้จะพยายามค้นหาคำตอบ ค่านิยมและความเชื่อ จากผู้ที่เขาคิดว่าสำคัญในโลกของเขา มากกว่าที่จะศรัทธาในตัวเอง และค้นหาคำตอบเกี่ยวกับความขัดแย้งในชีวิตจากความรู้สึกภายในตัวเอง เป็นผลให้บุคคลรู้สึกตนพยายามสร้างความพอใจให้บุคคลอื่น และให้บุคคลอื่นยอมรับ สุดท้ายบุคคลเหล่านี้จะไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริง (Inauthentic Existence) กลายเป็นการดำเนินชีวิตตามที่ผู้อื่นคาดหวังให้เป็น (Corey. 1986 : 79, 89)

เกี่ยวกับเรื่องเอกลักษณ์ของตน แอนโทนอฟสกี (Antonovsky. 1982 : 110) กล่าวว่า เอกลักษณ์ของบุคคล คือ ภาพของโลกของบุคคลหนึ่ง ซึ่งต้องรวมตัวบุคคลนั้นด้วย แอนโทนอฟสกีเห็นว่า การทำให้บุคคลมีความชัดเจนในเอกลักษณ์ของตนจะทำให้บุคคลมีความมั่นใจ

จะเห็นว่า การที่มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รับรู้ภาพของตนเองอย่างชัดเจนตามความเป็นจริง จะทำให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ รู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้นในกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้พิจารณาเอกลักษณ์ของตน ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และความคาดหวังที่มีต่อตนเองเพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตในทางที่เหมาะสมกับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เองอย่างแท้จริง กล่าวที่จะดำรงชีวิตตามความคิดความรู้สึกของตนเป็นการเพิ่มความสามารถในการเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการมีความชัดเจนในเอกลักษณ์ของตนเองนั้นถือได้ว่าเป็นแหล่งประโยชน์ทางสังคมอย่างหนึ่งตามแนวความคิดของแอนโทนอฟสกี

4.1.4.4 การค้นหาความหมาย (Search for Meaning)

แฟรงเคิล นักทฤษฎีเน้นว่า โลกของมนุษย์ คือ โลกของความหมายแรงจูงใจ อันดับแรกของมนุษย์ไม่ใช่ต้องการความพอใจ หรือต้องการพลังอำนาจแต่เป็นการต้องการความหมาย การต้องการความหมายนั้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นมนุษย์อย่างที่สุด เพราะสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ไม่เคยวิตกกังวลเกี่ยวกับความหมายของการดำรงอยู่ แฟรงเคิลเน้นว่า มนุษย์พร้อมที่จะเผชิญกับความยากลำบากต่าง ๆ トラบเท่าที่มนุษย์มองเห็นความหมายในสิ่งนั้น (Siruen Kaewkanwal. n.d. : 54 ; citing Frankl. 1955, 1961) โดยแฟรงเคิล กล่าวว่า ในการเผชิญกับความยากลำบากต่าง ๆ เหล่านี้ การมีความรู้สึกว่ามีค่า และความรู้สึกว่า ยังคงมีความหวังเป็นสิ่งที่แสดงถึงชัยชนะของมนุษย์ (Corey. 1986 : 81 ; citing Frankl. 1978)

เพราะฉะนั้นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก นักทฤษฎีจะมองเห็นความสวยงาม โอกาส และทางเลือก (Ivey. 1987 : 269) ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีความรู้สึกว่ามีค่า

ไร้ความหมาย (Meaninglessness) มักถามตนเองว่า อะไรคือความหมายของชีวิต ฉันสามารถทำอะไรที่แตกต่างไปจากนี้ อะไรคือจุดประสงค์ของการดิ้นรน (Capuzzi and Gross. 1995 : 217) ความรู้สึกไร้ความหมายในชีวิต จะนำไปสู่ภาวะที่แฟรงเคิล (Frankl. 1967 : 19) เรียกว่า ความรู้สึกว่างเปล่าในการดำรงชีวิต (Existential Vacuum) บุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนี้ จะรู้สึกว่าตนเองมีแต่ความว่างเปล่า ไม่มีแก่นสารในชีวิต สูญเสียความสนใจและขาดความคิดริเริ่มในการหาทางช่วยเหลือตนเอง

กล่าวโดยสรุป นักทฤษฎีนิยม เชื่อว่าชีวิตมนุษย์นั้นต้องการมีความรู้สึกว่ามีความหมายในตนเอง ถึงแม้ในสถานการณ์ที่เป็นทุกข์ หากมนุษย์ค้นพบความหมายในตนเอง และในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้มนุษย์สามารถเผชิญกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ จะเห็นว่าทัศนคติการค้นหาคำหมายนี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลเผชิญกับปัญหา โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคง่าย ๆ เนื่องจากบุคคลจะเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเอง และรับรู้ว่าอุปสรรคนั้นเป็นสิ่งมีคุณค่าที่จะเผชิญ พยายามมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีความหมาย และหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อมาเผชิญกับมัน (Post – White and others. 1996 : 1572)

ในกระบวนการให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกถึงความหมายในชีวิต โดยให้ผู้รับคำปรึกษาถามตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่มีคุณค่าในชีวิตของตน เกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการในชีวิตของตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญของการกระทำของตนเอง ในขณะนี้ มีความกระตือรือร้นในการดำรงชีวิต สร้างกำลังใจ คิด และมองสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่บวก

4.1.4.5 ความวิตกกังวล เป็นเสมือนเงื่อนไขในการดำรงชีวิต (Anxiety as a Condition of Living)

นักทฤษฎีนิยมเห็นว่าในการดำรงชีวิตนั้น บุคคลย่อมเกิดความวิตกกังวลขึ้นได้ ในทัศนะของนักทฤษฎีนิยม ความวิตกกังวลตามปกติ (Normal or Existential Anxiety) เป็นการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งที่บุคคลไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการดำรงชีวิต หรือเกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องตัดสินใจโดยไม่มีแนวทางที่ชัดเจน และไม่รู้สึกผลลัพธ์ที่แน่นอน (Shaffer and Galinsky. 1989 : 92)

นักทฤษฎีนิยมให้ความสำคัญกับความวิตกกังวลตามปกติ (Normal Anxiety) โดยเห็นว่า ความวิตกกังวลที่ไม่มากจนเกินไป จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดความเปลี่ยนแปลง ในทางตรงกันข้าม ความวิตกกังวลที่มีมากจนเกินไป จะทำให้บุคคลรู้สึกเหนื่อยหน่าย (Vondracek and Comeal. 1995 : 202) เมย์ (Corey. 1995 : 244 ; citing May. 1981) เชื่อว่า ความวิตกกังวลมีอิทธิพลต่อความเจริญงอกงามของมนุษย์ และเห็นว่าบุคคลมากมายมีความคิดสร้างสรรค์ แต่มักถูกปิดกั้นด้วยความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ก่อนที่บุคคลนั้นจะรู้สึกถึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ดังนั้น เมื่อบุคคลเกิดความวิตกกังวล บุคคลจะต้องใช้เสรีภาพที่ตนมีอยู่ค้นหาในสิ่งที่ตนยังไม่รู้ เพราะการที่บุคคลได้ทำในสิ่งที่ตนคาดหวังผลได้ จะทำให้ความวิตกกังวลของบุคคลนั้นลดลง

การเลือก และการตัดสินใจที่เป็นปัญหาของบุคคล ก่อให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นได้ เช่น การที่บุคคลไม่ยอมรับทางเลือก และความเป็นไปได้ในทางอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้ นักทฤษฎีนิยามถือเป็นความล้มเหลวของการตัดสินใจในการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ของบุคคล (Ivey and others. 1987 : 270) เมื่อบุคคลพยายามหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญกับสิ่งที่บุคคลรู้สึกว่าคุกคามตนเอง เช่น หลีกเลี่ยงที่จะตัดสินใจเลือกอย่างเต็มที่ เป็นการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวลตามปกติ การตอบสนองเช่นนี้เป็นผลให้เกิดความวิตกกังวลที่ไม่ปกติ (Neurotic Anxiety) นักทฤษฎีนิยามกล่าวว่าความวิตกกังวลตามปกติ คือ การตอบสนองอย่างแท้จริงต่อภาวะคุกคาม (Honest Response to Nonbeing) ในขณะที่ความวิตกกังวลที่ไม่ปกติ คือ การตอบสนองอย่างไม่เต็มที่ต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ (Inauthentic Response to Being) และก่อให้เกิดพยาธิสภาพทางจิตใจได้ (Psychopathology) (Prochaska. 1979 : 76) ผลของความวิตกกังวลที่ไม่ปกติอาจเกิดได้หลายแบบ แต่ในที่สุด คีน กล่าวว่า ผลของมันจะนำไปสู่การทำให้ความรู้สึกของความเป็นบุคคล (Subject) ลดลง และเพิ่มความรู้สึกของการเป็นผู้ถูกกระทำ (Object) (Shaffer and Galinsky. 1989 : 92 ; citing Keen. 1970)

ความรู้สึกที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตของบุคคล คล้ายกับความวิตกกังวล ก็คือความรู้สึกผิด (Guilt Feeling) ความรู้สึกผิดตามปกติ (Existential Guilt) เกิดจากการที่บุคคลตระหนักว่าตนไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของตนอย่างแท้จริง เมื่อเกิดความรู้สึกผิด หากบุคคลพยายามหลีกเลี่ยงไม่เผชิญกับมัน ความรู้สึกผิดนี้ก็จะกลายเป็นความรู้สึกผิดที่ไม่ปกติ บุคคลจะตำหนิตนเองสำหรับความล้มเหลว และนำไปสู่บทบาทของการเป็นผู้ถูกกระทำ เช่นเดียวกับความรู้สึกวิตกกังวล ซึ่งประสบการณ์ที่บุคคลรู้สึกว่าตนเป็นผู้ถูกกระทำ ทำให้บุคคลไม่สามารถวางแผนสร้างสิ่งที่มีคุณค่าให้กับตนเอง บุคคลจะรู้สึกว่าตนไม่สามารถจัดระบบให้ตนเองได้ รู้สึกว่าถูกลดความเป็นบุคคลของตน และรู้สึกว่าตนไร้ความหมายในที่สุด (Shaffer and Galinsky. 1989 : 92 – 93)

จะเห็นว่า ในทัศนะของนักทฤษฎีนิยาม ความวิตกกังวลหรือความรู้สึกผิดเป็นความรู้สึกที่สามารถเกิดขึ้นได้ในการดำรงชีวิต และไม่ใช่ความรู้สึกที่ต้องหลีกเลี่ยง แต่บุคคลต้องใช้เสรีภาพที่ตนมีอยู่ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าของตนเอง แวน แคมม์ (Siruen Kawkungwal. n.d. ; citing Van Kamm. 1962) เห็นว่าบุคคลจะต้องเรียนรู้ที่จะเผชิญกับความวิตกกังวล หรือความรู้สึกผิดตามปกติ โดยยอมรับว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต ทัศนคตินี้จึงช่วยให้บุคคลปรับตัว และเผชิญกับความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้นกับตนได้ดีขึ้น และช่วยให้บุคคลยอมรับสถานการณ์ตามความเป็นจริง ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา ใช้วิธีแก้ปัญหาเผชิญหน้า และสามารถเผชิญกับความกดดันต่าง ๆ

ในกระบวนการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้เรียนรู้ และเข้าใจตนเองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้มองเห็นแนวทางในการเลือกชัดเจนขึ้น สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดจากการเลือกได้ เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จะยอมรับว่า การตัดสินใจในสิ่งที่ยังไม่เห็นผลย่อมเกิด

ความวิตกกังวลได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะให้กำลังใจให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เผชิญกับความวิตกกังวลของตนเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ตนต้องการ พร้อมทั้งผู้ให้คำปรึกษาจะให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตระหนักถึงการมีชีวิตอยู่กับเวลาปัจจุบันอย่างเต็มที่ เพราะอดีตไม่สามารถแก้ไขได้ และอนาคตที่ต้องการก็จะเป็นผลจากการกระทำของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในขณะนี้

4.1.4.6 การตระหนักถึงความตาย และความรู้ความหมาย (Awareness of Death and Nonbeing)

คูเบิล และรอส (Capuzzi and Gross. 1995 : 213 ; citing Kubler and Ross. 1975) กล่าวว่า การเผชิญกับความตายด้วยการวิเคราะห์พิจารณาจะนำมาสู่การมีชีวิต บุคคลต้องยอมรับว่า ความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อบุคคลตระหนักถึงความตายอย่างแท้จริง จะทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตในแต่ละวันของเขาอย่างเข้มแข็ง และมีกำลังใจอย่างเต็มที่ ที่จะเป็นไปได้โดยดัดสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีความสำคัญออกไป การปฏิเสธความตายเป็นการแสดงว่า บุคคลนั้นรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองเพียงเล็กน้อย ดำเนินชีวิตอย่างว่างเปล่า ไม่มีจุดหมายหมายในชีวิต

ไฮดีการ์ด และยาลอม (Corey. 1995 : 246 ; citing Heideggard. 1962, Yalom. 1980) กล่าวว่า นักทฤษฎีเห็นว่าความตายเป็นสิ่งสำคัญในการค้นหาความหมายและจุดหมายในชีวิต เนื่องจากการดำเนินชีวิตนั้นย่อมมีจุดสิ้นสุด แต่ถ้าหากบุคคลยืนยันที่จะดำรงชีวิต และพยายามที่จะใช้ชีวิตในปัจจุบันให้เต็มที่เท่าที่จะเป็นไปได้ บุคคลนั้นก็จะไม่สนใจต่อวันสิ้นสุดของชีวิต (Corey. 1986 : 83)

ในการให้คำปรึกษาแนวทฤษฎีนั้น จะเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาคำนึงถึงการดำรงชีวิตอย่างเต็มที่มากกว่าที่จะมีชีวิตเพียงผ่านไปวัน ๆ เท่านั้น ผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ผู้รับคำปรึกษาถามตัวเองอย่างซื่อสัตย์ว่า “พวกเขารู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของพวกเขา” และถามต่อไปอีกว่า “ถ้าพวกเขารู้ว่า พวกเขา กำลังจะตาย” จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาว่า คำตอบที่ตอบมาทั้ง 2 ครั้งนั้นแตกต่างกันอย่างไร ผู้ให้คำปรึกษาอาจถามว่า “การตัดสินใจอะไรที่ยังไม่ได้ทำ” หรือพวกเขาได้เคยละทิ้งโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตหรือไม่” ซึ่งการใช้คำถามในลักษณะเช่นนี้ อาจมีผลให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักได้ว่า พวกเขาไม่ได้กำลังดำเนินชีวิตตามแบบที่ตนอยากเป็น และอาจจะบอกได้ว่า อะไรที่ทำให้ชีวิตของเขาไม่เป็นที่น่าพอใจ (Corey. 1995 : 247)

ดังนั้น การมีชีวิตอยู่ตามแนวความคิดของนักทฤษฎี ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่า บุคคลนั้น จะดำรงชีวิตได้ยาวนานเพียงไร แต่ขึ้นอยู่กับว่า บุคคลนั้นสามารถกำหนดคุณภาพ และความหมายให้กับชีวิตของพวกเขาได้มากน้อยเพียงใดและอย่างไร นั่นคือ กระบวนการให้คำปรึกษา จะทำให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตระหนักว่า พวกเขาจะต้องตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่เขาต้องการ โดยตระหนักว่า เวลาในปัจจุบันนี้เท่านั้นที่เป็นเวลาที่

สำคัญที่ตนจะทำการต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง รับผิดชอบต่อชีวิตและมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ซึ่งจะทำให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์สามารถดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเต็มศักยภาพภายใต้ข้อกำหนดที่มีอยู่

4.1.5 กระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

4.1.5.1 จุดมุ่งหมาย

การให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาตัวบุคคล เพราะไม่ได้มองว่า บุคคลนั้นป่วย แต่จะมองว่า ผู้รับคำปรึกษานั้นบกพร่องในการดำเนินบทบาทของตน หรือรู้สึกว่าไม่มีความกระตือรือร้นในชีวิต (Corey. 1995 : 237)

แกลดิง (Rickey and Therese. 1995 : 76 ; citing Gladding. 1988) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา เน้นที่การช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษา มีความรับผิดชอบสำหรับตัวเอง และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหา และพัฒนาความหมายในชีวิตได้ โดยจุดมุ่งหมายนั้นแบ่งได้เป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาบรรลุถึงเสรีภาพในการเลือก (Freedom of Choice) ของเขา รับรู้ถึงการเลือกทั้งในสิ่งที่ต้องการ และการเลือกในสิ่งที่ไม่ต้องการ รวมทั้งรับรู้ถึงสิ่งที่เป็นการจำกัดเสรีภาพทางความคิดของเขา เช่น การยึดมั่นในการได้รับการยอมรับจากบุคคลหนึ่งๆ ในขั้นนี้ ผู้รับคำปรึกษาจะได้ตระหนักถึงเสรีภาพในการเลือกของพวกเขา และต้องยอมรับผลที่เกิดจากการเลือกของเขา

ชั้นที่ 2 เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาตัดสินใจ โดยพิจารณาถึงผลการเลือกของเขาว่า จะส่งผลต่อการดำรงอยู่ของเขาอย่างไร

ศรีเรือน แก้วกังวาล (Siruen Kawkungwal. n.d. : 57 – 60) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมว่า

1. เพื่อช่วยให้บุคคลมีความเข้มแข็งที่จะเผชิญกับด้านที่ร้ายในชีวิตได้ โดยสามารถปรับตัว และเผชิญกับความรู้สึกผิด และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิต หลังจากการให้คำปรึกษาบุคคลจะยอมรับได้ทั้งทางด้านที่สดใส และด้านที่มีดของชีวิต

2. ช่วยให้ผู้บุคคลได้ทำความเข้าใจ และใช้เสรีภาพที่มีอยู่ของเขา ผลจากการให้คำปรึกษาจะทำให้บุคคลสามารถใช้เสรีภาพของตนเองเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก

3. ช่วยให้ผู้บุคคลดำรงไว้และสร้างเสรีภาพทางจิตใจไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์เช่นใด นักภวนิยมเชื่อว่า ถึงแม้ว่าจะรู้สึกทุกข์ทรมานและเจ็บปวด แต่ความรู้สึกเหล่านี้ไม่สามารถลดเสรีภาพในจิตใจมนุษย์ได้

4. ช่วยให้ผู้บุคคลได้ค้นหาและพบความหมายของการดำรงของเขา

5. ช่วยให้ผู้บุคคลค้นพบความหมายที่อยู่เบื้องหลังความทุกข์ยาก การช่วยให้บุคคลค้นหาความหมายไม่ได้หมายความว่า ช่วยให้ผู้บุคคลหาทางหนีจากความทุกข์เหล่านั้น แต่

ในการให้คำปรึกษาจะช่วยให้บุคคลมีความอดทนในการค้นหาความหมาย ทั้งของตนเอง แม้ว่า จะอยู่ภายใต้ความยากลำบาก นักทฤษฎีเห็นว่า บุคคลจะรู้สึกว่าเป็นทุกข์เมื่อบุคคลยอมอยู่ได้ ผลของมันเท่านั้น

6. ช่วยให้ผู้รับรู้ และตระหนักในความเป็นตัวบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็น ลักษณะเฉพาะของตนเอง นักทฤษฎีเห็นว่า การสูญเสียความเป็นบุคคลเป็นผลจากการสูญเสีย หรือไม่รู้เอกลักษณ์เฉพาะตัวของตนเอง

7. ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่กับปัจจุบันของเขา โดยให้ผู้รับคำปรึกษา ตระหนักว่า การกระทำและความรู้สึกที่มีอยู่ที่นี่ และเดี๋ยวนี้เท่านั้นที่แสดงถึงการดำรงอยู่ อดีต ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง และอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 134) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการบำบัดเพื่อให้ ผู้รับคำปรึกษาสามารถรู้สำนึกภาวะชีวิตของเขาให้ได้อย่างสมบูรณ์ และรู้สำนึกว่าภาวะชีวิต ของเขาเป็นจริง

นันทิกา แยมสรวล (2523 : 144) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบทฤษฎี ช่วยให้ผู้บุคคลมีชีวิตอยู่แท้จริงโดย

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาอยู่อย่างมีความรู้สึกสำนึกตัวอย่างเต็มที่ในเวลาปัจจุบัน
2. ให้ผู้รับคำปรึกษาเลือกที่จะมีชีวิตอยู่อย่างใดในปัจจุบัน
3. ให้ผู้รับคำปรึกษารับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองได้เลือก และสามารถเผชิญกับ ความวิตกกังวลในการเลือกเพื่อตนเอง

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2543 : 108) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำ ปรึกษาแบบทฤษฎีเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดสภาพของการรู้จักตนเอง เข้าใจถึง ศักยภาพของตนเอง เข้าใจโลกและสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ ทราบวิธีการจัดอุปสรรคที่จะมา ขัดขวางการเพิ่มพูนศักยภาพภายในตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามช่วยผู้รับคำปรึกษาได้ใช้ ศักยภาพของตนเอง ในการเลือกหาความหมายของชีวิตให้เหมาะสมกับตนเองอย่างมีอิสระเสรี ภาพ (Freedom) แต่ผู้รับคำปรึกษาจะต้องรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อการตัดสินใจเลือก เป้าหมายในการดำเนินชีวิตของตนเอง

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบทฤษฎีจะช่วยให้ผู้รับคำ ปรึกษา ได้รู้จักเข้าใจตนเอง สามารถค้นหาแนวทางในการที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ รับรู้ ข้อจำกัดเท่า ๆ กับรับรู้โอกาสของตนตามความเป็นจริง กล้าที่จะเผชิญกับความจริง ได้ค้นพบ เอกลักษณ์ที่แท้จริงของตน โดยมารดานอกสมรที่ดำรงไว้ไม่เพียงประสงค์จะตระหนักถึงเสรีภาพ ของการเลือกเพื่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อชีวิตและการกระทำของตน รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่า ของตนและคุณค่าในการกระทำของตน ซึ่งจะนำไปสู่ความมุ่งมั่น และกำลังใจที่จะดำเนินชีวิต ไปตามแนวทางที่ตนเลือกและสามารถมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน

4.1.5.2 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

แวน ดิวเซน สมิท (Corey. 1995 : 236 ; citing Van duezen-Smith. 1988) กล่าวว่างานพื้นฐานของผู้ให้คำปรึกษา คือ กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาดำเนินชีวิตไปตามที่ตนเองต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาจะเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ว่าจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับชีวิตของตนเองเสมอ

คอเรย์ (May and yolum, 1995; Fischer and Fischer, 1983 อ้างถึงใน Corey, 1996 : 181-182)

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะใส่ใจและพยายามเข้าใจโลกส่วนตัวของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองและทางเลือกใหม่ของตนเองดียิ่งขึ้น
2. ในการให้คำปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการ โดยเน้นสภาพปัจจุบันของผู้รับบริการมากกว่าจะสนใจในอดีต
3. ในการให้คำปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะเน้นและให้ความสำคัญกับคุณภาพของสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับบริการ
4. ในกรณีที่ผู้รับบริการไม่ทราบว่า ปัญหาที่แท้จริงของเขาคืออะไร ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้ที่จะแยกแยะประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรับรู้เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ อย่างมีสติ และหาทางออกที่เหมาะสม
5. ผู้ให้การปรึกษาอาจจะทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนให้ผู้รับบริการรับรู้ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ส่งผลต่อชีวิตตัวเอง และรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

อาภา จันทรสกุล (2535 : 70) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาในการบำบัดโดยทั่วไป มี 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ของตนเอง
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากล้าเผชิญกับปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกได้
3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถปรับตัว และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บลอคเกอร์ (Blocker. 1987 : 211) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง แต่บทบาทของผู้ให้คำปรึกษานั้น จะเพิ่มจากการที่เป็นผู้คอยรับฟัง (Passive) สะท้อนความรู้สึก และเป็นดังกระจกสะท้อนมาเป็นบทบาทแบบผู้ดำเนินกระบวนการมากขึ้น (Active) มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น และบางครั้งแสดงการตอบสนองด้วยท่าทางอย่างตรง ๆ (Confrontation Posture) ผู้ให้คำปรึกษาจะเน้นความสำคัญในการสนทนากับผู้รับการบำบัดด้วยความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง (Deeply Honest) เท่า ๆ กับการใส่ใจ และความเห็นใจ

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยมที่สำคัญ คือ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา โดยเห็นว่า เป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญที่สุด และสัมพันธภาพที่สร้างนั้น จะเป็นแบบบุคคลต่อบุคคล เป็นสัมพันธภาพที่ก่อให้เกิดความผูกพันเชิงบำบัด (Therapeutic Alliance) การสร้างสัมพันธภาพมีหลายลักษณะ แต่สัมพันธภาพในเชิงบำบัด (Therapeutic relationship) ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมจะเน้นการสร้างระดับสัมพันธภาพแบบ I-thou ของ บูเบอร์ (Buber) สัมพันธภาพเช่นนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ความเคารพผู้รับคำปรึกษา และเป็นเสมือนผู้ร่วมเดินทางไปด้วยกัน ๑ กับผู้รับคำปรึกษา แต่ในบางครั้ง อาจเป็นผู้นำทางเพียงเล็กน้อย (Capuzzi and Gross. 1995 : 221 – 222 ; citing Buber. 1970, Bugental. 1978) โดยอธิบายสัมพันธภาพแบบ I-thou เพิ่มเติมได้ดังนี้

สัมพันธภาพแบบ I-thou เกิดขึ้นเมื่อผู้สนทนา (I) มีการตอบสนองอย่างเต็มที่ เช่น การใส่ใจ การรับรู้ถึงปฏิกิริยาของกลุ่มสนทนา ทั้งที่มองเห็น และมองไม่เห็น ตลอดเวลาของการสนทนาการตอบสนองอย่างเต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่อ่านหนังสือ หากผู้อ่านนึกถึงเรื่องอื่น รู้สึกรำคาญ มีสิ่งรบกวนให้เขาเบนความสนใจไปจากเรื่องที่อ่าน หรือขณะที่อ่านหนังสือรู้สึกง่วงนอน ความสัมพันธ์เช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นการตอบสนองอย่างเต็มที่ ตามแนวความคิดของบูเบอร์ สัมพันธภาพแบบ I-thou ไม่จำเป็นจะต้องเป็นระเบียบแบบแผน หรือเป็นทางการ แต่เกิดจากการเต็มไปด้วยความใส่ใจ และเคารพตลอดเวลาต่อบุคคลที่เราสัมพันธ์ด้วย เช่น ในการสนทนา ผู้สนทนา (I) ต้องพยายามที่จะเข้าใจ และพยายามทำให้ตนเองเข้าใจ นอกจากนี้ ต้องพยายามที่จะเชื่อไม่ผินตนเอง การสนทนาที่ดีที่สุดในตัวมันเอง ถ้าในการสนทนา คู่สนทนามีปฏิสัมพันธ์กันอย่างซื่อสัตย์ และเปิดเผยใจกันอย่างเต็มที่ ไม่มีการเก็บและปิดบังความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเอง หรือพยายามที่จะปฏิเสธและเอาชนะผู้ที่เราสนทนาด้วย (Roubiczek. 1964 : 141 – 142)

นักภวนิยมเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของผู้รับคำปรึกษา จะมาจากสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น (Corey. 1995 : 253) และเชื่อว่าสัมพันธภาพที่มีคุณค่าระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา จะก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม และมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปพร้อมกัน ทั้งผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา (Blocker. 1987 : 211)

ดังนั้นในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อกันภายใต้สัมพันธภาพที่มีการยอมรับ ความเข้าใจ อบอุน ปลอดภัยมากกว่าที่จะเน้นถึงความสำคัญของเทคนิค (อาภา จันทรสกุล. 2535 : 71)

อย่างไรก็ตาม เมย์ (Rickey and Therese. 1995 : 75 ; citing May. 1961) กล่าวว่า เทคนิคของการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับคำปรึกษาอย่างแท้จริง และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจ และเข้าใจในตนเองมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เริ่มต้นโดยการสร้างสัมพันธภาพที่ลึกซึ้ง มีคุณค่า และน่าไว้วางใจให้เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการให้คำปรึกษา และ

ดำรงสัมพันธภาพที่มีอยู่นี้ให้คงอยู่ตลอด ใส่ใจ เข้าใจในโลกส่วนตัว เน้นปัจจุบัน เป็นกระจกสะท้อนช่วยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ค้นพบความหมายในชีวิต กล้าเผชิญ สามารถตัดสินใจ การนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษาอย่างเพียงพอ และเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพัฒนาตัวของผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้ให้คำปรึกษาจะเคารพในความเป็นบุคคลของผู้รับคำปรึกษาภายใต้สัมพันธภาพเชิงบำบัด

4.1.5.3 เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะเคลื่อนไหวไปตามผู้รับคำปรึกษา วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาจะมาจากการเต็มไปด้วยความเคารพ (Respectful) ในความคิดและความเข้าใจของตัวผู้รับคำปรึกษา (Capuzzi and Gross. 1995 : 224) นั่นคือ ผู้ให้คำปรึกษาจะไม่มองว่าผู้รับคำปรึกษาเป็นเพียงผู้คอยรับการกระทำที่ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ทำ อย่างไรก็ตาม ในทัศนะของนักภวนิยมเห็นว่า เทคนิคเปรียบเสมือนเทคโนโลยีที่ทำให้นำไปสู่การทำให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นเพียงผู้ตอบรับ (Object) และผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้กระทำ (Subject) โดยเป็นผู้ที่พยายามเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้

ดังนั้น ในกระบวนการให้คำปรึกษา นักภวนิยมจะเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาทำความเข้าใจในแต่ละทางเลือกของตน ผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาตระหนักว่า เขาเป็นบุคคลที่มีอิสระ และมีบทบาทเป็นผู้เลือกในทุกครั้ง ทุกครั้งในการเลือกนั้นผู้รับคำปรึกษาจะต้องใช้สติ การจินตนาการ สติปัญญา และการตัดสินใจที่จะสร้างทางเลือกที่มีเหตุผล โดยการให้คำปรึกษานั้นจะเป็นการเผชิญหน้ากันอย่างซื่อสัตย์ และจริงใจ ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา (Prochaska. 1979 : 80 – 85) โดยแสดงตัวอย่างการสนทนาได้ดังนี้

ผู้รับคำปรึกษา : ฉันไม่รู้ว่าจะมาที่นี่ทำไม ฉันต้องเล่าเรื่องเดิม ๆ ให้คุณฟังทุกครั้ง โดยไม่มีอะไรดีขึ้น (ผู้รับคำปรึกษาดำเนินว่าผู้ให้คำปรึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือ ; แสดงให้เห็นว่า ผู้รับคำปรึกษาดำเนินบทบาทเป็นผู้ที่คอยรับ และผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้กระทำ)

ผู้ให้คำปรึกษา : ฉันก็รู้สึกเหนื่อยที่ต้องมาฟังเรื่องเดิมซ้ำกันทุกครั้ง (ผู้ให้คำปรึกษาปฏิเสธที่จะทำตามความคาดหวังของผู้รับคำปรึกษาว่าจะต้องรักษาเธอ ; นั่นคือผู้ให้คำปรึกษาปฏิเสธการที่ผู้รับคำปรึกษาจะมีบทบาทเป็นผู้ที่คอยรับ)

ผู้รับคำปรึกษา : ฉันคงไม่มาที่นี่อีก (ผู้รับคำปรึกษาเริ่มคุกคาม ต่อสู้ และยังคงแสดงบทบาทที่จะเป็นผู้ที่คอยรับจากผู้ให้คำปรึกษา)

ผู้ให้คำปรึกษา : นั่นก็เป็นการเลือกของคุณ (ผู้ให้คำปรึกษาปฏิเสธคำคุกคาม ; และกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเลือกของตนเอง)

ผู้รับคำปรึกษา : คุณคิดว่าฉันควรจะทำอะไร (พยายามที่จะเกลี้ยกล่อมผู้ให้คำปรึกษา ให้ดำเนินบทบาทเป็นผู้กระทำ และตนเองเป็นผู้ที่รับการกระทำ)

ผู้ให้คำปรึกษา : คุณต้องการที่จะทำอะไร (พยายามกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้เลือก)

ผู้รับคำปรึกษา : ฉันต้องการดีขึ้นกว่านี้ (ขอร้องผู้ให้คำปรึกษาให้รักษา)

ผู้ให้คำปรึกษา : ฉันไม่ได้ตำหนิคุณ (ปฏิเสธบทบาทที่จะเป็นผู้กระทำ และให้กำลังใจผู้รับคำปรึกษาที่เริ่มตัดสินใจเพื่อตนเอง)

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2543 : 108) กล่าวถึงเทคนิคที่ทฤษฎี Existentialism เน้นเป็นเบื้องต้นก็คือ ความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา ส่วนเทคนิคอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ มักจะยืมเทคนิคจากทฤษฎีอื่นมาใช้ผสมผสานเข้าด้วยกัน เช่น ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางจิต โดยนำเอาเทคนิค Free Association มาใช้ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะป้อนคำถาม และให้ผู้รับคำปรึกษาคำตอบคำถามนั้นทันทีโดยไม่ต้องคิด เช่น

ผู้ให้คำปรึกษา : “ที่บ้าน”

ผู้รับคำปรึกษา : “พ่อดุ เข้มงวด”

ผู้ให้คำปรึกษา : “ที่โรงเรียน”

ผู้รับคำปรึกษา : “ครูประจำชั้นใจดี แต่ไม่ชอบครูใหญ่”

เทคนิคอีกประการหนึ่งที่ทฤษฎี Existentialism นำมาใช้คือ Transference ซึ่งเป็นการที่บุคคลถ่ายโยงความรู้สึกจากบุคคลหนึ่งในอดีตมาให้อีกบุคคลหนึ่งในปัจจุบัน เช่น ในอดีตนั้น เราเป็นคนที่รักคุณแม่มาก เมื่อมาพบกับครูประจำชั้นที่มีลักษณะท่าทางคล้ายคุณแม่ เราก็จะทุ่มเทความรักนั้นมาให้ครูประจำชั้น การถ่ายโยงความรู้สึก (Transference) นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในความรู้สึกทั้งในด้านดี และไม่ดี

ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น นักภวนิยมเห็นว่า การสร้างสัมพันธภาพที่จริงใจ และซื่อสัตย์อย่างแท้จริงระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการใช้เทคนิคนั้น เมื่อผู้ให้คำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตัวผู้รับคำปรึกษาแล้ว จึงจะเลือกใช้เทคนิคตามมา ซึ่งเมย์ (Millon. 1967 : 245 ; citing May. 1960) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาสามารถนำเทคนิคทั้งหมดมาใช้เพื่อสู่จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

เทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน

เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงออกถึงการใส่ใจ (Attending) การใส่ใจเป็นพฤติกรรมที่ผู้ให้คำปรึกษาแสดงออกด้วยภาษาพูด และท่าทาง ซึ่งสื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือ ให้ความสนใจ เห็นความสำคัญและให้เกียรติ ผู้รับคำปรึกษาจะเกิดความอบอุ่นใจ และไม่หวั่นเหิน การใส่ใจ แบ่งออกเป็น (จิ้น แบร์รี. 2538 : 12)

1. การใส่ใจโดยการแสดงออกด้วยภาษาท่าทาง (Nonverbal)

เป็นการสื่อความคิด ความรู้สึกของผู้ให้คำปรึกษาไปยังผู้รับคำปรึกษา โดยสื่อสารผ่านการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง ซึ่งประกอบด้วย (Ivey and others. 1993 : 46-49)

1.1 การสบตา (Eye Contact) ระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรจะสบตากับผู้รับคำปรึกษาตรง ๆ ไม่หลบตา แต่ต้องไม่ทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าถูกจ้องตา ซึ่งการสบตาหากกระทำได้อย่างเหมาะสมจะทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าตนได้รับความใส่ใจ และสนใจจากผู้ให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง

1.2 การแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression) ในระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาควรแสดงความสนใจต่อผู้รับคำปรึกษาด้วยสีหน้าที่ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป

1.3 การแสดงท่าทาง (Body Language) การแสดงท่าทางระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา ควรจะสอดคล้องและรับกัน การแสดงท่าทางนี้สอดคล้องกับไอ์วีกกล่าวว่า ผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา จะมีลักษณะเหมือนเป็นกระจกซึ่งกันและกัน การแสดงท่าทางที่สอดคล้อง และรับกันของผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา จะนำไปสู่ความเข้าใจและการสื่อสารที่สมบูรณ์ขึ้น

1.4 น้ำเสียงและจังหวะการพูด (Verbal Tone and Speech Rate) น้ำเสียง และจังหวะการพูดของผู้ให้คำปรึกษา จะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกอบอุ่น และรับรู้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาใส่ใจที่จะรับฟังตนจริง ๆ นอกจากนี้ น้ำเสียงของผู้ให้คำปรึกษา จะบ่งชี้ระดับของความเต็มใจ และความสนใจในการฟังได้ด้วย

นอกจากการแสดงออกดังข้างต้น ในการใส่ใจด้วยภาษาท่าทาง ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้คือ

- การมีความรู้สึกร่วม (Empathy) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษายอมรับ และรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาอย่างที่คุณรับคำปรึกษารู้สึก แต่ต้องแยกความรู้สึกของผู้ให้คำปรึกษาออกมา เช่น เมื่อผู้รับคำปรึกษาร้องไห้ ผู้ให้คำปรึกษารับรู้ถึงความรู้สึกเศร้าเสียใจของผู้รับคำปรึกษา แต่ไม่ได้หมายความว่า ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องร้องไห้พร้อมไปด้วย

- การเชื่อในส่วนตัว (Positive Regard) คือ ผู้ให้คำปรึกษาเชื่อว่าผู้รับคำปรึกษา มีสิ่งที่ดี และมีคุณค่าในตัวเอง เป็นการยอมรับผู้รับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไข

- การเคารพ (Respect) คือ การยอมรับในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงออก ซึ่งอัลเลน โคเฮน (Allen Cohen) (Martin and Cohen. 1979 : 89) กล่าวว่า การแสดงออกของการยอมรับเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพ ในวัยรุ่นที่ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์นอกสมรส ผู้ให้คำปรึกษาควรแสดงการยอมรับอย่างเต็มที่ การยอมรับ คือ การยอมรับในแบบที่วัยรุ่นเป็น ไม่ว่าจะเป็นความคิด หรือความผิดพลาด รวมทั้งยอมรับในความต้องการและความเป็นจริงของเขา โดยไม่ตัดสินตั้งแต่เริ่มแรก แต่ควรฟังด้วยความตั้งใจและใส่ใจ

- ท่าทีที่อบอุ่น (Warmth)

ทั้งหมดนี้ ผู้ให้คำปรึกษาสามารถที่จะสื่อออกมาได้ทางสายตา สีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียง โดยไม่ต้องใช้ภาษาพูด ซึ่งจะมีผลให้บรรยากาศในการให้คำปรึกษาอบอุ่น ปลอดภัย

ภัยช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้ และผู้รับคำปรึกษา ทำให้การดำเนินการให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพขึ้น

2. การใส่ใจโดยการแสดงออกด้วยภาษาพูด (Verbal)

การใส่ใจโดยการแสดงออกด้วยคำพูดหรือทักษะในการให้คำปรึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้ทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา ดังนี้

2.1 คำถามปลายเปิด (Open Question) เป็นการถามที่ไม่กำหนดขอบเขต เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสนอธิบายถึงรายละเอียดที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และสิ่งที่เป็นปัญหาของตน การใช้คำถามในลักษณะนี้มักจะใช้คำว่า “อะไร” “อย่างไร” เช่น เพราะอะไรคุณถึงตั้งครมภ์

2.2 การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) เป็นการรับรู้ความรู้สึก และอารมณ์ที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงออกมาไม่ว่าทางวาจาหรือท่าทาง และผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยภาษาพูด ซึ่งทักษะนี้จะต้องทำทันทีที่ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึกออกมา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารับรู้ตนเองอย่างชัดเจน และเป็นจริง นอกจากนี้ การสะท้อนความรู้สึกจะเป็นสิ่งนำไปสู่การสนทนาในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกในระหว่างการให้คำปรึกษา (Ivey and others. 1993 : 53)

2.3 การสนับสนุนให้กำลังใจ (Encourage) เป็นการแสดงความสนใจ ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาได้พูดมาแล้ว และพยายามชักจูงให้ผู้รับคำปรึกษาได้พูดต่อไป การให้กำลังใจอาจทำได้โดยการทวนซ้ำถ้อยคำสำคัญของผู้รับคำปรึกษาสั้น ๆ เพื่อเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาได้พูดรายละเอียดในส่วนของถ้อยคำ หรือประโยคที่ผู้ให้คำปรึกษาเห็นว่ามีคามหมาย หรือมีความสำคัญ (Ivey and others. 1993 : 53) คำพูดที่สามารถนำมาใช้ในการสนับสนุน เช่น “ที่เล่ามาตรงนี้น่าสนใจ ช่วยเล่าต่ออีกซักนิด” นอกจากจะสนับสนุนด้วยคำพูดแล้ว การสนับสนุนยังสามารถทำวิธีอื่นได้ เช่น พยักหน้ารับ หรือตอบรับสั้น ๆ เพื่อดึงใจให้ผู้รับคำปรึกษา มีความรู้สึกว่าการเล่าต่อไปเรื่อย ๆ

2.4 การเผชิญ (Confrontation) หรือการเผชิญหน้าเป็นการชี้ให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างท่าทาง ความคิด และพฤติกรรม การเผชิญหน้าเป็นการทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้ถึงข้อเท็จจริงของเขาโดยตรง โดยไม่มีการประเมิณหรือการตัดสิน เช่น “คุณบอกว่า คุณรักแม่ และคุณไม่ได้ทำดีกับแม่” ในการใช้ทักษะการเผชิญหน้าต้องกระทำด้วยความรอบคอบ การเผชิญหน้า ผู้ให้คำปรึกษาควรใช้เมื่อ มีความรู้สึกว่าย่รุ่นสามารถยอมรับได้ โดยที่เขาไม่รู้สึกว่า ถูกคุกคาม หรือถูกวิเคราะห์วิจารณ์ นอกจากนี้ ไอวี และคนอื่น ๆ (Ivey and others. 1993 : 62) กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้ทักษะการเผชิญหน้าไปพร้อม ๆ กันกับการแสดงท่าทีที่อบอุ่น ยอมรับ และเคารพในตัวผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถยอมรับความจริง และพัฒนาตนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้

2.5 การสรุป (Summary) เป็นการรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการให้คำปรึกษา หรือเป็นการยุติการให้คำปรึกษา โดยการใช้คำพูดสั้น ๆ ให้ได้ใจความทั้งหมด ซึ่งจะมี

การสรุปเนื้อหาและความรู้สึก เมื่อมีการให้คำปรึกษาหลายครั้ง ก่อนเริ่มการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง ผู้ให้คำปรึกษาอาจสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครั้งก่อน การสรุปจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ที่พูดมา และเห็นภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาและกระบวนการความคิดของผู้รับคำปรึกษาเอง

4.1.5.4 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดของนักกวนนิยม และการให้คำปรึกษาแบบกวนนิยม พบว่า ระบบและเทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบกวนนิยมสามารถยืดหยุ่นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษา และเน้นประสบการณ์ที่ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาจะได้รับระหว่างการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม กระบวนการให้คำปรึกษาจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติ และแนวความคิดแบบกวนนิยมของผู้ให้คำปรึกษา โดยแสดงได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คอเรย์ (Corey, 1996 : 182 – 190) กล่าวว่า กระบวนการให้คำปรึกษาแบบกวนนิยมจะดำเนินไปบนพื้นฐานของความคิดแบบกวนนิยม สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาคือการเคารพซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้ให้คำปรึกษาที่เชื่อในศักยภาพ และความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการที่จะเผชิญกับปัญหา และค้นหาทางที่เหมาะสมกับตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่การทำให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับ และพบว่าตัวเองสามารถเลือกรับผิดชอบต่อตัวเองได้ กระบวนการให้คำปรึกษามีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะสำรวจความคิด ความรู้สึก และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้ ทั้งในด้านค่านิยม ความเชื่อ และความคิดที่กำหนดการดำเนินชีวิตของผู้รับคำปรึกษา ในขั้นตอนนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นปัจจัย หรือวิธีการดำรงชีวิตของเขาในอดีตที่มีส่วนปิดกั้นโอกาสในปัจจุบันของตัวเขาเอง

2. กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษา สำรวจแหล่งช่วยเหลือ ค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเองในปัจจุบัน ผู้รับคำปรึกษาต้องตัดสินใจว่า เขาจะดำรงชีวิตอย่างไร ขณะนี้ตัวเขาเป็นอย่างไร และชีวิตในอนาคตเช่นใดที่เขาต้องการ ชั่งน้ำหนักระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ของตนเอง และสำรวจผลของการกระทำที่มีต่อตนเอง ซึ่งกระบวนการนี้จะนำไปสู่การรับรู้ในมิติใหม่ (New Insight) ปรับโครงสร้าง ค่านิยม และทัศนคติ ของผู้รับคำปรึกษาเอง ซึ่งในที่สุด ผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ว่าเขาสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง

3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบแนวทางที่มีเป้าหมาย และมีคุณค่าสำหรับตัวเขาเองได้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษานำสิ่งที่เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในที่สุดผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ว่ามีศักยภาพ และความเข้มแข็งในตนเองที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีจุดมุ่งหมาย

โปรชาร์ดก้า (Prochaska, 1979 : 80 – 85) กล่าวว่า กระบวนการให้คำปรึกษาแบบกวนนิยมเน้นที่การเพิ่มการตระหนักในตนเอง ความสามารถในการเลือก และการตัดสินใจ

ของผู้รับคำปรึกษา ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ถึงวิธีการที่เขาดำรงชีวิตที่ผ่านมา และต้องเผชิญกับการเลือกและการตัดสินใจตลอดเวลาของการให้คำปรึกษา ทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์ของการเป็นผู้กระทำ (Subjective) ในที่สุด ผู้รับคำปรึกษาจะรับรู้ว่าคุณสามารถเลือก และรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้ กระบวนการดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษา และการแสดงออกที่เปิดเผย ไม่ปิดบัง เป็นตัวเองอย่างแท้จริง (Be Authentic) ทั้งผู้ให้ และผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาจะเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับประสบการณ์เหล่านี้

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ผู้รับคำปรึกษา ได้แสดงถึงประสบการณ์ของตนเองอย่างอิสระ และซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซึ่งจะเน้นถึงการรับรู้ในปัจจุบัน ของผู้รับคำปรึกษาที่มีต่อประสบการณ์ของตน

2. ผู้ให้คำปรึกษาจะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา พร้อมกับให้ผู้รับคำปรึกษาได้มองเห็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผ่านมา โดยผู้ให้คำปรึกษาจะใช้คำถามให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำความกระจ่าง การเผชิญหน้าทั้งทางภาษา และท่าทาง การวิเคราะห์ การแปลความหมาย การจินตนาการ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจ และมองเห็นผลของการดำเนินชีวิตของตนเองได้ชัดเจนมากที่สุด นำไปสู่การเปิดโอกาสใหม่ให้กับชีวิตของผู้รับคำปรึกษา

3. ทุกครั้งของการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจ และเลือก เช่น ผู้รับคำปรึกษาต้องตัดสินใจว่า เขาจะพูดอะไร จะทำตัวอย่างไร หรือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ (เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด และความโดดเดี่ยว) ผู้รับคำปรึกษาจะต้องตัดสินใจว่า เขาจะทำอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหา ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ความสามารถในการเลือกของเขา และคุณค่าในตัวเอง ซึ่งจะนำไปสู่ทางเลือกใหม่ของชีวิตที่แตกต่างจากอดีต

ศรีเรือน แก้วกังวาล (Siruen Keawkunwal. n.d. 60-65) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบภวนิยม เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของมนุษย์ เป้าหมาย สัมพันธภาพ ที่นำมาสู่วิธี และเทคนิคในการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาผ่านแนวความคิดแบบภวนิยม โดยวิธีการของการให้คำปรึกษา มีลักษณะเฉพาะบุคคล และยืดหยุ่นได้ กระบวนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเน้นถึงความสำคัญของผู้ให้คำปรึกษา และสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา โดยกล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการให้คำปรึกษา โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องซึมซับแนวความคิดของภวนิยมอยู่ในตัวเอง ทั้งในการมองมนุษย์ ในวิถีการดำเนินชีวิตของเขา ทั้งความคิด ความรู้สึก การกระทำ และการเกี่ยวข้องติดต่อกับบุคคลอื่น ซึ่งลักษณะความคิดแบบภวนิยมของผู้ให้คำปรึกษาจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ซึ่งสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำความเข้าใจกับโลกของผู้รับคำปรึกษา และนำมาสู่การเลือกใช้วิธีและเทคนิคในการให้คำปรึกษา อาจกล่าวได้ว่า ผู้ให้คำปรึกษา และสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับคำปรึกษา กระบวนการให้คำปรึกษาจะประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. พยายามทำความเข้าใจกับผู้รับคำปรึกษาตามแบบที่เขาเป็น ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะทำความเข้าใจในกรอบความคิดแบบภวนิยมของผู้ให้คำปรึกษา

2. ผู้ให้คำปรึกษาจะลดภาวะไม่สมดุลในจิตใจของผู้รับคำปรึกษา โดยกระตุ้นให้เขาได้ใช้เสรีภาพ ทางเลือก ความรับผิดชอบ และความรู้สึกของความเป็นบุคคลของตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งจะเกิดขึ้นภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษา

3. เน้นถึงการรับรู้ของเหตุการณ์ในปัจจุบัน (Here and Now) ในการให้คำปรึกษา ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับรู้ว่าเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาเป็นส่วนที่เขาไม่สามารถจะตัดสินใจได้ หรือไม่มีความจำเป็นต้องไปแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์และการรับรู้ในปัจจุบันเท่านั้นที่ผู้รับคำปรึกษามีเสรีภาพที่จะสามารถกำหนด และอธิบายได้ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้ และเผชิญกับสถานการณ์ในปัจจุบันของเขาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตในโลกของเขาใหม่

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนี้ อาจสรุปขั้นตอนของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมโดยทั่วไปได้ดังนี้

1. **ขั้นเริ่มต้นในการให้คำปรึกษา** เป็นขั้นของการสร้างสัมพันธภาพที่เต็มไปด้วยความเคารพ โดยเน้นการสร้างสัมพันธภาพระดับ I – thou และการแสดงออกที่เป็นตนเองอย่างแท้จริงระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา

2. **ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา** การดำเนินการให้คำปรึกษาจะดำเนินไปบนพื้นฐานของแนวความคิดแบบภวนิยม และเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน (Here and Now) โดยมีขั้นตอนทั่วไปในการให้คำปรึกษาดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงความมีอยู่ของตน
3. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่ แสวงหาเป้าหมายในชีวิต
4. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และให้เสรีภาพของตนเองอย่างเต็มที่
5. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าต่อตน
6. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือก และต่อการกระทำของตนเอง

7. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และมุ่งมั่นที่จะนำตนเองสู่จุดมุ่งหมายที่ตนเลือก

แต่อย่างไรก็ตามต้องตระหนักว่า ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้นไม่ได้มีขั้นตอนที่เป็นระบบเฉพาะเจาะจง ผู้ให้คำปรึกษาสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

3. **ขั้นยุติการให้คำปรึกษา** เป็นขั้นที่ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทบทวนสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาได้จากการให้คำปรึกษา เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของ

การให้คำปรึกษาหรือไม่ และผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ข้อมูลย้อนกลับเพิ่มเติมภายใต้ทัศนคติแบบ
ภวนิยม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประโยชน์จากกระบวนการให้คำปรึกษามากที่สุด

4.1.5.5 ข้อจำกัดของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

คอเรย์ (Corey. 1996 : 191) กล่าวว่า เนื่องจากการให้คำปรึกษาแบบ
ภวนิยม ผู้รับคำปรึกษาจะต้องเรียนรู้ ตัดสินใจ และเลือกสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่ามีคุณค่าต่อ
ตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นเพียงผู้ที่พยายามทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับ
คำปรึกษา และสะท้อนให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นการดำรงชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน ดังนั้นการให้
คำปรึกษาแบบภวนิยม อาจไม่เหมาะกับผู้รับคำปรึกษาที่ประสบกับปัญหาอย่างรุนแรง หรือผู้รับ
คำปรึกษาที่ต้องการคำตอบที่ชัดเจนโดยตรงเกี่ยวกับปัญหา หรือวิธีในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของ
ตนเอง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมนั้น เน้นการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความรู้สึกภายในตัวผู้รับคำปรึกษา และนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ
รอบ ๆ ตัว จึงอาจมีข้อจำกัดสำหรับบุคคลที่มีความรู้สึกท้อแท้ พวกเขามีทางเลือกเพียงเล็กน้อย และ
มีความรู้สึกท้อแท้ สิ่งแวดล้อมภายนอกจำกัดความสามารถและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของเขา
ซึ่งถึงแม้ว่าผู้รับคำปรึกษาจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกภายในได้ แต่อาจรู้สึกท้อแท้ มีความหวัง
เพียงเล็กน้อย และรู้สึกว่าตนไม่มีพลังเพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ของตนเอง และอาจ
ทำให้ผู้รับคำปรึกษาที่มีความรู้สึกท้อแท้ในการเปลี่ยนแปลง และเกิดความคับข้องใจได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม

4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดีไวร์น และคนอื่น ๆ (De-Vries and others. 1997 : 129 – 137) ได้ทำการ
ศึกษากันพบว่า ผลของการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา โดยให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ในผู้ป่วยที่มี
การเติบโตของมะเร็ง 96 คน ซึ่งรักษาด้วยยาตามปกติมาเป็นเวลาไม่นาน ผลการศึกษาพบว่า
จากการประเมินผู้ป่วย 35 คน ก่อนเนื้อที่กำลังเติบโตมีขนาดคงที่ ในระหว่างหรือทันทีที่ได้เข้า
รับการบำบัด โดยในผู้ป่วย 4 คน ก่อนเนื้อที่มีขนาดคงที่ นาน 3 – 9 เดือน และในผู้ป่วย 1 คน
ก่อนเนื้อที่มีขนาดที่คงที่นาน 2 ปี แต่ในด้านการการรายงานตนเอง ความว้าเหว่ ความซึมเศร้า
จุดประสงค์ในชีวิต พบว่าก่อนและหลังได้รับการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม มีผู้สนใจทำการ
วิจัยไว้น้อยมาก ดังนี้

อรัญญา ดุษฎีภักดิ์ (2536 : 6, 82) ได้ศึกษาถึงผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบ
โลกอส ต่อการเพิ่มความมุ่งมั่นในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ ที่มี

พฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส มีความมุ่งมั่นในชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส ซึ่งจิตบำบัดแบบโลกอส (Logotherapy) นี้มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดปรัชญาภวนิยม ซึ่งถูกพัฒนาโดย วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankl) ในระหว่างปี ค.ศ. 1928 – 1938

อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอสต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกของผู้ติดสุรา ผลของการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยติดสุราที่ได้รับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาล ที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอส มีคะแนนความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าผู้ป่วยติดสุรา ที่ได้รับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทิยา เอกอริคมกิจ (2542 : 121) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบรายบุคคล แบบเป็นกลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ที่มีต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในช่วงอายุ 13-18 ปีที่อยู่ในความดูแลของสถานฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนหญิงบ้านปรานี กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบรายบุคคล มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบรายบุคคล กับแบบเป็นกลุ่ม มีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบเป็นกลุ่ม และเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา มีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เยาวชนที่มีจำนวนครั้งที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน คือกระทำความผิด 1 ครั้ง และกระทำความผิดมากกว่า 1 ครั้ง คือกระทำความผิดครั้งที่ 2 ถึงครั้งที่ 4 เมื่อได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม มีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม กับจำนวนครั้งที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีอายุระหว่าง 15 – 21 ปี ที่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ 4 – 7 เดือน และเป็นครรภ์แรก พักอาศัยอยู่ในบ้านสุขฤทัย ระหว่างเดือนกันยายน – เดือนพฤศจิกายน 2545 และมีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ที่ได้มาจากการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากประชากรจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนนิยม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์แห่งตน
 - 1.2 การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ
 - 1.2.1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับเอกลักษณ์แห่งตน โดยใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย
 - 1.2.2 ผู้วิจัยหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการบ้านสุขฤทัย
 - 1.2.3 ผู้วิจัยกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
 - 1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะจำนวน 28 ข้อ
 - 1.4 หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามในข้อ 1.2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้กับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบภาษาที่ใช้ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

ตัวอย่างแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้ว ชี้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำมาใช้ในงานวิจัยเท่านั้น โดยจะศึกษาเป็นภาพรวม ไม่เจาะจงที่ผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดท่านหนึ่ง ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ในข้อหนึ่งๆ จะมีช่องให้เลือกตอบดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
 ส่วนใหญ่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเป็นส่วนใหญ่
 จริงพอประมาณ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงบางส่วน
 จริงเพียงเล็กน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงเล็กน้อย
 ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเลย

ข้อความ	จริงที่ สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
<u>ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง</u>					
ฉันเป็นคนร่าเริง					
<u>ด้านการยอมรับตนเอง</u>					
ฉันมีความพอใจในตนเอง					
<u>ด้านความมั่นใจในตนเอง</u>					
เมื่อฉันไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น					
ฉันก็จะบอกให้เขาทราบ					
<u>ด้านความไว้วางใจตนเองและ</u>					
<u>ผู้อื่น</u>					
ฉันรู้สึกไม่ค่อยไว้วางใจใคร					
<u>ด้านความเป็นตัวของตัวเอง</u>					
ฉันชอบเลียนแบบเพื่อน					
<u>ด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง</u>					
ฉันพยายามวางแผนชีวิตของ					
ตนเองและปฏิบัติตามแผนที่					
ได้วางไว้นั้น					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ส่วนใหญ่จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงพอประมาณ	ให้ 3 คะแนน
จริงเพียงเล็กน้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ส่วนใหญ่จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงพอประมาณ	ให้ 3 คะแนน
จริงเพียงเล็กน้อย	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 5 คะแนน

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม จากเอกสารและงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย
2. สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยมแบบเป็นกลุ่ม โดยโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม มีขั้นตอนให้คำปรึกษา ดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ และเริ่มต้น ให้คำปรึกษา	1. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เกิดความอบอุ่นไว้วางใจปลอดภัย รู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับ และเอาใจใส่ และกล้าที่จะเปิดเผยประสบการณ์ และความรู้สึกของตนเอง 2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัยในครั้งนี้ และเข้าใจถึงการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำ	1. ผู้วิจัยกล่าว "สวัสดี" พร้อมทั้งแนะนำตนเองให้มารดานอกสมรสรู้จัก และให้แต่ละคนแนะนำตนเองเพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รู้จัก 2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการดำเนินการ บทบาทหน้าที่ และเข้าใจถึงการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทราบภายในกลุ่ม 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์ ได้ซักถามปัญหา ข้อสงสัยต่าง ๆ

		ปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง 3. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทราบวัน เวลา สถานที่ในการทำวิจัยที่แน่นอน และเข้าใจตรงกัน 4. เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจให้กับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์	และร่วมกันสรุปอีกครั้งเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันภายในกลุ่ม 4. ผู้วิจัยแจ้งวัน เวลา สถานที่ของการทำวิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้ทราบ
2	การรู้จัก และเข้าใจตนเอง	1. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง มีความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง และสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 6 ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการเช่นเดียวกันทุกครั้งที่ถึงมีขั้นตอนต่อไปนี้
3	การยอมรับตนเอง		1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา
4	ความมั่นใจในตนเอง	2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้รู้และเข้าใจเหตุการณ์ที่มากระทบตน เพื่อจะได้สามารถวางแผนจัดการ และเลือกดำเนินชีวิตของตนอย่างอิสระ และมีคุณค่า รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต	ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ อบอุ่นใจ ปลอดภัย พร้อมที่จะเปิดเผยประสบการณ์และความคิดเห็นต่าง ๆ ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทักษะการฟัง การให้ข้อมูล การทบทวน และการสรุป
5	ความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น	3. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้ระบายความรู้สึกที่คับข้องใจออกมา และเกิดความสบายใจ	2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา
6	ความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง		2.1 ให้สมาชิกแต่ละคนสำรวจตนเอง และสิ่งที่มากระทบ 2.2 ฝึกการสร้างทางเลือกและความรับผิดชอบ 2.3 กำหนดปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ 2.4 กำหนดทางเลือกต่าง ๆ ของตน 2.5 วิเคราะห์ผลดีผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง 2.6 ตัดสินใจเลือก และรับผิดชอบในสิ่งที่เลือก และนำไปปฏิบัติ 2.7 ทบทวนผลการปฏิบัติ 2.8 พิจารณาถึงแหล่งช่วยเหลือภายใน และภายนอก

			2.9 พิจารณาถึงเอกลักษณ์แห่งตน 2.10 ทบทวนเป้าหมาย ที่ต้องการ 2.11 ปฏิบัติซ้ำตามขั้นตอน 2.5 – 2.9 เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ได้เห็นภาพลักษณ์แห่งตนมากยิ่งขึ้น สามารถวางแผนจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และสามารถรับผิดชอบชีวิตของตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง และการกระทำของตนตลอดทั้งการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ผู้วิจัยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษาได้แก่ การสะท้อนความรู้สึก การถามคำถามปลายเปิด การทำให้เกิดความกระฉ่าง การเผชิญหน้า การให้กำลังใจ การสรุป 3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม และแนวทางในการนำไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หลังจากนั้น ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง เปิดโอกาสให้ซักถามสักครั้ง และนัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป
7	ยุติการให้ คำปรึกษา และปัจจัยนิเทศ	1. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ได้ประเมินความรู้สึกของตนเอง ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม 2. เพื่อยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภาวนิยม หลังจากมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์มีแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนได้อย่างเหมาะสม	1. ผู้วิจัยทบทวน และติดตามผลการสนทนาดังแต่ครั้งที่ 2 – 6 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ ได้พิจารณาตนเอง ว่ายังมีสิ่งใดที่ทำให้ตนเองสับสนในเอกลักษณ์แห่งตนอีกบ้าง 3. ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์บอกแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาเอก

		2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์บอกถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีเอกลักษณ์แห่งตน ที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	ลักษณะแห่งตน และประเมินตนเอง 4. ผู้วิจัยประเมินได้ว่า มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แต่ละคนในกลุ่มมีแนวทางปฏิบัติตัวในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนได้อย่างเหมาะสม 5. ผู้วิจัยสรุป และกล่าวปิดการให้คำปรึกษา 6. มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ตอบแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน หลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม
--	--	--	---

3. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม แบบเป็นกลุ่มไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้คำปรึกษาจำนวน 2 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากับแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน

4. นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จำนวน 3 คน 1 ครั้ง เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

5. นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมแบบเป็นกลุ่มใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม 7 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังจากการได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม โดยใช้ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 161 – 162)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
n	แทน จำนวนของแหล่งข้อมูล
t	แทน สถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
**	แทน นัยสำคัญที่ระดับ .01
*	แทน นัยสำคัญที่ระดับ .05
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวงกลมโดยใช้การทดสอบค่า t – Dependent samples

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
2. ผลการเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวงกลม

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเอกลักษณ์แห่งตนรายข้อดังนี้

คะแนน	ความหมายเอกลักษณ์แห่งตน
3.68 – 5.00	มาก
2.34 – 3.67	ปานกลาง
1.00 – 2.33	น้อย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเอกลักษณ์แห่งตนของมารดาเอกสมรสที่แต่งงานแล้วและไม่แต่งงาน (n = 8)

เอกลักษณ์แห่งตน	จำนวนข้อ	ก่อนการทดลอง		การแปลความหมาย	หลังการทดลอง		การแปลความหมาย	t
		$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD		
ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง	5	16.50	2.777	ปานกลาง	19.875	2.100	มาก	4.473**
ด้านการยอมรับตนเอง	4	13.75	2.915	ปานกลาง	17.750	2.252	มาก	5.134**
ด้านความมั่นใจในตนเอง	4	11.50	2.449	ปานกลาง	16.125	2.232	ปานกลาง	4.473**
ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น	5	16.87	1.885	ปานกลาง	18.500	2.390	มาก	1.976*
ด้านความเป็นตัวของตัวเอง	5	18.25	1.832	มาก	21.125	3.907	มาก	2.232**
ด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง	5	15.00	2.138	ปานกลาง	22.75	1.669	มาก	10.33**
เอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม	28	91.87	2.43	ปานกลาง	116.125	2.39	มาก	6.096

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 1 พบว่า ก่อนการทดลอง เอกลักษณ์แห่งตนของมารดาเอกสมรสที่แต่งงานแล้วและไม่แต่งงานและราย
 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความเป็นตัวของตัวเองอยู่ในระดับมาก และภายหลังการทดลองเอกลักษณ์แห่งตนของมารดาเอกสมรสที่แต่งงานแล้วและไม่
 ประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความมั่นใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวงกลม
 มารดาเอกสมรสที่แต่งงานแล้วและไม่แต่งงานมีเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านความไว้วางใจใน
 ตนเองและผู้อื่น มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีเอกลักษณ์แห่งตนดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีอายุระหว่าง 15 – 21 ปี ที่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ 4 – 7 เดือน และเป็นครรภ์แรก พักอาศัยอยู่ในบ้านสุฤทัย ระหว่างเดือนกันยายน – เดือนพฤศจิกายน 2545 และมีคะแนนเอกลักษณ์แห่งตนต่ำ ที่ได้จากการคัดเลือกอย่างเจาะจงจากประชากรจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนทดลอง

ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตอบแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตนแล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ขั้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม แก่มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยจะให้คำปรึกษาทั้งหมด 7 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ครั้งละ 50 นาที ทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 – 11.50 น. ยกเว้นครั้งที่ 7 เป็นวันจันทร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2545 เวลา 15.00 – 15.50 น. ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยมระหว่างวันที่ 6 ตุลาคม 2545 ถึง 11 พฤศจิกายน 2545 (ดังรายการในภาคผนวก)

3. ขั้นหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตอบแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน ชุดเดียวกับที่ใช้แบบสอบถามก่อนการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ได้จากข้อ 1 และ 3 มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน

2.1 เปรียบเทียบเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม โดยใช้ t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 161 – 162)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

1. เอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม มีดังนี้ ด้านการรู้จักให้เข้าใจตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น และด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านความเป็นตัวของตัวเอง อยู่ในระดับมาก ส่วนเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านความมั่นใจในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง และเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้าน มีคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้าน

ความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น มีระดับคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ปรากฏผลดังนี้

1. เอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม มีดังนี้ ด้านการรู้จักให้เข้าใจตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านความมั่นใจในตนเอง ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น และด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ เป็นกลุ่มที่มีอายุ 15 – 21 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงของวัยรุ่น และอยู่ในช่วงที่กำลังเรียนรู้เอกลักษณ์ของตนเอง ว่าตนเองเป็นใคร มีอำนาจอย่างไร มีความสามารถเท่าใด มีโอกาสอย่างไร มีความรู้สึก และควรแสดงออกทางสังคมอย่างไร ซึ่งวัยรุ่นต้องการเวลาในการปรับตัว ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อที่จะพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทำให้เกิดความมั่นใจว่า ตนจะสามารถทำได้ดี ตามมาตรฐานของตนเองและสังคมไปพร้อมกัน ประกอบกับกำลังประสบภาวะวิกฤตในการดำเนินชีวิต เนื่องจากตั้งครรภ์นอกสมรส และเป็นครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้มีความสับสนในการดำเนินชีวิต ดังที่นวลละออ สุภาผล. (2527 : 92 – 93) กล่าวว่า ในวัยนี้ เด็กวัยรุ่นจะเกิดความสงสัยในตนเอง เช่น เกิดปัญหาถามตนเองว่า ฉันคือใคร หรือฉันทำอะไรดี เนื่องจากวัยรุ่นเป็นระยะที่มีความสับสน ขาดความมั่นใจ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ ปัญหาของเด็กวัยรุ่นนี้ มักเป็นไปในทำนองที่ว่า ฉันไม่รู้ว่า ฉันควรทำอะไร ฉันไม่รู้ว่าจะไปทางไหน และฉันไม่รู้ว่าฉันเป็นใคร ดังนั้น กลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน การยอมรับจากกลุ่มศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีผลต่อการปรับตัวอย่างยิ่ง และเด็กวัยรุ่น จะค่อยพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองขึ้นอย่างช้า ๆ เพื่อพัฒนาเป็นระดับมาตรฐานของตนเอง เขาจะแสวงหาตนตามอุดมคติ และค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อบทบาทใหม่ในสังคม อีริคสันกล่าวว่า มีเด็กวัยรุ่นตอนปลายอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง และยังไม่พบเอกลักษณ์ในตนเอง อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นแต่ละคนต้องการเวลาในการปรับตัว เพื่อการเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่

ส่วนด้านความเป็นตัวของตัวเอง ที่อยู่ในระดับมกกันนั้น เนื่องจากวัยรุ่นอาจคิดว่า ตนเองสามารถคิด และตัดสินใจเองได้ โดยไม่สนใจสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่จะยึดกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก ซึ่งตรงกับ สายฝน วรรณดุจ. (2536 : 14) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นมักจะทำอะไรด้วยความวู่วาม ไม่คิดหน้าคิดหลัง และตัดสินใจผิด ๆ ได้

Pre test

Post-test

2. ภายหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านการยอมรับตนเอง ด้านความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และ ด้านความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านความมั่นใจในตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง และเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้าน มีคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น มีระดับคะแนนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมสามารถพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทิยา เอกอริคมกิจ (2542 : 121) ที่เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบรายบุคคล แบบเป็นกลุ่ม และเยาวชนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาที่มีต่อความเข้มแข็งในการมองโลก ของเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ช่วงอายุ 13 - 18 ปี ในความดูแลของสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี กรุงเทพมหานคร พบว่า เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา และเยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมแบบรายบุคคลกับแบบกลุ่มมีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อรัญญา ดุ้ยคำภีร์ (2536 : 6,82) ได้ศึกษาถึง ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งหวังในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสมีความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส ซึ่งจิตบำบัดแบบโลกอส(Logotherapy) นี้มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดปรัชญาภวนิยม ซึ่งถูกพัฒนาโดย วิคเตอร์ แฟรงเคิล (Victor Frankl) ในระหว่างปี ค.ศ. 1928 - 1938. ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละครั้ง ภายใต้อัมพันธภาพของการให้คำปรึกษา ที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น จริงใจ เป็นกันเอง เปิดเผย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้วิจัยกับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยเริ่มจาก การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้แต่ละคนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ เอาใจใส่ ทำให้เกิดความอบอุ่นไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยประสบการณ์ของตนออกมาอย่างอิสระ และให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้รู้จักและเข้าใจในเอกลักษณ์ของตนเอง เข้าใจเหตุการณ์ที่มากระทบ สามารถวางแผนจัดการ และเลือกดำเนินชีวิตของตนอย่างอิสระและมีคุณค่า พร้อมกับรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้เลือก และได้กระทำ

ตลอดทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ได้เลือกและตัดสินใจอย่างอิสระด้วยตนเอง และมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้น การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือมารดานอกสมรสที่ประสบภาวะวิกฤตในการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ดำเนินชีวิตอย่างไร จุดหมาย สิ้นหวังท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าการดำรงอยู่ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่มีความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น สบสนในชีวิต ซึ่งในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมจะช่วยกระตุ้นให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตระหนักถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต และได้รับความกล้าที่จะเผชิญกับชีวิต ดังที่ Vondracek and comeal. (1995 : 195) กล่าวว่า เมื่อผ่านพ้นขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบภวนิยม ผู้รับคำปรึกษาจะเกิดความรับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตของตนเอง เป็นผลจากการเลือกของตัวผู้รับคำปรึกษาเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการที่จะพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่น ควรที่จะมีการชี้แนะแนวทาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และให้เวลาในการปรับตัว ซึ่งก่อนการทดลองวัยรุ่นคิดว่าตนเองมีความเป็นตัวของตัวเองมาก ตรงกันข้ามวัยรุ่นมักทำอะไรด้วยความรู้วาม และตัดสินใจผิดๆ ได้
2. ในการที่จะพัฒนาส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความมั่นใจในตนเองควรมีการยกย่องชมเชยหรือการยอมรับเมื่อวัยรุ่นได้กระทำการที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น
3. ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความคิดเห็นสอดคล้องกับปรัชญาภวนิยม ตลอดจนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดี เกี่ยวกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เทคนิค และขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงผู้วิจัยเองจะต้องมีความรักและจริงใจใสสิ่งที่ทำ
4. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ควรที่จะเป็นกลุ่มที่ใกล้เคียงกันในลักษณะบางประการ เช่น อายุ อายุครรภ์ถ้ามากอาจคลอดได้ ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้สมาชิกได้รับประสบการณ์และการพัฒนาไปพร้อมกันกับกลุ่ม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการติดตามผล หลังจากได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ทั้งที่ยังพักอาศัยอยู่ในบ้านสุฤทัย และที่กลับบ้าน
2. ควรมีการจัดการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์กลุ่มอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. (2537). *ประมวลความเห็นเกี่ยวกับการทำแท้ง*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กฤติยา อาชวนิจกุล และนภาพร หะวานนท์. (2537). *ทิศทางใหม่ของการบริการวางแผนครอบครัวและเพศศึกษา ทางออกของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤติยา อาชวนิจกุล. (2537). "ผู้หญิงกับการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา : ร่างกายของเรา สิทธิของเรา," ใน *เอกสารโครงการสัมมนาเพื่อการวิจัย เรื่อง วิกฤติการทำแท้ง : แนวคิดและการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. หน้า 1 – 14. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กิดานันท์ ชานาญเวช. (2537). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มต่อการยอมรับตนเองของเด็กกำพร้า*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- คมเพชร จัตรสุภกุล. (2531). *ทฤษฎีการให้คำปรึกษา (Theory of Counseling)*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จริยกุล ตริสุวรรณ. (2542). *การศึกษาเอกลักษณ์แห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดສຳເນາ.
- จิราภรณ์ เมนะพันธ์. (2538). *สาเหตุ กระบวนการ และผลกระทบของการเป็นมารดาวัยรุ่น : กรณีศึกษามารดาวัยรุ่นนอกสมรสในสถานบริการเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. อุดສຳເນາ.
- จีน แบรี่. (2538). *คู่มือการฝึกทักษะในการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.
- _____. (2528). *แบบแผนการทดลอง และสถิติ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดรีงเนตร พรรณดวงเนตร. (2538). *บริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องการ*.
 ปริญญาานิพนธ์ สด.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อัด
 สำเนา.
- ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. (2526). *สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบันและอนาคต
 : เน้นปัญหาความยากจน*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ทัศนาศ บุณทอง. (2525). "การพยายามตามแนวปรัชญา Existentialism," ใน *ประมวลราย
 งานการประชุมวิชาการ พยาบาลจิตเวช ครั้งที่ 3*, ม.ป.ท.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. (2536). *การให้คำปรึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนว และ
 จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นภาพรณ หะวานานท์. (2538). *การตอบโต้ของผู้หญิงเมื่อตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการ
 ตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์*. โครงการฝึกอบรมนักวิจัยด้านสตรีศึกษา รุ่นที่ 2.
 เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- _____. (2539). "ปัญหาทางเพศของวัยรุ่น และการทำแท้ง" ใน *เอกสารประกอบการ
 ประชุมวิชาการผู้หญิงกับสุขภาพ หัวข้อ : รื้อสร้างองค์ความรู้คิดผู้หญิงกับสุขภาพ*.
 หน้า 1 – 27. กรุงเทพฯ : เครือข่ายผู้หญิงกับสุขภาพ.
- นันทิยา เอกอริคมกิจ. (2542). *การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบภวนิยมเป็น
 รายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิง ใน
 สถานฝึกประสบการณ์เด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี กรุงเทพมหานคร*. ปริญญา
 นิพนธ์. กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ. (2535). *ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม*. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริย์ และศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล. (2536, เมษายน – มิถุนายน). "สาเหตุของการตั้ง
 ครรภ์ไม่พึงปรารถนา และกระบวนการตัดสินใจทำแท้ง : กรณีศึกษาในคลินิกเอกชน
 ของกรุงเทพมหานคร," *พัฒนบริหารศาสตร์*. 33 (2) : 162 – 177.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). *การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- _____. (2534). "ทักษะการให้บริการปรึกษา การผ่อนคลายและการลดความหวาดวิตก
 อย่างเป็นระบบ" *เทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมาราช.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2525). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 พัทธอักษร.
- _____. (2543). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.

- พัชรินทร์ ไชยपाल. (2543). การศึกษาปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เพ็ญศรี จงสถิตย์เสถียร และศุภมาส เศรษฐพงษ์กุล. (2540). "ทางสองแพร่งสำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ : การให้บริการสังคมเพียงพอหรือยัง?," เอกสารการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2540. กรุงเทพฯ : สมาคมนักประชากรไทย.
- มูลนิธิผู้หญิง. (2541, 10 กุมภาพันธ์). "วอนสังคมเกื้อหนุนแม่วัยรุ่น," ไทยรัฐ. หน้า 24.
- ล้วน - อังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผล และการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณรัตน์ สุวรรณ. (2531). ผลการตั้งครรภ์ไม่ปรารถนาและการคุมกำเนิดภายหลังการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาของสตรีวัยเจริญพันธุ์ในประเทศไทย. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2520). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้การศึกษาในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัชร ชูระคำ. (2523). จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ 1 กรมการฝึกหัดครู.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2526). ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สภาประชากรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2545). "ผู้หญิงตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม," ในเอกสารประกอบการประชุมเรื่องทางเลือกของผู้หญิงที่ตั้งท้องเมื่อไม่พร้อม. หน้า 2. กรุงเทพฯ : โครงการรณรงค์เพื่อสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์.
- สำรว ยายอด. (2538). สาเหตุและปัญหาของมารดานอกสมรส - ศึกษากรณีเฉพาะบ้านสุขฤทัย - ภคินีศรีชุมพาบาส. รายงานการค้นคว้าส่วนบุคคล กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา.
- สุชาดา รัชชกุล. (2541). การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สุจิตา ฉายาลักษณ์. (2531). การศึกษาสาเหตุและปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยสูติกรรมโรงพยาบาลราชวิถี. ปรินญาณิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.
- สุภาวดี สวัสดิมงคล. (2535). สภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช. ปรินญาณิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.

- อัจฉรา อักษรวิทย์. (2529). *การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการและไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภา จันทรสกุล. (2535). *ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา และการแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุดม ศรีแสงนาม. (2531). "ความรักในวัยรุ่น," ใน *เอกสารการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง สุขภาพจิตกับความรักในวัยรุ่น*. หน้า 34. กรุงเทพฯ : สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ. (2539). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอสต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกของผู้ติดยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดสาเนา.
- เอกราช แก้วเขียว. (2540). *ผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดสาเนา.
- Adler, nancy E. (1992, n.d.). "Unwanted Pregnancy and Abortion : Definitional and Research Issues," *Journal of Social Issues*. 48 (3) : 19 – 35.
- Bames, Hazel E. (1968). *Existential Ethics*. New York : Macmillan Publishing Company.
- Blackham, C.J. (1977). *Counseling Theory Process and Practice*. California : Wadsworth Publishing Company Inc.
- Blocker, D.H. (1987). *The Professional Counselor*. New York : Macmillan Publishing Company.
- Capuzzi, D. and D.R. Gross. (1995). *Counseling and Psychotherapy Theories and Interventions*. Prentice-Hall.
- Corey, G. (1986). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. 3rd ed. California : Brooks / Cole Publishing Company.
- _____. (1995). *Theory and Practice of Group Counseling*. 4th ed. California : Brooks/Cole Publishing Company.
- _____. (1996). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. 5th ed. California : Brooks/Cole Publishing Company.
- Frankl, Victor E. (1967). *Psychotherapy and Existentialism*. New York : Washington Square Press, Inc.
- Gawrys, John Jr. and O. Bruce Brown. (1970). *Group Guidance and Counseling in*

- the Schools*. New York : McGraw – Hill Book Co.
- Gazda, G.M. (1989). *Group Counseling : A Development Approach*. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Gazda, G.M., J.A. Duncan and M.E. Meadows. (1967). "Group Counseling and Group Procedures : Reported of a Survey" *Counselor Education and Supervision* 6 : 305 – 310.
- Gibson, R. and M.H. Mitchell. (1986). *Introduction to Counseling and Guidance*. 2nd ed. New York : Macmillan Publishing Company, 1986.
- Hansen, James, Richard W. Warner and Elsie M. Smith. (1976). *Group Counseling Theory and Process*. Chicago : Rand McNally College Publishing.
- Ivey, Allen E. and others. (1987). *Counseling and Psychotherapy : Integrating Skills Theory and Practice*. 2nd ed. New Jersey : Prentice – Hall Inc.
- Kinsey Alfred C. (1953). *Sexual Behavior the Human Female*. Philadelphia : W.D. Saunders Co.
- Leshabari, M. and others. (1994, n.d.). "From Teenager Unwanted Pregnancy to Induced Abortion : Who facilitates links?," *International Journal of Adolescence and Youth*. 4 (3 – 4) : 195 – 210.
- Ohlsen, Aerie M. (1970). *Group Counseling*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Olhsem, Merle M. and others. (1988). *Group Counseling*. 3rd ed. New York : Holt, Rimehart and Winston.
- Patterson, C. H. (1966). *Theories of Counseling and Psychotherapy*. New York : Harper and Row Publishers.
- Rickey, L.G. and S. C. Therese. (1990). *Counseling Theory and Practice*. 3rd ed Boston : Allyn and Bacon.
- _____. (1995). *Counseling Theory and Practice*. 3rd ed Boston : Allyn and Bacon.
- Roubiczek, Paul. (1964). *Existential For and Against*. London : Cambridge University Press.
- Shaffer, John and M. David Galinsky. (1989). *Models of Group Therapy*. 2nd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Trotzer, J. (1977). *The Counselor and the Group : Intergrating Theory, Training and Practice*. Monterey, California : Brooks/Cole.
- Warnock, Mary. (1977). *Existentialism* 2nd ed. London : Butler & Tanner Ltd.
- Yalom, Irvin D. (1975). *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. 2nd ed. New York : Basic Books, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- 1. แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน**
- 2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม**

แบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้ว ชี้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำมาใช้ในงานวิจัยเท่านั้น โดยจะศึกษาเป็นภาพรวม ไม่เจาะจงที่ผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดท่านหนึ่ง ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ในข้อหนึ่งๆ จะมีช่องให้เลือกตอบดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ส่วนใหญ่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเป็นส่วนใหญ่

จริงพอประมาณ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงบางส่วน

จริงเพียงเล็กน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงเล็กน้อย

ไม่จริงเลย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเลย

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
1	ฉันเป็นคนร่าเริง					
2	ฉันเป็นคนมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น					
3	ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้					
4	ฉันสามารถพึ่งตนเองได้					
5	ฉันรู้สึกว่าคุณค่าเหมือนกับคนอื่น ๆ					
6	เมื่อฉันทำอะไรผิดพลาด ฉันก็พร้อมที่จะยอมรับความผิดพลาดนั้น					
7	ฉันไม่รู้ว่าจะเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองได้อย่างไร					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่ สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
8	ฉันเข้ากับผู้อื่น ได้ยาก					
9	ฉันมีความพอใจในตนเอง					
10	เมื่อฉันไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันก็ จะบอกให้เขาทราบ					
11	ฉันรู้สึกถึงสิ่งที่จะทดลองทำบาง สิ่งบางอย่างด้วยวิธีการใหม่					
12	ฉันมั่นใจว่าฉันมีความสามารถที่ จะแก้ไขปัญหาของตนเองใน อนาคตได้					
13	เมื่อฉันอยู่ในกลุ่มคน ฉันไม่ค่อย กล้าพูด เพราะกลัวพูดผิด					
14	ฉันรู้สึกไม่ค่อยไว้วางใจใคร					
15	ฉันรู้สึกสบายใจที่สามารถพูดถึง เรื่องราวต่าง ๆ ของตนเองให้คนที่ ฉันไว้วางใจฟัง					
16	คนที่ฉันรู้จักส่วนมาก ไม่ค่อยไว้วางใจกัน					
17	ฉันไว้วางใจเฉพาะกับคนที่ฉัน สนิทเท่านั้น					
18	คนที่ฉันรู้จักส่วนมาก ไม่ค่อยจะมี ความลับอะไรกับฉัน					
19	ฉันสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วย ตนเอง					
20	ฉันชอบเลียนแบบเพื่อน					
21	ฉันมีชีวิตที่ขึ้นอยู่กับมาตรฐาน ของคนอื่นมากเกินไป					
22	ฉันสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่ สุด	ส่วนใหญ่ จริง	จริงพอ ประมาณ	จริงเพียง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
23	ฉันมีอิสระที่จะคิด ที่จะเลือก ที่จะ ทำ และแก้ปัญหาด้วยตัวของฉัน เอง					
24	ฉันพยายามวางแผนชีวิตของตน เอง และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ นั้น					
25	ฉันรู้ว่าฉันควรจะดำเนินชีวิตของ ตนเองอย่างไร					
26	ก่อนลงมือทำงานอะไร ฉันจะวาง แผนก่อนทำงานนั้น					
27	ฉันรู้ว่า ฉันมุ่งหวังอะไรในชีวิต					
28	ฉันไม่รู้ว่าเป้าหมายในชีวิตของ ฉันคืออะไร					

ตารางวันเวลาการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนของ
มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เรื่อง	เวลา
	เดือนตุลาคม 2545		
1	วันอาทิตย์ที่ 6	ปฐมนิเทศและเริ่มต้นให้คำปรึกษา	11.00 – 11.50 น.
2	วันอาทิตย์ที่ 13	การรู้จักและเข้าใจตนเอง	11.00 – 11.50 น.
3	วันอาทิตย์ที่ 20	การยอมรับตนเอง	11.00 – 11.50 น.
4	วันอาทิตย์ที่ 27	ความมั่นใจในตนเอง	11.00 – 11.50 น.
	เดือนพฤศจิกายน 2545		
5	วันอาทิตย์ที่ 3	ความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น	11.00 – 11.50 น.
6	วันอาทิตย์ที่ 10	ความเป็นตัวของตัวเอง และความ สามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง	11.00 – 11.50 น.
7	วันจันทร์ที่ 11	ปัจฉิมนิเทศ	15.00 – 15.50 น.

ตารางรายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยมเพื่อพัฒนา เอกลักษณ์แห่งตน ของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ และเริ่มต้นให้คำปรึกษา

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษา กับมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เข้าใจถึงวัตถุประสงค์การให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม บทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ทราบวัน เวลา สถานที่ในการทำวิจัยที่แน่นอน
4. เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำตนเองให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้รู้จัก และให้แต่ละคนแนะนำตนเอง เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้รู้จัก
2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีดำเนินการ บทบาทหน้าที่ ในการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม
3. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้ซักถามปัญหา ข้อสงสัยต่าง ๆ และร่วมกันสรุป เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันภายในกลุ่ม
4. ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งวัน เวลา สถานที่ของการทำวิจัยให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์ทราบ

การประเมิน

สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสนใจ และการซักถามข้อสงสัยในการเข้ากลุ่ม

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ครั้งที่ 2

เรื่อง การรู้จักและเข้าใจตนเอง

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิก เพื่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดี
ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิก และระหว่างสมาชิกกับสมาชิก

1.2 ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยการให้
สมาชิกช่วยกันสรุป

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้สมาชิกแต่ละคนได้
ทบทวนลักษณะเด่นของตนเองเพื่อนำไปสู่การรู้จัก เข้าใจตนเอง และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นโดย

2.1 สมาชิกนั่งล้อมวงเป็นวงเดียว ให้สามารถมองเห็นหน้ากันได้

2.2 ให้สมาชิกคนที่นั่งด้านขวามือของผู้ให้คำปรึกษา เริ่มแนะนำตนเอง
ก่อน และวนไปรอบ ๆ โดยแนะนำ 2 ข้อ คือ ชื่อ และนิสัยที่ดีของตนเอง หรือลักษณะเด่นของ
ตนเอง เมื่อแนะนำตนเองจบทุกครั้ง ทุกคนจะต้องปรบมือพร้อมกันเป็นจังหวะ

2.3 สมาชิกคนที่จะต้องแนะนำตนเองคนต่อไป จะต้องกล่าวทวนสิ่งที่
สมาชิกคนแรกแนะนำก่อน แล้วจึงแนะนำตนเองต่อไป เมื่อแนะนำตนเองจบแล้ว ทุกคนปรบมือ
พร้อมกันเป็นจังหวะ สมาชิกคนที่ 3 ต้องกล่าวทวนสิ่งที่สมาชิกคนที่ 1 และคนที่ 2 ได้กล่าว
ไป ก่อนที่จะเริ่มแนะนำตนเอง ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงสมาชิกคนสุดท้าย ขณะที่สมาชิก
กำลังแนะนำสมาชิกคนใด ต้องมองหน้าสมาชิกคนที่กำลังถูกแนะนำด้วย ตัวอย่างเช่น

คนที่ 1 : สวัสดีค่ะ ฉันชื่อน้อง เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส

(ทุกคนปรบมือพร้อมกันเป็นจังหวะ)

คนที่ 2 : คุณน้องเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส . ดิฉันชื่อใหญ่เป็นคนมี
ความเมตตา

(ทุกคนปรบมือพร้อมกันเป็นจังหวะ)

2.4 หลังจากนั้น ให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงความภาคภูมิใจในตนเอง ตาม
ลักษณะข้างต้นที่ตนเองกล่าวมาอย่างอิสระ โดยให้สมาชิกแต่ละคนรวมถึงผู้ให้คำปรึกษาดังใจ
ฟัง ใส่ใจในสิ่งที่สมาชิกกำลังเล่า เพื่อให้บรรยากาศของกลุ่มเป็นไปอย่างเรียบง่าย สมาชิกมี
ความรู้สึกผ่อนคลาย

2.5 ให้สมาชิกสรุปปัญหาที่มีร่วมกัน

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงวิธีการแก้ปัญหา หรือแนวทางของแต่ละคน ช่วยกันวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ของแต่ละคน

2.7 ผู้ให้คำปรึกษากระตุ้น และเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็น

2.8 ให้สมาชิกแต่ละคนได้เลือกแนวทางของตน ผลที่ตามมา และลงนำไปปฏิบัติ

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาทวนความ สะท้อนความรู้สึก ให้กำลังใจ และสรุปจากสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนพูดเพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้สำรวจตนเอง และทำความเข้าใจกับตนเอง เพื่อว่าจะได้รู้จัก และเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และเป้าหมายที่ตนเองต้องการ

3. ขั้นตอนให้คำปรึกษา

ให้สมาชิกแต่ละคน สรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนา และให้สมาชิกทุกคนร่วมกันสรุปอีกครั้งจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ แล้วผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ซักถามอีกครั้ง หากมีข้อสงสัย

3.1 ให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการที่ได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ซักถาม หากมีข้อสงสัย

3.3 นัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

ประเมินผล

สังเกตจากการให้ความร่วมมือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น สัมพันธ์ภายในกลุ่ม การสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

หมายเหตุ กิจกรรมจำลอง และลักษณะเด่นที่ใช้ในการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาดัดแปลงมาจาก “คู่มือกลุ่มจิตบำบัดสำหรับนักสุขภาพจิต” กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (อินทรีฯ พัวสกุล. 2539 : 24)

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ครั้งที่ 3

เรื่อง การยอมรับตนเอง

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และยอมรับตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบ เพื่อจะได้เข้าใจปัญหา และหาแนวทางแก้ไข และเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระ และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต
3. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้ระบายความรู้สึกที่คับข้องใจออกมา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกัน
- 1.2 ให้สมาชิกช่วยกันทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยการให้สมาชิกช่วยกันสรุป
- 1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เพื่อให้สมาชิกได้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถนำมาเชื่อมโยงในการให้คำปรึกษาในครั้งนี้

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ในการให้คำปรึกษาครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาการยอมรับตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการดังนี้

- 2.1 ให้สมาชิกแต่ละคนระบุสิ่งที่ต้องการจะปรับปรุงตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเล่าถึงตนเองได้อย่างเสรี
- 2.2 ให้สมาชิกสรุปปัญหาที่มีร่วมกัน
- 2.3 ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาทางเลือก และแนวทางต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันเสนอทางเลือกอื่น ๆ ที่สามารถเป็นไปได้
- 2.4 ให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงสาเหตุ และผลของทางเลือกต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- 2.5 ให้สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ของทางเลือกแต่ละทาง และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 2.6 ให้สมาชิกแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกทางที่ตนต้องการ บอกถึงผล และบอกถึงวิธีที่จะจัดการกับผลที่จะเกิดขึ้น รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก

2.7 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทบทวนผลของทางเลือกที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งจะยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นในการเลือกของตน

2.8 ให้สมาชิกนำแนวทางที่ตนเองเลือกไปทบทวน และลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับตนเองมากยิ่งขึ้น

3. ขั้นยุติให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง เพื่อดูว่าสมาชิกเกิดการยอมรับตนเองมากน้อยเพียงใด

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม โดยเน้นให้สมาชิกได้ทบทวนแนวทางที่ตนเองเลือก ผลที่เกิดขึ้น การจัดการกับผล เปิดโอกาสให้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอีกครั้ง

3.3 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล

ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตจากการให้ความร่วมมือ การกล้าแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความสามารถในการยอมรับตนเอง สัมพันธภาพในกลุ่ม การสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกวนิยม ครั้งที่ 4

เรื่อง ความมั่นใจในตนเอง

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีความมั่นใจในตนเอง สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิก

1.2 ให้สมาชิกทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้ช่วยกันสรุป

เรื่องของการยอมรับตนเอง

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เพื่อให้สมาชิกเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ในครั้งนี ผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง สามารถแก้ปัญหา และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนได้เสนอเรื่องราว ที่ตนเองเคยกระทำ และประสบผลสำเร็จ ส่งผลให้เกิดความมั่นใจ ทำให้ชีวิตมีความหมาย โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เล่าถึงตนเองได้อย่างเสรี

2.2 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นหลังจากสมาชิกแต่ละคนได้เล่าเรื่องให้สมาชิกในกลุ่มได้ฟังแล้ว

2.3 ให้สมาชิกสรุปปัญหาที่มีร่วมกันเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง

2.4 ให้สมาชิกแต่ละคนกำหนดทางเลือก และแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเอง

2.5 ให้สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ผลดีผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง และกระตุ้นให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างเสรี

2.6 ให้สมาชิกแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือก และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือก พร้อมทั้งบอกวิธีที่จะจัดการกับผลที่จะเกิดขึ้น และนำไปปฏิบัติ

2.7 ผู้ให้คำปรึกษา และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันทบทวนผลของทางเลือกที่อาจเกิดขึ้นของสมาชิกแต่ละคน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนมีความมั่นใจในการเลือกของตนเอง พร้อมกับยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น และวิธีที่จะจัดการกับผลที่จะเกิดขึ้น

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปถึงผลของความมั่นใจในตนเอง

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ซักถามอีกครั้ง

3.3 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป

ประเมินผล

สังเกตจากการให้ความร่วมมือ และสัมพันธภาพที่ดีของกลุ่ม การเข้าใจปัญหาของตน การคิด การตัดสินใจในการเลือกอย่างเสรี และความรับผิดชอบจากการเลือก ความมั่นใจในการช่วยเหลือตนเอง และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ครั้งที่ 5

เรื่อง ความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีความไว้วางใจในตนเองและ

ผู้อื่น

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิก

1.2 ให้สมาชิกทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้ช่วยกันสรุป

เรื่องของความมั่นใจในตนเอง

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เพื่อให้สมาชิกเข้าใจ และเห็นภาพชัดเจน

ยิ่งขึ้น

2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ในครั้งนี้ผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้สมาชิกแต่ละคนได้รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจเลือกที่จะกระทำเพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการให้สมาชิกแต่ละคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะมีความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้กระทำ และทำให้อีกคนหนึ่งเกิดความไว้วางใจในตัวเขา โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงตนเองได้อย่างเสรี

2.2 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นหลังจากสมาชิกได้เล่าเรื่องให้กลุ่มได้ฟังแล้ว

2.3 ให้สมาชิกสรุปปัญหาที่มีร่วมกัน

2.4 ให้สมาชิกแต่ละคนกำหนดทางเลือก และแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเอง

2.5 ให้สมาชิกแต่ละคนได้วิเคราะห์ผลดีผลเสีย ของความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่นของทางเลือกในแต่ละทาง

2.6 เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคน ได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.7 ให้สมาชิกแต่ละคนได้เลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง พร้อมกับรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก และนำไปปฏิบัติ

2.8 ให้สมาชิกได้พิจารณาถึงความสำคัญของการมีเอกลักษณ์แห่งตนของความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของตน และบทวนเป้าหมายชีวิตของตนที่ต้องการ

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนาในเรื่องราวของความไว้วางใจในตนเองและผู้อื่น

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.4 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล

พิจารณาจากการให้ความร่วมมือ ความตั้งใจ การแสดงความคิดเห็น สัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม และจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม ครั้งที่ 6

เรื่อง ความเป็นตัวของตัวเองและความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

ระยะเวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถตัดสินใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์สามารถวางแผน จัดการ และเลือกดำเนินชีวิตของตนอย่างอิสระ มีคุณค่า รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก มีความหวังในอนาคต และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายสมาชิก

1.2 ให้สมาชิกทบทวนเรื่องที่ได้สนทนาในครั้งที่แล้ว โดยให้ช่วยกันสรุป เรื่องของความไว้วางใจในตนเอง และผู้อื่น

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม เพื่อให้สมาชิกเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

ในครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องการให้สมาชิกแต่ละคน ได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง และมีความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะคิดที่จะทำ รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก เห็นคุณค่าในตนเอง มีความหวังในอนาคต และมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต โดยผู้ให้คำปรึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 ให้สมาชิกแต่ละคนได้เล่าถึงการวางแผนชีวิตในอนาคตของตนเอง ที่ตนเองคิดว่าอยากจะทำ หรืออยากจะเป็น รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในอนาคตที่คิดว่าจะเกิดขึ้น ในการวางแผนชีวิตในอนาคตนั้น

2.2 เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถาม และแสดงความคิดเห็นหลังจากสมาชิกแต่ละคนได้เล่าเรื่องให้สมาชิกในกลุ่มได้ฟังแล้ว

2.3 ให้สมาชิกสรุปปัญหาที่มีร่วมกันเกี่ยวกับความเป็นตัวของตัวเอง และความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

2.4 ให้สมาชิกแต่ละคนกำหนดทางเลือก และแนวทางให้การแก้ปัญหาของตนเอง

2.5 ให้สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ของความเป็นตัวของตัวเอง และในการวางแผนชีวิตในอนาคต รวมถึงผลของการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจน สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อตัวเอง

2.6 เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.7 ให้สมาชิกแต่ละคนตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตของตน เพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก พร้อมกับนำไปปฏิบัติ

2.8 ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาถึงแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้การวางแผนชีวิตในอนาคตบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคน พิจารณาถึงความสำคัญของการมีเอกลักษณ์แห่งตน ในความเป็นตัวของตัวเองและความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของตน และให้สมาชิกทบทวนเป้าหมายในชีวิตของตนอีกครั้ง

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

3.1 ให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสนทนาในเรื่องของความเป็นตัวของตัวเอง และความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ

3.3 นัดหมายการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

ประเมินผล

พิจารณาจากการให้ความร่วมมือ ความตั้งใจ การแสดงความคิดเห็น สัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม และจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม ครั้งที่ 7

เรื่อง ยุติการให้คำปรึกษา และปัจฉิมนิเทศ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ประเมินความรู้สึกของตนเองในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน

2. เพื่อให้มารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ บอกถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการมีเอกลักษณ์แห่งตน ที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. เพื่อยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยมหลังจากมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันทบทวน สรุปผลการสนทนาตั้งแต่ครั้งแรก จนถึงครั้งสุดท้าย

2. ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกสรุปความสำคัญ ประโยชน์ และแนวทางในการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน ที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

3. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พิจารณาตนเอง ถ้ายังมีสิ่งใดที่ทำให้ตนเองสับสนในเอกลักษณ์แห่งตน

4. ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม เพื่อพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน

5. ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม กล่าวขอบคุณและกล่าวปิดการให้คำปรึกษากลุ่มแบบภวนิยม

6. หลังจากยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มตอบแบบสอบถามเอกลักษณ์แห่งตน ฉบับเดียวกันกับที่สมาชิกแต่ละคนได้ตอบก่อนเข้ารับการให้คำปรึกษา

ประเมินผล

พิจารณาจากการให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม การอภิปราย ชักถาม การเข้าใจในสาเหตุของปัญหาของตน การคิด การตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการกระทำของตนเอง และพิจารณาจากการสรุปของสมาชิกในกลุ่มว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ภาคผนวก ข.
ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 2 คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม และรายด้านของมารดาออกสมรสที่แต่งงานครั้งแรกไม่พึงประสงค์ หลังการให้คำปรึกษากลุ่ม
แบบภavnิยม

คนที่	การรู้จักและ เข้าใจตนเอง (คะแนนเต็ม 25)	การยอมรับ ตนเอง (คะแนนเต็ม 20)	ความมั่นใจ ในตนเอง (คะแนนเต็ม 20)	ความไว้วางใจ ในตนเองและผู้อื่น (คะแนนเต็ม 25)	ความเป็นตัว ของตัวเอง (คะแนนเต็ม 25)	ความสามารถในการ วางแผนชีวิตของตนเอง (คะแนนเต็ม 25)
1	21	20	19	23	24	25
2	23	19	17	19	24	23
3	17	14	14	18	19	22
4	18	18	18	17	21	24
5	22	19	16	20	20	24
6	18	15	13	15	13	20
7	20	20	18	19	25	21
8	20	17	14	17	23	23
รวม	159	142	129	148	169	182

ตาราง 3 คะแนนเอกลักษณ์แห่งตนโดยรวม และรายด้านของมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม
แบบกวนิยม

คนที่	การรู้จักและ เข้าใจตนเอง (คะแนนเต็ม 25)	การยอมรับ ตนเอง (คะแนนเต็ม 20)	ความมั่นใจ ในตนเอง (คะแนนเต็ม 20)	ความไว้วางใจ ในตนเองและผู้อื่น (คะแนนเต็ม 25)	ความเป็นตัว ของตัวเอง (คะแนนเต็ม 25)	ความสามารถใน วางแผนชีวิตของตนเอง (คะแนนเต็ม 25)
1	16	16	13	17	19	16
2	19	16	14	18	16	17
3	11	9	11	19	17	14
4	16	11	10	14	18	14
5	18	12	7	17	18	15
6	17	13	13	14	17	15
7	15	17	14	18	19	11
8	20	16	10	18	22	18
รวม	132	110	92	135	146	120

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางณัฐฎา ดุษฎีอิสริยวงศ์
วันเดือนปีเกิด	15 กุมภาพันธ์ 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	9/9 ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง แขวงบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10320

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนผาสุกประชานุกูล จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสันตยานันท์ จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนดาราสมุทร ศรีราชา จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2541	พยาบาลศาสตรบัณฑิต (พย.บ.) จากวิทยาลัยพยาบาล เซนต์หลุยส์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ